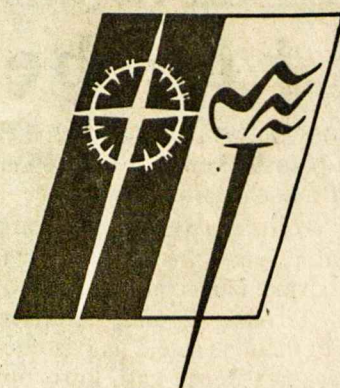

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 11 (2714) 2002 MARCH-KOVAS 19

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS - LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ON L5C 1T3 CANADA • www.tzib.com Nr. kaina - \$1

Sutartys ir jėga

Tarpvalstybiams santykiams derinti, įvairiose plotmėse bendradarbiauti, dalintis gamyba, kultūra bei kitomis reikmėmis yra pasirašomos sutartys.

SUTARTIS – tai tam tikras teisės aktas, kuriuo remdamiesi sutartį pasirašiusieji gali planuoti ateitį, jaustis užtikrinti, kad susitarimai teiks pastovumą ir be pašalinių kliūčių leis atlikti užmojus. Normaliomis sąlygomis sutarčių veikimas yra matomas ir jaučiamas. Iškilus didesniems nesutarimams, interesų sandūroms, virš visų susitarimų yra demonstruojamos jėgos, ir silpniesiems sutarčių dalininkams, dažniausiai besilaikantiems sutarčių raidės ir garbės, tenka dažnai nukentėti. Taigi praktiškai sutartys gyvos ir veiksmingos, kol ramu, kol didieji neturi kokių nors paslėptų planų ir su visais nori gražiai sugyventi. Užėjus neramumams, įvairiems atvirų ir slaptų kėšlų viesulams, arba jiems besirušiant, parašai po sutartimis mažai ką bereiškia, ir tada kiekvienas daro taip, kaip jam tuo metu naudingiausia. Tokiais atvejais stipresnieji laimi, o silpniesiems belieka ieškoti teisybės tarptautinėse institucijose, kurios taigai nedaug ką begali padaryti. Lietuva šiuose skausminguose lūžiuose yra įsigijusi nemažą patyrimą. Su Lenkija 1920 m. spalio 7 d. Suvalkuose pasirašyta sutartis tuoj pat lenkų buvo sulaužyta. Aiškinimas, kad Vilnių pagrobė neklaūžada generolas Želigovskis yra juoko vertas. Iš tikrųjų Lenkija tuo metu turėjo gerų draugų Prancūzijoje, jautėsi stipri, mėginanti atstatyti buvusią valstybę, ir su lietuviais galinti nesiskaityti. Lygiai po 20 metų panašų nesiskaitymą pademonstravo ir galingasis Stalinas, Lietuvos delegacijai iškeltose vaitėse liaupsinęs Lietuvą ir užtikrinęs pasirašytų sutarčių (1920 ir 1926 m.) neabejotiną laikymąsi. O kas tuoj po to įvyko, visi gerai atsimename.

GALIOJANT priimtiems įstatymams, privačiuose sluoksniuose sutarčių laužymas yra apsaugojamas sankcijomis, nuobaudomis, kas laužytojus pastato į nemaloną padėtį, kurioje nuostoliai ar vardo sugadinimas neišvengiami. Tarpvalstybių sutarčių laužymas, ypač tais atvejais, kai laužytojas galingesnis, atsiduria visiškai kitoje plotmėje, kur praktiškai jokių saistymų nėra. Istorijoje galima nesunkiai rasti pavyzdžių, kai sutartį sulaužiusi valstybė iš savo silpnosio partnerio dar bando ką nors išsiderėti, panaudodama tam tikrą politinį spaudimą, ir dažniausiai laimi. Tuo būdu tarpvalstybiuose susitarimuose ne parašai, bet jėgų balansas atlieka patį žymiausią vaidmenį, o reikalui iškilus ne teisės aktais, bet jėga sprendžiamos problemos. Geriausias pavyzdys Vokietijos ir Sovietų Sąjungos 1939 m. pasirašyta „nepuolimo“ sutartis, pavirtusi šešerius metus trukusiu karu. Taigi atrodytų, kad šitaip žvelgiant į sutarčių trapumą, reikėtų jų vengti. Tai betgi neįmanoma, nes kaipgi atsiriboti nuo tos didžiosios gyvenimo tėkmės, kuri vienaip ar kitaip liečia visus – ir tiesią gerbiančius, ir melą praktikuojančius, mažuosius ir didžiuosius, silpnus ir galingus. Visiems su visais reikia bendrauti, gėrybėmis dalintis, bendrų užduočių dalininkais būti. Tad kas darytina? Išgyvenę nemažai skaudžių patirčių, pirmiausia į jas turėtume pažiūrėti kaip į rimtas pamokas. Turėtume būti nebe tokie „geri“ kitiems ir su didesniu įžvalgumu žiūrėti į viliojančius pasiūlymus, pažadus, užtikrinimus. Turėtume niekada nepamiršti, kad ištikus kaimynystėje kariniam sankirčiui, gyvenant tarp besirungiančių galybių, paskelbtas neutralumas nedaug ką reiškia. Turėtume liautis būti naiviais politikais, kurie ramina tautą svetimais kariuomenė užimant kraštą. Č.S.

KANADOS ĮVYKIAI

Kaip pagerinti sveikatos apsaugą?

Neranda tinkamo atsakymo, kaip pagerinti Kanados gyventojų sveikatos priežiūrą. Saskačevane, kur buvo pradėtas visuotinis sveikatos apsaugos draudimas, buvęs tos provincijos premjeras R. Romanov ir jo žinioje esanti komisija yra įpareigoti ištirti galimus sveikatos apsaugos pagerinimus. Komisija, norėdama rasti tinkamus atsakymus, nutarė kreiptis į tos provincijos gyventojus, kad jie išreikštų savo nuomonę ir duotų pasiūlymų. Taip pat numatyta surengti 19 nuomonių tyrimo posėdžių visame krašte.

Sakoma, kad papildomos pinigų sumos neišspręs visų problemų. Komisija tikisi rasti būdą, kaip su šiek tiek didesniu kiekiu pinigų ir suprastinus visą organizaciją, galima būtų turėti gerai veikiančią sveikatos apsaugos sistemą. Yra pasiūlymų keisti iki šiol beveik neličiamą, sveikatos apsaugos įstatymą. Kanados mokesčių mokėtojų susivienijimas, jungiantis 61,000 narių, pageidauja, kad įstatyme būtų keli reikalavimai: visuotinumas, kokybė, atsakomybė, pasirinkimas, pastovumas ir perkėlimo galimybė. Susivienijimas daugiau linksta į privatų medicinos paslaugų teikimą. Saskačev-

vano profesinės sąjungos priešinasi bet kokiame sveikatos apsaugos privatizavimui. R. Romanov teigia, kad įvairios nuomonės ir yra tai, ko komisija ieško. Nemažai asmenų teigia, kad paskutiniu metu medicinos paslaugos yra žymiai pablogėjusios.

Du skirtingi pareiškimai. Savo kalboje, skirtoje Kanados Izraelio komitetui, užsienio reikalų ministras B. Graham apkalbino Izraelį už nekaltų palestiniečių žudymą. Nepaisant kokių tikėjimų jie priklauso, tai nepateisinama ir kenkia Izraelio įvaizdžiui. Kanada yra palanki Izraeliui, bet dabartiniai veiksmai nepasitarnauja taikai. Po užsienio reikalų ministerio kalbos ministras pirmininkas J. Chretien nekaltino Izraelio, o sakė, kad Kanadoje supranta, kad, jog dabartinėmis aplinkybėmis Izraeliui yra nelengva klausyti raginimų būti kantriems ir kiek imanoma susilaikyti nuo veiksmų. Izraelio prezidentas M. Katsev, kuris lankėsi Kanadoje, sakė, kad jo šalis turi teisę gintis, ir niekas pasaulyje už tai neturėtų smerkti.

Ir Kanada gali nuo teroristų nukentėti, taip sakė Karališkojoje karninėje kolegijoje Kingstone (Nukelta į 8-tą psl.)

Lietuvos miestai, miesteliai, vaizdai, pastatai ir kitos įžymybės

Dvejopas Vakarų žiniasklaidos veidas

Politiniai kaliniai Amerikos priežiūroje Kubos saloje. Didžioji žiniasklaida smerkia amerikiečius, bet tyli apie raudonųjų kubiečių elgesį. Kai būrys kubiečių jaunimo autobusu įsiveržė Meksikos ambasadon, buvo išduoti Kubos valdžiai, o pasaulinė žiniasklaida ir tarptautinės organizacijos tylėjo

POVILAS ŽUMBAKIS

Išgirdęs, kad Vakarų pasaulio žiniasklaidos darbuotojai, JAV ir tarptautinės Raudonojo kryžiaus organizacijos bei kitų panašių organizacijų atstovai, įvairūs žmogaus teisių žinovai išskubėjo į Kubą, nuddiugau, deja, neilgam.

Pasaulis rūpinasi kaliniais

Amerikiečiai atvežė apie 300 daugiausia nusikaltusių teroristų ir jų globėjų į Amerikos bazę Kubos saloje. Ten jie ypatingai saugomi, nes pavojingi ir žiaurūs. Pabėgę jie padarytų daug nemalonių.

Palyginus suimtų teroristų ir Talibano karių gyvenimo lygi šaltuose urvuose Afganistane su belaisvių sąlygomis Karibų saloje, pastarųjų sąlygos yra žymiai geresnės. Skirtumas yra tik tas, kad jie neturi laisvės. Jie prado savo laisvę dėl to, kad kovojo už teroristus – prieš Ameriką bei kitus kraštus, paskelbusius karą teroristams ir jų globėjams po rugsėjo 11-osios įvykių Niujorke ir Vašingtone.

Šiems belaisviams yra leidžiama melstis ketletą kartų per dieną (pagal musulmonų tradicijas). Jiems netgi nurodoma, kur yra rytai (meldžiai veidu į Mekką, nes yra svarbi geografinė pozicija). Belaisviai gauna valgyti tris kartus per dieną, turi medicininę priežiūrą, nėra kanikinami. Palyginus su dauguma kalėjimų pasaulyje, jų sąlygos yra geros. O palyginus su Talibano ir teroristų „kalėjimais“, jie tikrai gyvena karališkai! Niekas nekąpa jiems rankų, nelaužo kaulų, nelupa gyviems odo, nekerta galvų... Nedaro nieko, ką tie patys kaliniai būtų darę, jei jiems būtų pasisekę sugauti Amerikos kareivį.

Tad kodėl daug kas nusivylė? Kodėl tas džiaugsmas, kilęs išgirdus žinią, apie būsimą tarptautinės komisijos, žurnalistų bei geradarių kelionę į Kubą, taip greitai dingso?

Kubiečiai kaliniai pasauliui nerūpi

Visi pasaulio geradariai nuvyko į nedidelį Kubos kampelį, vienintelę vietą saloje, kur žmogaus teisės yra gerbiamos. Tai vienintelis laisvas Kubos žemės gabalėlis. Būdami ten, jie nerado reikalo ar noro pasidomėti tuo, kad Fidel Castro Kuba yra viena žiauriausių vietų pasaulyje. Nuo 1959 m. ten yra pažeidžiamos pagrindinės žmonių teisės. Per tą laiką šimtai tūkstančių kubiečių buvo areštuoti, tūkstančiai kankinami ir nukankinti.

Kubos kalėjimai yra pilni politinių bei kitų kalinių, išdrusų pasisakyti prieš komunistinę tvarką ar jos tėvą Fidel Castro, kuris tęsia senas komunistines Lenino, Stalino, Mao ir kitų žudikų tradicijas. Kubos sala yra kalėjimas, kurio sienos yra jūra. Po slapto prezidento J. Kennedy ir N. Chruščiovo sutarties tas „sienas“ – jūrą saugo Amerikos laivynas, kad kaliniai neperbėgtų į Ameriką!

Geradariams besisvečiuojant Kuboje įvyko būdingas komunistinio krašto reiškinys: „laimingi komunistinio šalies“ gyventojai bandė pabėgti – įsibrovė į Meksikos ambasadą.

Žiniasklaidos pataikavimas Meksikai

Į tą įvykį turėjo ir galėjo atkreipti dėmesį didžioji pasaulio žiniasklaida. Tačiau mums jau įprasta, kad bet koks veiksmas, galintis pakenkti komunistinių kraštų įvaizdžiui, yra sušvelninamas arba visai nutilimas. Žinoma, pranešti patį faktą reikėjo, bet tai buvo galima padaryti taip, kad mažai kas sužinotų. O svarbiausia NIEKADA nereikia aiškinti visuomenei, kodėl 2002-aisiais metais, kai pasaulis kalba apie tarptautines žmonių teises ir šviesią šio šimtmečio ateitį, pasaulyje dar yra ne vienas kraštas (beveik 20% žmonių), kurie turi gyventi komunistinės vergijos sąlygomis.

Vakarų žiniasklaida tomis temomis nesidomi. Todėl net po Sovietų Sąjungos sugriuvimo nesigirdi reikalavimo teisti tuos, kurie prisidėjo prie daugiau kaip 100 milijonų žmonių nužudymo ar nukankinimo! (Kiekvienam yra būtina perskaityti knygą *The Black Book of Communism*, kurią parašė keli buvę kairieji komunistai: S. Courtois, N. Werth ir kiti, kurie po Sovietų Sąjungos sugriuvimo archyvuose rado tai, kuo jie nenorėjo tikėti ar matyti 70 metų!).

Pats įvykis Kuboje buvo kuklus, palyginus su tūkstančiais panašių į jį, įvykių pasaulio šalyse, kur tik komunistas perėmė valdymą (nuo Berlyno sienos iki Tibeto pabėgėlių per Indiją, Vietnamo laivų tragedijų). Tų atvejų, kai žmonės rizikavo savo gyvybėmis bėgdami iš komunistinių rojų, yra labai daug. Esame linkę jų neminėti, o daugumas – net nežino apie juos.

Nepavykęs bandymas

Meksikos Užsienio reikalų sekretorius (ministras), lankydamsis Amerikoje ir kalbėda-

mas su žurnalistais pasakė, kad Meksikos ambasada Kuboje atvira (open to all) visiems kubiečiams.

Išgirdę tuos žodžius, 21 jaunų kubiečių pagrobė autobusą ir pro vartus įvažiavo į Meksikos ambasados teritoriją. Paskui juos atsekė nemažas būrys žmonių. Kubiečiai prašė teisės vykti į Meksiką kaip politiniai pabėgėliai.

Meksikos biurokratija savo gretose nuo senų laikų turi daug komunistinės sistemos gerbėjų ir pačių komunistų. Tik paviršutiniškai apklausingo pabėgėlius ir nutarė grąžinti juos Kubai.

Meksikos valdžia pareiškė Kubai, kad ši jėga pasiimtų savo pabėgėlius, tik paprašė, kad tai būtų atlikta tyliai, ramiai ir nepastebimai. Aišku, komunistų valdžia žino, kaip tai padaryti!

Pirmiausia buvo pašalinti žiniasklaidos atstovai. (Reuters žinių agentūra dar praneša, kad pora vakariečių žurnalistų buvo apstumdinti, vienam atimtas foto aparatas. Kubiečiai moka susitvarkyti su spaudos atstovais). Po to ambasada buvo apsupta kariuomenės, o visi civiliai pašalinti. Ketvirtą val. ryto. specialūs juodų berečių būriai užpuolė ambasadą ir suėmė jaunimą taip norėjusį pasprukti iš komunistinio rojaus.

Tai ne pirmas atvejis

Šis reikalas buvo toks svarbus, kad net pats F. Castro atvyko į „kovos lauką“.

Suėmus jaunuolius, komunistų propaganda pranešė, kad daugumas jų yra kriminaliniai nusikaltėliai. (Kaip kad buvo paskelbta, kad Simas Kudirkas buvo apilėjęs sovietų laivo banko dėžutę!)

Suimtųjų buvo išvežti. Kur ir kaip jie laikomi? Niekas Vakaruose to nežino. Atrodo, kad niekam ir nėra svarbu! Tarptautinis Raudonasis kryžius nesuėmė atstovų į Kubą tikrinti suimtųjų žmonių likimo...

Kodėl tie žurnalistai ir kiti geradariai, patogiai sėdintys Kuboje, nepratę savo misijos, nepasiteiravo, kokios politinių kalinių, suimtų komunistinės valdžios, sąlygos? Kaip jie gyvena? Kokios jų teisės? Ar jie gauna valgyti tris kartus per dieną? Ar jiems leidžiama melstis?

Amerikos, Europos sąjungos bei įvairios JT žmogaus teisių organizacijos yra ne kartą aprašiusios Kubos komunistinės valdžios persekiojimus ir suimtųjų gyvenimo sąlygas. Tačiau tai retai minima.

(Nukelta į 2-tą psl.)

Savaitė Lietuvoje

Nepriklausomybės šventė

Oficiali Kovo 11-osios minėjimo programa prasidėjo kovo 10 d. Lietuvos Nepriklausomybės signatarų namuose nuotrukų paruošus 1990 m. Kovo 11-osios akimirkos atidarymu. Vyko susitikimas su Kovo 11-osios Akto signatarais. Kovo 11-ąją, pirmadienį, signatarai Lietuvos seime susitiko su Lietuvos vaikais, gimusiais 1990 m. kovo 11 d. Dalyvavusiems vaikams buvo įteiktos dovanos – Valstybės atstatymo akto kopija bei knygos apie signatarus.

Vidurdienį Nepriklausomybės aikštėje Vilniuje bei Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje vyko vėliavų pakėlimo iškilmės. Vilniaus arkikatedroje-bazilikoje buvo aukojamos iškilmingos Mišios. Po pamaldų vyko sostinės pučiamųjų orkestrų paradinė eiseną į Nepriklausomybės aikštę, kurioje buvo orkestrų koncertas. Vakare iškilmingas Kovo 11-osios minėjimas ir koncertas buvo surengtas Lietuvos valstybiniame operos ir baletų teatre. Klaipėdoje Atgimimo aikštę puošė didžiulė trispalvė iš raudonos, žalios ir geltonos spalvos balionų, praneša Lietuvos rytas.

Lankėsi Suomijos prezidentė

Kovo 6 d. oficialiu vizitu Lietuvoje lankėsi Suomijos prezidentė Tarja Halonen. Su Lietuvos prezidentu Valdu Adamkumi apsikeitė dovanomis ir medaliais, pasitarta Lietuvos įsijungimo į Europos sąjungą ir ŠAS (NATO) klausimais. Kaip praneša LGTIC, T. Halonen pasidalino savo valstybės patirtimi, Suomijai stojant į ES prieš 7 metus.

Suomija ir Lietuva yra tarpusavyje pasirašiusios visas bendradarbiavimo sutartis. Susitikimo metu abi pusės pagėdavo didesnių Suomijos kapitalo mastų Lietuvoje. Suomijos vadovė pareiškė nuomonę, kad Lietuva turi teisę būti branduoliniu valstybe, būtų naudinga suaktyvinti bendrą energetinę strategiją, nes nei Lietuva, nei Suomija neturi pakankamai energetinių išteklių. Derybose su ES Lietuva turėtų kalbėti apie finansinę paramą Ignalinos atominės elektrinės saugumo užtikrinimui.

Įteisinta Valstybės kontrolė

Kovo 1 d. įsigaliojo naujas įstatymas, kuriuo Valstybinės kontrolės tapo aukščiausioji valstybinės revizijos institucija Lietuvoje. Nuo šiol ši institucija nevykdyt revizijos, kvotos darbų ir baudžiamojo persekiojimo, o užsiims išankstinės apsaugos veikla, vykdys finansinius ir kitus veiklos patikrinimus bei ES lėšų reviziją. Šis įstatymas pirmą kartą nuo nepriklausomybės atkūrimo nustato valstybinės revizijos principus.

zijos teisinius pagrindus ir Lietuvos teisėje įtvirtina tarptautinėje praktikoje priimtus aukščiausiųjų revizijos institucijų INTOSAI veiklos ir revizorių principus.

Valstybės kontrolės finansavimą, kaip ir kitų valstybinių institucijų, tvirtina seimas, kuriam bus periodiškai teikiamos veiklos ataskaitos, tačiau institucija savarankiškai sudarys veiklos planus, numatys tikrinamąsias sritis ir objektus. Įstatymu įtvirtinta programų sudarymo, revizijos kokybės, objektų pasirinkimo, jų pirmumo nustatymo nepriklausoma veikla.

Priimtas CPK

Vasario 28 d., pirmąją neeilinės sesijos dieną, Lietuvos seimas priėmė naujas Civilinio proceso kodeksą (CPK), kuris įsigalios nuo 2003 m. sausio 1 d. ir pakeis daug kartų taistytą nuo 1964 m. galiojusį sovietinį kodeksą. LGTIC praneša, jog už naująjį teisės aktą balsavo 64 parlamentarai, vienas buvo prieš ir 9 susilaikė.

Civilinio proceso kodeksą sudaro septynios knygos. Pirmosios trys skirtos bendrosioms nuostatoms, procesui pirmosios instancijos teisme bei teismo sprendimo kontrolės formoms – apeliacijai, kasacijai, proceso atnaujinimui. Kitose yra atskirų bylų nagrinėjimo ypatumai. Naujajame kodekse siekiama civilinę teisę pritaikyti prie pasikeitusių Lietuvos ekonominių, socialinių ir politinių santykių. Tikimasi, kad naujasis CPK padės užkirsti kelią bylų vilkinimui, sudarys sąlygas veiksmingesniam jų nagrinėjimui teismuose.

Pranešimas apie skurdą

Pirmąjį metinį pranešimą kovo 12 d. prezidentūroje padarė vadinama „Skurdo monitoringo komisija“, susidedanti iš 11 žmonių, atstovaujančių valstybines ir nevalstybines institucijas bei organizacijas. Pranešimą padėjo parengti Jungtinių Tautų Plėtros programos atstovai Lietuvoje. Tai pirmasis tokio pobūdžio tyrimas, kuriame aptariamas skurdo lygis, pobūdis, pokyčiai ir valstybinės skurdo mažinimo politikos efektyvumas.

Komisijos išvadoje teigiama, jog nedarbas, kuris oficialiais duomenimis šiuo metu sudaro apie 13%, yra pagrindinė skurdo priežastis Lietuvoje. Nedarbo, ilgalaikio nedarbo bei jaunimo nedarbo lygis Lietuvoje apie du kartus viršija Europos sąjungos (ES) valstybių vidurkį. 2000 m. duomenimis, bendras nedarbo lygis Lietuvoje sudarė 15.4%, tuo tarpu ES valstybėse nedarbo vidurkis siekė 8.2%. Nedarbančių jaunimo Lietuvoje buvo 27%, ES – 16.1%. Pagal ilgalaikio nedarbo rodiklius Lietuva dvigubai viršija ES valstybes. (Nukelta į 6-tą psl.)

Šiame numeryje

Sutartys ir jėga

Ne parašai, bet jėgų balansas atlieka didžiausią vaidmenį

Dvejopas Vakarų žiniasklaidos veidas

Dar 20% žmonių turi gyventi komunistinės vergijos sąlygomis

Lietuva Gorbačiovo atsiminimuose

Pritarimo savo politikai jis nerado tarp intelektualų

Per kančią į garbę

Tikėdami jie turi laukti savo mirties ir išaukštinimo

Tikinti dabartinė Lietuva?

Visuomenėje dar neįsigalėjo krikščioniška savimonė

Lietuvos šventė ir Vokietijos žiniasklaida

Prityręs žurnalistas neužmiršo sausio 13-tos nakties

Tūkstančiai lietuviškai veiklai

„Talkai“ pavojus negresia, nes tvirtai stovi

Autorius miręs – darbai gyvi

Jonas Grinius pasižymėjo gilia religine šviesa

Lietuviškoji „Postilė“ Vatikane

Šv. Tėvas, retų knygų mėgėjas, tikrai nusidžiaugys

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672. FAX 905 275-6755. E-mail: tevzib@pathcom.com
www.tzib.com

PAP Registration No. 9408. CPM 1001760

LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai".
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, R. Sakalaitė-Jonaitienė, C. Senkevičius, G. Gaizutienė. Metinė prenumerata – \$45, rėmėjo – \$55, garbės – \$65. Oro pašto į užjūrius – \$170, paprastu paštu – \$60. Amerikoje – JAV dol. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalų kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisymsi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672. U.S. office of publication: 2221 Niagara Falls Blvd., Niagara Falls, NY 14304-5709. Subscriptions: regular \$45.00, patron \$55.00, sponsor \$65.00 per year. Airmail overseas – \$170, regular mail overseas – \$60. PERIODICALS Postage paid at Niagara Falls, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P.O. Box 1072 Niagara Falls, NY 14304. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.

We acknowledge the financial assistance of the Government of Canada, through the Publications Assistance Program (PAP), toward our mailing costs.

RELIGINIAME GYVENIME

Naujasis Šventojo Sosto nuncijus Baltijos valstybėms Petras Steponas Zurbriggen š.m. vasario 14 d. atvyko į Vilnių, kur jį pasitikio Lietuvos užsienio reikalų ministerijos atstovai, pasveikino kardinolas A. J. Bačkis. Šveicarijoje gimęs nuncijus sakė, kad lietuviai jam nėra nežinomi, nes jo mokytojas ir artimas bičiulis prel. Jonas Juraitis pasakojęs jam apie Lietuvą ir paskatinęs studijuoti teologiją. Nuncijaus pavarde reiškia "tiltą", todėl jis tikis, kad pavyks būti tiltu tarp Katalikų Bendrijos Lietuvoje ir visuotinės.

Kardinolas Audrys J. Bačkis Lenkijos pirmo kardinolo kvietimu š.m. vasario 9-10 d.d. dalyvavo Varšuvoje surengtoje Lietuvos ir Lenkijos sesijoje "Lenkija ir Lietuva: istorijos ir tikėjimo bendrumas". Susitikime dalyvavo sveikino Lietuvos ambasadorius Lenkijoje Darius Degutis, Bialystoko arkivyskupas W. Ziemba, pranešimus skaitė lenkų istorikas prof. M. M. Drozdowski, žurnalo "Naujasis židins-Aidai" redaktorius, Saulius Drazdauskas. Koncertavo Vilniaus "Aidijos" ir Varšuvos arkikatedros chorai. Pasakyta Lietuvos ir Lenkijos ryšius primenančių kalbų. Anot kard. J. Glempo, buvę šviesių ir tamsių akimirkų, kuriant ateitį reikia remtis tuo, kas buvo gera, kas lietuviams ir lenkams šiandien yra bendra. Lietuvos kardinolas A. J. Bačkis padėjo kard. J. Glempui už kvietimą, priminė popiežiaus žodžius, kad lietuvių ir lenkų tautos "sujungtos glaudžiais kaimynystės ir broliškumo ryšiais", vienybė kylanti iš Mistinio Kristaus kūno, tautiniai skirtingumai tik praturtina Katalikų Bendriją. Kardinolas esąs laimingas, kad Vilniaus arkivyskupo pal. Jurgio Matulaičio pėdos esančios įminytos Varšuvoje. Iššūkiui Kat. Bendrijai šiandien esantys labai dideli, į kuriuos tik sujungtomis jėgomis galima tinkamai atsiliepti, naujoji evangelizacija ragina mus tapti "visiems viskuo". Ambasadorius D. Degutis susitikimą pavadino istoriniu ir labai reikšmingu, darančiu įtaką ir politiniam gyvenimui.

Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijoje praeitų metų spalio 9 d. buvo įšventinti penki klierikai diakonais. Iškilmėje dalyvavo apie 20 kunigų. Vadovavo vysk. J. Tunaitis. Seminarijos vicerektorius kun. R. Zdanys skaitė evangeliją lietuvių ir lenkų kalbomis. Po pamaldų konferencijų salėje naujuosius lietuvių ir lenkų diakonus sveikino seminarijos rektorius kun. G. Grušas ir arkiv. T. Kondrusiewicz. Padėkos žodį tarė diakonas Vaidas Vaišvilas.

A. a. kun. Virgilijus Jaugelio (1948-1980) atminimui pagerbti skirtas renginys įvyko š.m. vasario 16 d. Kardinolo V. Sladkevičiaus memorialiniame muziejuje. Šią taurią asmenybę prisiminė jo draugai, pažįstami bei bendražygiai. Kun. V. Jaugelis išsiskyręs didžiuliu noru būti arčiau Dievo, sovietmečiu slapta studijavo teologiją, rengėsi kunigystei, buvo visiems sekintas pavyzdys. Pabrėžta jo principinė laikysena teisme, kai jis buvo suimtas ir apkaltintas už "LKB kronikas" bei maldaknygių platinimą, nuteistas bausmę atlikti dvejus metus Pravieniškųjų lageryje kartu su kriminaliniais nusikaltėliais. Vėliau ir

sunkiai sirgdamas po operacijos studijavo moralinę teologiją. Anot arkivyskupo S. Tamkevičiaus, velionis kaip kunigas pasižymėjo visiškai atsidavimu Dievo valiai. Prisiminimai apie velionį su renginio dalyviais pasidalino jo dukterėčia ses. D. Jaugelytė ir kun. V. Babonas.

Lietuvos karo kapelionų konferencija įvyko š.m. vasario 12 d. Krašto apsaugos ministerijoje. Apie kario ugdymą, kapelionų darbą daliniuose kalbėjo krašto apsaugos viceministeris J. Gečas, kariuomenės ordinaras vysk. Eug. Bartulis ir vyriausiasis kapelionas plk. lt. kun. Juozas Gražulis. Buvo pabrėžta, kad kariaus yra būtina aukšta patriotinė ir dvasinė motyvacija. Todėl kapelionų įnašas esąs labai svarbus. Buvo pasiūlyta rengti karių rekolekcijas, kurias organizuotų kapelionai.

Šv. Jono kongregacijos tarybos narys kun. Paskalis Haegel iš Prancūzijos š.m. vasario 8-18 d.d. viešėjo Vilniuje ir skaitė paskaitas Šv. Jono Teologo vienuolyne ir Šv. Juozapo kunigų seminarijoje; Klaipėdoje Prano Mašioto vidurinėje mokykloje vedė krikščioniškojo atsinaujinimo savaitgalį vidinio išgydymo tema "Aš esu gydantis Dievas". Savaitgalis baigtas Šv. Juozapo Darbininko parapijos šventovėje.

A. a. kan. Jonas Pilka (1917-2002), Gelvonų parapijos klebonas, Kaišiadorių parapijos katedros garbės kanauninkas, mirė vasario 11 d. Velionis gimė Trakinių kaime, Ukmergės apskr., mokėsi saleziečių vienuolyne Vyteniuose, suaugusiųjų gimnazijoje Kaune, baigė kunigų seminariją ir vysk. K. Paltaroko įšventintas kunigu 1948 m. spalio 31 d. Sielovados darbuotoje reikišis įvairiose vietovėse. Palaikomas vasario 14 d. Gelvonuose. Gedulinių Mišių koncelebracijoje dalyvavo 43 kunigai, vadovaujami Kaišiadorių vyskupo Juozo Matulaičio.

Vilniuje prie seimo rūmų ir laužo sausio 13 d. Viduryje su juodu apsiaustu – sesuo Nijolė Sadūnaitė, dešinėje pirmą – Čėčėnijos-Iškerijos atstovė Aminat Saijeva

Lietuva Gorbačiovo atsiminimuose

BRONYS STUNDŽIA

Gorbačiovas savo atsiminimuose parašė skyrelį *Lietuvos sindromas*. Pasak jo, 1987 m. Baltijos valstybėse prasidėjo tautinis judėjimas, nes gyventojai buvo priešinigi rusifikacijai. Buvo skundžiamasi, kad jie verčiami mokytis rusiškai, o rusai vengė mokytis vietinių kalbų.

Prie nesusipratimų reikia priskirti ir reikalavimą paskelbti Ribbentropo-Molotovo sutarties slaptuosius priedus, pagal kuriuos Baltijos valstybės liko įjungtos į Sovietų Sąjungą. Reikalavo taip pat, kad tremtiniams būtų sugrąžintos pilietinės teisės.

Įžanginiai bruožai

Sovietiniai žmonės buvo mokomi, kad Baltijos valstybės prisijungė savanoriškai, nors jis pastebi, kad dar prieš prisijungimą į tuos kraštus buvo įvesta Raudonoji armija. Bendrą žmonių nepasitenkinimą sumanią išnaudojo jo vadiniai atsisakymo šalininkai, leisdami po grindiję priešsąsietinius atsisakymus ir organizuodami nepriklausomybės paskelbimo minėjimus. Įvykiai panašiai klostėsi visose trijose respublikose.

Gorbačiovas pripažino, kad Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių gyvenimo lygis buvo aukštesnis negu Sovietų Sąjungos. Lietuvos komunistų partija neturėjo gerų vadovų, nes nei Griškevičius, nei Songaila sekretoriaus pareigoms netiko. A. Brazauskas tas pareigas perėmė, kai jau Sąjūdis visur vyravo, todėl jam nieko neliko, kaip partiją nuo Maskvos atskirti, nes kitaip partija būtų visiškai netekusi įtakos. Žinoma, visos Sąjungos partijai tai buvo skaudus smūgis.

Gorbačiovas Vilniuje

1990 m. Gorbačiovas lankėsi Vilniuje ir bandė nurodyti atsisakymo pasekmes. Vilniuje jį sutiko A. Brazauskas ir likusios Sovietų Sąjungai ištikimos partijos sekretoriaus M. Burokevičius. Įmonėse, kur lietuvių buvo mažuma, jam buvo nesunku rasti bendrą kalbą ir pritarimą jo siūlymams. Pritarimo savo politikai jis nerado tarp intelektualų. Jam buvo nurodyta, kad

Leninas 1918 m. pripažino teisę Lietuvai būti nepriklausomai. Jis paliko Lietuvą, tikėdamas, kad politinės ir ekonominės reformos sustabdys atsisakymo siekimą.

Atsisakymo polinkiai

Po rinkimų į Baltijos respublikų aukščiausias tarybas savarankiškumo klausimas įgavo pagreitį. Naujų tarybų paskirtos valdžios pradėjo leisti įstatymus, kurie jau aiškiai rodė, kad respublikose negalioja Sovietų Sąjungos konstitucija ir siekiama atsisakymo. Gorbačiovas teigė, kad atsisakymas gali turėti labai neigiamų pasekmių. Baltijos valstybės tegu geriau palaukia, kol Sovietų Sąjunga persitvarkys. Jo viltytys neišsipildė, nes kovo 11 d. Lietuva pirmoji paskelbė atstatanti nepriklausomybę.

Baltijos valstybių atsisakymo šalininkai, dar prieš Jelcino išrinkimą Rusijos aukščiausios tarybos pirmininku, teigė kad pati Rusija turi būti savarankiška ir turėti atskirą komunistų partiją. Netrukus atsirado Rusijoje nemažai įtakingų veikėjų, kurie pritarė baltiečių siūlomai idėjai ir jų aukščiausioji taryba balsavo už savarankiškumą. Rusijos savarankiškumo gynėjai tvirtino, kad ši respublika yra turtingiausia, kad ją išnaudojama. Esą jėgų nereikėtų šelpti kitų respublikų, Rusija per keletą metų taptų gerovės kraštu.

Rusijos savarankiškumo paskelbimas buvo lemiamas įvykis, vedęs prie Sovietų Sąjungos žlugimo. Gorbačiovas visaipten stengėsi, kad Jelcinas nebūtų išrinktas Rusijos aukščiausios tarybos pirmininku, nes baiminosi, kad prasidės trintis tarp Rusijos ir Sovietų Sąjungos vadovybės.

Lietuvos žingsnis

Lietuvai paskelbus nepriklausomybę atstatymą, Sovietų Sąjungos valdžia sustabdė naftos ir dujų tiekimą. Gorbačiovas negalvojo Lietuvai duoti nepriklausomybės ir siūlė Baltijos respublikoms reformuotoje sovietinėje federacijoje išimtinį statusą. V. Landsbergis nusiuntė į Maskvą iš komunistų partijos savo patikėtinį. Tas turėjo ten išstirti nuotaikas. Sąjūdžio ir valdžios vadovybė norėjo pokalbių su Maskva. Tuose pokalbiuose

nepriklausomybė būtų laikoma simboline. Tuo tarpu Rusijos savarankiškumas ir kitas respublikas paskatino jo siekti, ypač Ukrainą.

Vašingtone

1990 m. gegužės 30 d. Gorbačiovas atvyko į Vašingtoną tartinis su JAV prezidentu G. Bush. Dar prieš jo atvykimą JAV kongrese vyko diskusijos apie teikimą ekonominių lengvatų Sov. Sąjungai, su sąlyga, kad Baltijos valstybės būtų leista atsisakymo. Derybos labai apsunkino Lietuvos klausimas.

Gorbačiovas žinojo, ir G. Bush nuo jo neslėpė, kad JAV spauda, kongresas ir įtakingi sluoksniai, stodami už Lietuvą, laikėsi kietai.

Gorbačiovas Vašingtone aiškino, kad V. Landsbergis su juo nesiskaito ir jį provokuoja. Sakėsi suprantąs G. Bush padėti, nes ir jam nelengva Lietuvos bylą spręsti.

Sekančią dieną Gorbačiovas pamatė, kad dėl Baltijos valstybių nepavyks susitarti, kad nepaisoma jo samprotavimų. Suprato, kad negalės JAV prezidentą priversti pakeisti nuomonę. JAV prezidentui tik pasakė: kad jeigu jam Baltijos valstybės svarbesnės už kitus reikalus, tai jis į tai atkreips dėmesį.

Maskvoje

Kai kurie rusakalbiai Lietuvoje sakė, kad naujai išrinktas Sovietų Sąjungos parlamentas per daug rūpinasi Lietuvos valdžios neteisėtą ėjimu, kiti gi reikalavo imtis griežtų priemonių. Sovietų Sąjungos parlamentas nutarė: atsisakymo respublikos gali tik pagal nustatytas taisykles ir įpareigojo naujai išrinktą Sąjungos prezidentą Gorbačiova saugoti visų Lietuvoje gyvenančių asmenų teises.

Lietuvos aukščiausioji taryba atsisakė vykdyti Sov. Parlamento nutarimus ir atšaukti nepriklausomybės atstatymą. Kurį laiką niekas nesikeitė. Gorbačiovas kvietė V. Landsbergį atvykti į Maskvą ir paaiškinti, ką numato Lietuvos aukščiausioji taryba daryti, bet Landsbergis atsisakė. Buvo sudaryta su Ryžkovo priešakyje komisija, kuri turėjo tartis su Lietuvos vadovybe.

Valstybės plano pirm. Masliukovas apskaičiavo nuostolius, kuriuos Lietuvai pasitraukus patirtų Lietuva ir kitos respublikos. V. Landsbergio politika įstūmė Lietuvą į gilų ekonominį nuosmukį, bet jis sau tos kaltės neprisiėmė ir apkalbinęs min. pirmininką K. Prunskienę.

Lietuvos valdžios pareigūnams rūpėjo įvykiai Rusijos respublikoje. V. Landsbergis, matyt, dar dvejojo, bet kai Jelcinas buvo išrinktas Rusijos aukščiausios tarybos pirmininku, lietuviai nebesidomėjo taika su Sovietų Sąjunga. Gorbačiovas neabejojo, kad kietą lietuvių laikyseną lėmė ateitinčiai iš Rusijos respublikos padrasinimai ir patarimai. M. Burokevičius ir kiti iš komunistinės partijos atskalos siūlė Lietuvoje įvesti Sovietų Sąjungos prezidento valdžią. Vyko demonstracijos (rusakalbių, Jėdinstvos, Aut.) su šūkiais: "Šalin valdžią, šalin Landsbergį!"

Lietuvos aukščiausioji taryboje pradėta kalbėti apie V. Landsbergio nušalinimą. Gorbačiovas tvirtino, kad dalis lietuvių ir tautinės mažumos nenorėjo, kad būtų išstota iš Sovietų Sąjungos. M. Burokevičius su talkininkais buvo pasiryžę kovoti prieš atsisakymą.

(Nukelta į 3-čią psl.)

GAVĖNIOS RIMČIAI

Per kančią į garbę

Kun. dr. V. SKILANDŽIŪNAS

Daugelis Kristaus gyvenimo tyrinėtojų nepraeina pro šali, neatkreipę dėmesio į jo žmogiškumą – jo kančią ir išaukštinimą.

Šv. Jonas evangelistas perduoda mums stebinančius Kristaus paskutinėje savo kalboje prieš kančią pasakytus žodžius: "Dabar mano siela sukrėsta... Tėve, gelbėk mane nuo šios valandos!" (Jn 12, 27). Tai lyg ir priešingybė mūsų susidarytam Kristaus įvaizdžiui.

Jėzus puikiai žinojo, kuo jo kančia baigsis – mirtimi ant kryžiaus. Truputį anksčiau jis kalbėjo apie kviečių grūdą, sakdamas: "Jei jis nekreis į žemę ir neapmirs, jis pasiliks vienas, o jei apmirs, duos daugį vaisių" (Jn 12, 24). Dar daugiau. Jis kalba apie valandą, kuri Jono Evangelijoje reiškia jo mirties valandą. Štai dabar visas atsisakė prieš jo akis: suėmimas, teismas, plakimas, pasmerkimas mirčiai ant kryžiaus. Viskas taip arti, galima net rankomis paliesiti. Ir kas gali stebėtis, kad Jėzus sielodamasis nuogaustauja: "Dabar mano siela mirtinai sukrėsta".

Visiškai Jėzaus atsidavimas Tėvo valiai visų 4 evangelistų išreiškiamas vienodai: "Bet juk tam aš ir atėjau į šią valandą. Tėve, pašlovink savo vardą" (Jn 12, 28). Tam patvirtina ir Moriaus Evangelijos žodžiai: "Tačiau tebūnie ne tai, ko aš noriu, bet ko tu... 9 Mk. 14, 36). Pradžioje, kad būtų pašlovintas Žmogaus Sūnus, baigiamas pasirodymas mirčiai. Kaip ten bebūtų, Jėzus mirties akivaizdoje išgyveno šį sukrėtimą.

Jėzaus sukrėtimas kyla iš visatos gamtinių ir antgamtinių galybių susikirtimo, į kurių kovos areną įžengia Taikdarys. Nugalėtojas Jėzus Kristus. (J. Plank). Mirtyje mes visi išgyvename didžiausią pasibaisėjimą piktos realybės ir galybės akių vaizdoje. Nuodėmė visuomet neša nelemį. Šv. Paulius aiškiai sako: "Atpildas už nuodėmę – mirtis" (Rom. 6, 23). Net ir Jėzus mirtis turėjo būti jo likiminė dalis, išjungus į žmogiškąją prigimtį. Jėzui buvo gerai pažįstama: tie mirties pasiuntiniai: ligos, demono siausmas, skausmai, nelaimės. Tai vis blogio pasireiškimai, kurių akivaizdoje ir Jėzus apimdavo šurpi baimę, sukrečiantį jį, nes ir Jis buvo žmogus kūnu ir krauju, "visu kuo

panašus į brolius" (Žyd. 2, 17). Jo patirtis verčia jį tarti: "Dabar mano siela sukrėsta".

Antrojo pasaulinio karo metu į vieną karo ligoninę buvo paskirtas naujas, jaunas gydytojas. Pirmojo ligonių lankymo metu didelėje salėje jis pastebėjo jauną sužeistą karį, kuris buvo praradęs abi rankas ir abi akis. Ligonis, pajutęs, kad vaiko gydytojas, kreipėsi į jį, sakydamas: "Nuimkite nuo mano akių raiščius... aš negaliu matyti!" Gydytojas tyliai apsisuko ir turėjo nutraukti vizitą. Jis buvo taip sukrėstas, kad turėjo nutraukti vizitą.

Tačiau Jono Evangelijoje Jėzaus mirties artume atskleidžia ir nepaprastai šviesi to tragiškojo įvykio paslaptis. Jėzaus mirties valanda yra ir išaukštinimo valanda. Betarpiškame artume, šalia sukrėščiančio skausmo, girdimas ir šis Jėzaus žodis: "Atėjo valanda, kad būtų pašlovintas Žmogaus Sūnus". Sukrėtimas anos valandos yra tik viena pusė mirties išgyvenimo. Kita: "Bet juk tam aš ir atėjau į šią valandą. Tėve, pašlovink savo vardą" (Jn 12, 28). Kai gerai įsimažstome į 4-ąją Evangeliją, randame iš vienos pusės kryžių ir mirtį, iš kitos, išaukštinimą. Tai patvirtina toliau Jėzaus žodžiai: "O aš, kai būsiu pakeltas nuo žemės, visus patrauksiu prie savęs" (Jn 12, 32).

Kaip mirtis ir išaukštinimas susilieja Kristuje, taip lygiai jo pakėlimas ant gėdos stulpo ir dangiškojo Tėvo teisingumo reikalavimai išsipildo Šventraščio žodžiuose: "Kaip per žmogų atsirado mirtis, taip per žmogų ir mirusiųjų prisikėlimas. Kaip Adome įvyk miršta, taip Kristuje visi bus atgaivinti" (1 Kor 15, 21).

Kristaus mokinio gyvenimas yra tęsinys jo gyvenimo. Mes visi pakrikštytieji dalyvaujame Mistinio Kūno gyvenime su išaukštintu Kristumi. Mes turime dalį jo kančioje, mirtyje ir išaukštinime. Kristaus mirties ir išaukštinimo įvaizdis galioja ir jo mokiniams. Tikėdami jie turi laukti savo mirties ir išaukštinimo. Tai tas pat, ką šv. Paulius išpažįsta: "Jei mes esame mirę su Kristumi, tikime ir gyvensi su juo" (Rom 6, 8).

Tikintčiam, kuris priklauso nukryžiuotam ir prisikėlusiam Kristui, mirtis yra tik pilnutinės šviesybės šešėlis, pridengtas sukrėstajam laikinumo skraiste.

Dvejopas Vakarų žiniasklaidos...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

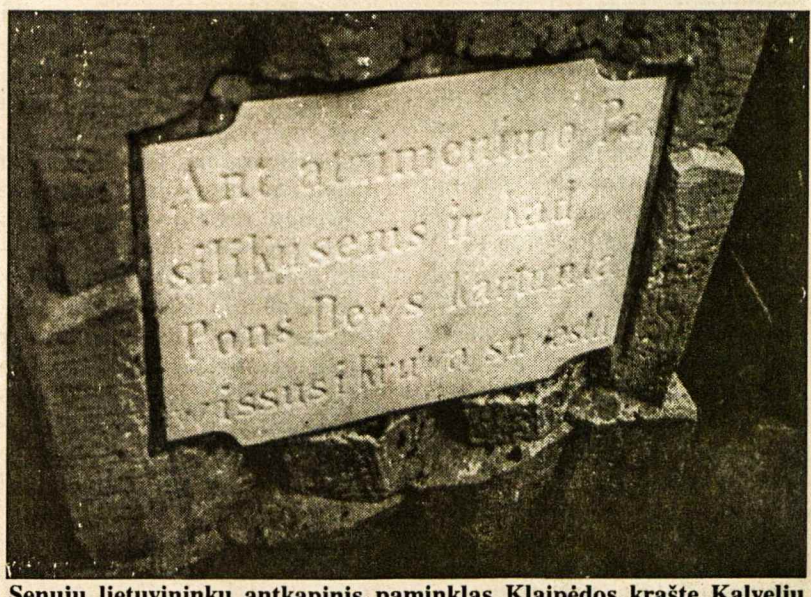
Stalino palikimas

Dar Stalino laikais politbiuras žinojo, kad viešumas komunizmui nėra priimtinas. Komunizmas negali toleruoti teisybės! Dar tais laikais komunistai priglaidė vokiečių Willi Munzenberg, kuris sukūrė propagandos sistemą, kaip apgauti ir suvedžioti naivius Vakarų intelektualus. To darbo rezultatai viršijo bet kokias svajones! Pasaulio istorijoje niekada nebuvo tiek daug intelektualinio aklumo bei naivumo, kaip liberalinio intelektualų paklusnumo komunistinei propagandai.

Mes matėme tą vakarietišką naivumą ir stebėjome jį. Atgavus Lietuvos nepriklausomybę, deja, mūsų pačių kairieji iš Vakarų ragino "pamiršti" sovietų ir komunistų nuodėmes bei nusikaltimus tautai ir žmonijai. Sovietinių kolaborantų nuodėmės yra atleidžiamos. Netgi

žiaurūs NKVD, KGB ar net SMERS žudikų nusikaltimai yra pamiršti. Mes esame krikščionys, liberalai (nors mūsų liberalams to geriau neminėti!). Žiūrime į ateitį, ne į praeitį (nebet... tai lietuvių 90 metų senus, kurie kaip nors kolaboravo su naciomis).

O kaip į tą įvykį Kuboje reagavo mūsų spauda? Vakaruose, mūsų vienintelio dienraščio pirmajame puslapyje teko pastebėti tik vieną sakinį su viena klaida (pabėgėlių skaičius sumažintas iki 10). Dar pakartota ir propaganda (pavogtas autobusas). Daugiau – nieko. Jeigu mes, praėjusio šimtmečio komunizmo teroro liudininkai, nesidomime didžiausiais nusikaltimais, tai kodėl jais turėtų domėtis mūsų kaimynai, kurie net nežino apie Lenina, Stalina, Sibirą, tremtį, komunistų kolaborantus... Rainių miško kelią tragediją ir kitas žudynes?

Senujų lietuvininkų antkapinis paminklas Klaipėdos krašte Kalvelių kapinėse

Nuotr. M. Purvino

J. B. MARLATT

The J.B. Marlatt Funeral Homes
(1985) Limited

J.B. Marlatt laidotuvių namai jau daug metų
teikia aukštos kokybės paslaugas
erdviose patalpose.

Mes jaučiamės naudingi galėdami ir toliau teikti
paslaugas Hamiltono lietuvių bendruomenei.

615 Main Street East
Hamilton 528-6303

195 King Street West
Dundas 627-7452

Andrew W. Swan
Direktorius

ISTORINĖ NUOTRAUKA – Kanados lietuvių katalikų veiklos pradininkai ir ateitininkai 1949 m. suvažiavime Toronte. Pirmoje eilėje iš k. V. Užupis, ketvirtasis – prof. K. Pakštas. Trečiasis iš d. – pirmasis *Tėviškės žiburių* redaktorius dr. A. Šapoka, šalia jo Pr. Alšėnas. Nuotraukos savininkas – Br. Saplys.

Tikinti dabartinė Lietuva? VIKTORAS ALEKNA

Ateistinis sovietmetis pakeitė dvasinį Lietuvos veidą, išplėsdamas krikščioniškąsias vertybes. Per dešimtmetį Lietuvos visuomenė neatsigavo dvasine-moraline prasme. Pasak kardinolo J. A. Bačkio, reikės ištisos kartos, išaugusios krikščioniškoje dvasioje. Dabar tebevyrauja "homo sovieticus" nusiteikimas, nors yra reikšmingų dvasinio atgimimo apraiškų.

Daug rašyta, dar daugiau kalbėta, kad lietuvių tauta iš prigimties esanti religinga, kad dvasingumas jai būdingas nuo seniausių laikų. Tačiau penkias dešimtis metų trukęs buldozerinis ateizmas pasiekė, kad iš lietuvių tautos daugumos išmūšta ta lazdelė, kuria ji rėmėsi, anot etnografo ir istorikų, eidama per šimtmečių brūzgynus ir laisvės rytą. Tiesa, kai Vilniuje per Sąjūdžio suvažiavimą 1988 m. spalio 22-23 d. buvo paskelbta, kad katalikams gražinama Vilniaus katedra, jau rytojaus ankštų rytą prie dar uždarytos katedros durų susirinko simantūkstantinė minia dalyvauti pirmoje laisvų šv. Mišių aukoje. O ir vėl visokias iškilmes pradėta rengti su pamaldomis, į seimo narių priesaiką įvestas ir Dievo vardas, žmonės svarbiausius savo gyvenimo įvykius: krikštą, sutuoktuves, laidotuves panoro būtinai pažymėti ir kunigo dalyvavimu. Atrodė, kad ateistų propaganda subliuško nuo meno vėjelio pūstelėjimo.

Bet tolimesni metai parodė,

kad tas pirmųjų dienų laisvėjimo protrakis Bažnyčios ir tikėjimo link labai greitai atslūgo. Net Popiežiaus atvykimas į Lietuvą jau nesulaukė tokio džiūgavimo, kuris buvo labai ryškus Baltijos kelio ar Sąjūdžio suvažiavimo metu. Jisai sutelkė tautą prie seimo rūmų sausio 13-14 d. ar per aukų laidotuves.

Tiesa, spauda skelbė ir tebeskelbia, kad visuomenė labiausiai pasitiki Bažnyčia. Bet sunku suprasti tą pasitikėjimą, kai išgirsti, kad Lietuvoje tik 10% krikštytųjų sekmadieniais lanko šventoves, kad beveik niekas Lietuvoje neieško katalikiškų organizacijų, kad ir katalikiška spauda vos pasirodžiusi greitai gęsta, nes lietuviams ji nereikalinga...

Ir šiandien, rengdamasis rašyti šias mintis, išgirdau per radiją laidą, kurios metu trys žinomi Lietuvos žmonės – buvusi švietimo viceministrė Gražina Paliokienė, buvęs seimo narys krikščionių demokratų partijos atstovas Vytautas Bogušis ir žinomas žurnalistas Brazauskas

svarstė Bažnyčios padėtį Lietuvoje. Jie pirmiausia prisiminė prieš savaitę *Lietuvos aide* išspausdintą kardinolo Audrio Juozo Bačkio pasakytą nuomonę, kad Katalikų Bažnyčia Lietuvos visuomenės gyvenime ne užima deramos vietos, nes Bažnyčia neturinti moralinio autoriteto visuomenėje.

Kodėl? Trumpame pareiškime visko nepasakysi, bet ir iš to, kas buvo pasakyta, beje, ne Lietuvoje, o Lenkijos dienraščiui *Rzeczpospolita*, pasidarė aišku, kad per keturiolika metų nuo Sąjūdžio pradžios Lietuvos visuomenėje dar neišsigalėjo krikščioniška savimonė. Aukščiausieji visuomenės sluoksniai, tas vadinamasis elitas, net ir per didžiulias valstybės ar Bažnyčios šventes pralina pro šventoves rūkydami ir suka į restoraną ar kavinę bei įvairiausių linksmybių renginius. Štai ir ką tik praėjusi Vasario 16-oji. Daugiau negu paprastą sekmadienį tą dieną apsilankė šventose. Bet vis pagyvenę ar ir visai nukaršę žilagalviai. O Vilniaus

miesto savivaldybė prie tos pačios katedros vakare surengė linksmybių šventę, pavadintą skambiai "Dainuojanti Lietuva". Renginys buvo transliuojamas ir per televiziją bei radiją, todėl ir aš daug ką mačiau ir girdėjau. O ką? Pirmiausia mačiau tūkstančius žali jaunimėlio, kurie mosuodami vėliavėlėmis pritardami scenos veikėjams šūkavo ir plojo. O scenoje neva dainininkai visą valandą taip pat rėkavo parodijuodami prieškarinius Dolskį ir Šabaniauską, ir po valandos visą tą šurmulį, gaila, pasveikino Respublikos prezidentas, pats, deja, negirdėjęs ir nematęs to triukšmo, o rengėjai dar nušvietė erdvę gausiais fejerverkais. Tai ir visa šventė. Sako, kad panašiai buvę ir Kaune bei kituose didesniuose Lietuvos miestuose. P pinigų išmesta nemažai, bet dvasinio džiaugsmo semtis nebuvo iš jo.

Tai gi grįžtant prie Bažnyčios ir Lietuvos visuomenės santykio reikia pridėti kardinolo A. J. Bačkio žodžiams, kad Bažnyčiai atgimti ir įsitvirtinti "prieš ties laiką, per kurį užaugs nauja karta".

Manyčiau, kad dar ir daugiau. Mat visa dabartinė darbinioji Lietuvos visuomenės dalis yra išaugusi sąlygomis, kurios buvo nepalankios, net priešingos tikinčiam žmogui apskritai. Kasdien niekinamas, ujamas, viešai smerkiamas lietuvis penkiasdešimt metų gnaužėsi savo viduje, stengėsi neužkliūti oficialiajai nuomonei; būdamas matomas, stengėsi šventoves lankyti, melstis nematomas, vaikų krikštų, prie pirmos išpažinties vesti, tuokti slapta.

Tokia šiurkšti aplinka tikinčiojo širdyje pamažu sukrėvė nuodėgulių krūva, pačiam žmogui slapta įdiegdama nepilnavertiškumo jausmą. Tie, kurie išlaikė laiko bandymus, šiandien jau kalneliuose ar nusėnė vos pajėgia nuslinkti iki artimiausios šventovės. O tie, kurie augo slapstomi nuo piktų akių, įprato elgtis taip, kad prie jų niekas neprikibtu, jiems nieko neprikibtu.

Kad žmogaus dvasia augtų ir stiprėtų, reikia nuolat ją laisvinti, reikia maldos ašaromis, kad ir slaptais pokalbiais su Aukščiausiuoju, kad ir meile artimui. O ar lengva buvo įprasti mylėti tą, kuris kasdien tave žemino, stumdė, smerkė? O juk jis buvo tas, kuris valdė ne tik žmogaus rankas ar kojas, bet ir smegenis, širdį.

Kaip visa tai atgaivinti? Ir šios dienos jau minėtoje laidoje buvo keliama mintis, kad Bažnyčia, matyt, bus atsilikusi, neprisitaikanti prie naujojo gyvenimo, naujųjų technologijų... Vargas tavęs, žmogau, laukia, jei kaip nendrė ar net smilga lenksies nuo kiekvieno vėjelio pūstelėjimo. Ne vėjelis tvarko pasaulį, o žmogus turi būti pasaulio šeimininkas ir gyvenimo tvarkytojas. Kas kuria tą aplinką, kas kuria tas naujas technologijas? Žmogus. Tai jis turi jomis naudotis, o ne joms tarnauti. Tik tuo būdu einant atsirastų poreikis ir su Dievu pasikalbėti, ir Jam nusilenkti. O to labai trūksta posovietiniam lietuviui.

Lietuvos šventė ir Vokietijos žiniasklaida

Nepriklausomybės šventė Vasario 16-tosios gimnazijoje. Lietuvos vaizdai televizijoje iš dramatiškų tautos dienų. Meniškų nuotraukų paroda. Vokiečių kapinės Lietuvoje. Dainų varžybos perkeltos Estijon. Lietuvių dalyvavimas jose

KAZYS BARONAS

Nepriklausomybės šventė

Lietuvos nepriklausomybės 84-tąją sukaktį Vokietijos lietuvių šventė vasario 23 d. jų "sostinėje" Hüttenfeldo mieste. Po maldų katalikams ir evangelikams, iškilmė pradėta piliečių salėje, išpuoselotoje Lietuvos ir Vokietijos vėliavom, sugiedojus gimnazijos chorui abiejų valstybių himnus.

Minėjimą pradėjo Vokietijos LB krašto valdybos pirm. Antanas Šiugždinis, supažindindamas vokiškai kalbančius svečius su Lietuvos praeitimi, jos paverkimą 1795 m. ir vėl 1918 m. vasario 16 d. nepriklausomybės kūrimą. Deja, Lietuva vėl buvo paversta ir tik po 50-ties metų atkurta nepriklausomybė. Prie laisvės kovos daug prisidėjo ir lietuvių gimnazija, kuri buvo vienybės ir kovos simbolis. Sveikinimus perdavė prof. J. Karosas vokiečių lietuvių parlamentinės grupės pirm., tautinių mažumų ir užsienio lietuvių reikalams vedęs Antanas Petras. Pagrindinę kalbą pasakė didelis lietuvių bičiulis grafas prof. dr. Wolfgang von Stetten. Jis jau būdamas jaunuolis, sudomėjo pavergtom Baltijos tautom, jų likimu.

Į šventę buvo atvykę šeimininkas E. Šablinskas, Lietuvos ambasados Bonos padalinio vedėjas A. Bulovas, užs. reik. ministr. patarėjas bei Europos tarybos dr. E. Motūzas, PLB-nės vicepirm. M. Dambriūnaitė-Šmitienė, aukšti dvasininkai atstovai. Iškilmė baigta lietuvių gimnazijos meninių jėgų pasirodymu ir šokiais, grojant Klaipešio un-to "Daudi Jazz Band" kapeliai.

Blogas oras šiemet sutraukė mažesnių lietuvių skaičių. Minėjimai įvyko taip pat didesniuose Vokietijos lietuvių telkiniuose, Munchene, Hamberge, Stutgartėje, Bon-Koln ir kitur. Iškilmės Hüttenfelde yra laikomos pag. indiniu minėjimu Vokietijoje.

Laisvės kovos televizijoje

Vokietijos televizijos ARD kanalas vasario 24 d. vakaro žiniose (kas stebi apie 6 milj. vokiečių) nukėlė žiūrovus į liūdnas Lietuvos dienas, parodė prie seimo rūmų žinomą televizijos bendradarbį G. Ruge. Vokietis, stovėdamas prie koplytstulpio ir vėliau prie aukštų Lietuvos seimo rūmų cementinių užtvartų, pirmena lietuvių laisvės kovų, lemtas sausio mėn. dienas. "Visa tauta stovėjo už nepriklausomybės atgavimą" – sakė vokiečiai. Numalšinti lietuvių tautą Sov. Sąjunga siekė karinam priemonėmis, puldama šarvuotais beginkliu lietuviu. Didelio pilietinio karo pavojus (Bürgerkrieg) buvo išvengtas. G. Ruge nuomone, Lietuvoje pradėtas ir užbaigtas Sov. Sąjungos gyvenimas.

Lietuvos nepriklausomybės šventėje Vokietijoje Vasario 16-tosios gimnazijos choras, atlikęs meninę programą. Nuotrauka iš vokiečių spaudos

Po seimo rūmų G. Ruge su žmona, šalia jų tautiniai drabužiais ir nuometu pasipuošusia moterim (Landsbergienė?) nu filmuoti gražioje salėje su gausiais svečiais. Už G. Ruge nuopelnus lietuvių tautai prez. V. Adamkus, apdovanojo Gedimino ordinu. Tai jo didelis nuopelnas, kad po kruvinos nakties, jau ankstyvą sekmadienio rytą Vokietijos ARD televizijos kanalas rodė įvykius Vilniuje. Gerai prisimenu televizijoje matytus vaizdus, važiuojančius tankus, prie vikšrų gulinčius ir pagalbos šaukiančius žmones, greitosios pagalbos sirenų garsus.

Filmininko nuopelnai

Vokietijos spaudos agentūra išplatino platų pranešimą apie G. Ruge nuopelnus Vokietijos televizijai, pavadindama ją "Trickreicher Filmschmugler" – Triukų turtingas filmo kontrabandininkas". Agentūra rašė: "Šautuvų šūviai, riedantieji šarvučiai, 14 užmuštų civilių.

Prityręs žurnalistas neužmiršo sausio 13 d. nakties Lietuvos sostinėje. Jis buvo vienintelis televizijos žurnalistas, perdavęs Vakarams baltiečių sukilimą ir pavadindamas jį "Blutnacht – kraujo naktim".

Po vienuolikos metų 73 m. G. Ruge, vienas žinomiausių vokiškos televizijos reporterių, šį šeštadienį (vasario 23 d.), Vilniuje iš Lietuvos prez. V. Adamkaus priims vieną aukščiausią valstybės ordiną. Toliau spaudos agentūra rašė: "Kitų valstybių filmuotojai buvo ypatingų sovietinių dalinių mušti lazdom, suimti, atimti jiems aparatai. Kariniai daliniai taip pat kovojo su lietuviu, kurie savo tautai siekė nepriklausomybės.

Vilniaus vaizdų negalima buvo perduoti tiesioginiu keliu, tad teko filmus vežti slaptais keliais, į 300 km. nutolusią Rygą, kurios televiziją savo kontrolėje turėjo nepriklausomybės kovotojai. Filmai pateko į Vakarų Europą, JAV bei kt. užjūrio kraštus, pasiekė viešumą. Dūmos užsienių reikalų komitetą – matė jis kas vyksta Vilniuje. Maskvos valstybinė televizija rodė tautinius šokus. Po kelių mėn. Maskva pripažino Baltijos valstybių nepriklausomybes. Savo komentarus keli vokiečių laikraščiai taip užbaigė: G. Ruge nuomone, Kremliaus nutarimui Baltijos valstybių klausimu didelę įtaką turėjo televizijoje rodyti filmai.

Laisvės kovų pėdsakai

Ir dabar G. Ruge tęsia savo pamėgtą darbą, filmuodamas Kaukazo krašto grožį, primindamas čėčėnų kovą, jis transbiriniu traukiniu važiuoja iki pat Vladivostoko, sustoja mažesnėse geležinkelio stotelėse, filmuoja televizijai gyvenvietes,

apleistas barakus, kartu pažymėdamas, kad juose gyveno lietuviai, latviai, estai, ukrainiečiai ir kt. tautų tremtiniai, filmuoja kapines su lietuviškų kryžių motyvais.

Neaplenkia jis Vokutos kasyklų, kuriose bei Pavolgio vokiečių dirbo ir lietuviai. Jis plaukia Lenos upe, primindamas jos pakraščiuose išlaipintus tremtinius. Jo filmai mielai laukiami televizijos žiūrovų.

G. Ruge yra parašęs keletą knygų. Prie vertingesnių priskaitčiau kišeninio formato *Der Putsch – Sukilimas* (Frankfurt, 1991 m. 285 psl. kaina 12.50 m.). kuriame chronologine tvarka jis aprašo Maskvos įvykius. Mat rugpjūčio 19 d., 6 v.r., Sov. Sąjungos televizija ir radijas paskelbė išimties stovį. Vokietijos ARD televizijos kanalas iš Raudonosios aikštės pranešinėjo padėtį valstybėje. Tad tikrovėje, ši knyga ir yra tų pranešimų santrauka su atspausdintom nuotraukom, nes be G. Ruge, komentarai dar papildomi dviejų vokiečių korespondentų ir rusų Tatjanos Mitkovos.

G. Ruge gimė 1928 m. Su mažom pertraukom jis Maskvoje, Vašingtone, Pekine, Bonoje ir vėl nuo 1987 m. ARD televizijos atstovybėje Maskvoje (ėjo vedėjo pareigas). Pasitraukęs į pensiją jis "nepabėga" nuo pamėgto darbo, mielai laukiamas ir matomas televizijos žiūrovų, dažnai kviečiamas komentuoti šiandieninių Rusijos politinių įvykių.

Nuotraukų paroda

Mano miestelio (jis yra 76 km. į pietus nuo Frankfurto ir 30 km. iki Heidelbergo) gražioje mokykloje Ramunė Pigaitė surengė meninę nuotraukų parodą, pavadindama ją "Kaimo gyventojai" ir kita serija – "Mano miesto žmonės". Varenėje gimusi džiukė nuotraukų skiria savo gimtajam Džukijos kraštui. Ji parinko būdingus, vargingai atrodančius ūkininkus, kurie stovi prie tautiniais motyvais austų staltiesių, antklodžių, pakabintų ant eglės šakų. Kita nuotraukų serija liečia jos miestelio (Varenos?) žmones. Ir čia matomi vargo nukamuoti vyrai ir moterys. Paroda džiaugiasi geru pasisekimu, ypač moksleivių tarpe, kurie yra įsijungę į foto mėgėjų ratelį. Aplinkinė spauda plačiai aprašė parodą, kuri veikė iki kovo 21 d.

Ramunė Pigaitė gimė 1966 m. Varenėje, studijavo Vilniaus konservatorijoje, 1988-91 m. vaidino Marijampolės mėgėjų dramos teatre. 1999 m. priimta į Lietuvos fotomono sąjungą. Kartu su kitais foto mėninkais surengė parodas Ispanijoje, Brazilijoje, JAV. 1994-99 m. studijavo Mainco un-te.

Vokiečių kapinės

Žuvusiais vokiečių kariais bei kapinėm kitose valstybėse rūpinasi karių kapinių globos dr.ja. Ji leidžia lankstinuką, siunčia juos savo nariams, pranešdama apie pinigines aukas bei atliktus darbus. Sausio mėn. pranešama, kad praeitais metais surinkta 74 milj. 850 tūkst. markių, kurių 40 milj. gauta iš aukų, tačiau turėta 84 milj. išlaidų. Praeitais metais Lietuvoje buvo perlaidoti 781 kariai, Latvijoje 2,840, Estijoje 2,780. Lietuvoje yra 5 vokiečių karių kapinės, Latvijoje – 8, Estijoje – 4. Lietuvoje minimos Vingio kapinės. Atspausdintoje nuotraukoje vokiečių kariai Vilniaus kapinėse neša vainiką, lydint Lietuvos karius ir grupę civilių.

Dainų varžybos

Gegužės 25 d. Estijoje įvyks šiemetinės lengvo žanro dainų varžybos. Jas perduoda visos Europos ir Izraelio televizijos stotys, stebi apie 200 milj. žiūrovų. Praeitais metais varžybas laimėjo estai, tad jiems teko š.m. varžybų renginys.

Toks renginys reikalauja per 1 milij. dol. išlaidų. Mažai valstybei tai sudaro daug sunkumų. Pradžioje estai galvojo jas perleisti kitai valstybei, tačiau (Nukelta į 4-tą psl.)

Lietuva Gorbaciovo atsiminimuose

(Atkelta iš 2-ro psl.)

Vilniuje

Sausio 8-9 d. vyko demonstracijos prieš kainų pakėlimą, reikalaujant įvesti prezidentinį valdymą. (Vėl *Jadinstva*, Aut.). To paties reikalavo ir M. Burokevičiaus komunistai. Min. pirmininkė K. Prunskienė atsi-statydino.

Sausio 10 d. Gorbaciovas kreipėsi į Lietuvos aukščiausiąją tarybą, kad būtų atstatytas Sovietų Sąjungos konstitucijos veiktumas, nes padėtis buvo įtempta. Sąjūdis tai daryti atsisakė, nes būtų praradęs gyventojų pasitikėjimą.

Sausio 11 d. buvo sudarytas nekonstitucinis "Tautinis gelbėjimo komitetas". Per sekancias dvi dienas Vilniuje veikė dvi priešingos jėgos. Jezov, Kriukov ir Pugo pranešė, kad jie ėmėsi tam tikrų saugumo priemonių.

Gen. Varecinikov, atvykęs į Vilnių, pranešė, kad padėtis pavojinga, reikia įvesti prezidentinį režimą. Jelcinas prieštaraavo, tardamas, kad padėtis

aptarimas, pasiekęs Maskvą, yra vienašališkas, ir Sąjunga rengiasi panaudoti jėgą. Jis teigė, kad Gorbaciovo kreipimasis į Lietuvos aukščiausiąją tarybą iš tikro buvo ultimatumas.

Gorbaciovas siūlė Jelcinui, kad Rusijos aukščiausios tarybos atstovai nedarytų pareiškimų padrašiniančių lietuvių kietai laikytis. Po pokalbio su Jelcinu Gorbaciovas pareiškė, kad krizė Lietuvoje bus išspręsta politiniu keliu ir nieko nelaukiant delegacija turi vykti į Vilnių ir vietoje iširti padėti.

Delegacijai dar neišvykus, televizijos bokštą ir radijo stotį užėmė sovietinės armijos daliniai. Buvo žuvusios žmonių (skaiciaus neminėjo).

Kieno įsakymu?

Kas nulėmė sausio 12-13 d. įvykius, nėra aišku, taip pat nežinoma, kas davė įsakymą. Iš dalies Gorbacioviui paaiškėjo perskaicius knygą *Alfa – labai slapta KGB dalinis*.

Planavimą vykdė KGB ir kariuomenės aukštieji vadai. Sovietų federacijos vadovybė buvo numačiusi įtampai sumažinti politines priemones, kurios, matyt, netenkino kai kurių ministerijų, ir jos sutarė pavaruoti jėgą.

Paklaustas Kriukovas sakė, kad nei jis, nei Pugo nedavė įsakymo. Sprendimas buvęs padarytas Vilniuje, ir jis nežinojo kas padarė. Jis stengėsi įtikinti Gorbaciova, kad tai buvo menkas įvykis, kilęs dėl vietinių pareigūnų trukdymo ir agresyviai nusiteikusios nacionalistų minios.

Gorbaciovas jį pertraukė, primindamas, kad žuvo žmonės.

Knygų rišykla "SAMOGITIA" meniškai įriša knygas bei žurnalus

A. PLENYS

3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8. Tel. (905) 625-2412

OVER A CENTURY OF SERVICE

Turner & Porter

LAIDOTUVIŲ NAMAI

TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

LAISVOJE TĖVYNĖJE

PREKIAUJAMA MOTERIMIS

JAV valstybės departamentas Demokratijos ir žmogaus teisių biuro ataskaitoje, kurioje įvertinama padėtis Lietuvoje 2001 metais, didelė problema laikoma moterų diskriminacija ir smurtas prieš jas bei vaikus, pabrėžiama, kad Lietuva yra prekybos moterimis šaltinis ir tranzito punktas. Lietuvos ryto žiniomis, tyrime skelbiama, jog organizuotų nusikaltėlių grupuotės prievarta arba apgaule įtraukia moteris bei merginas į prostituciją. Į didžiausius Lietuvos miestus atgabenamos moterys iš Gudijos, Karaliaučiaus srities, Latvijos bei Lietuvos kaimų. Kai kurios jų vežamos toliau į Vakarų Europą ir kitur. Remiantis deportuotų moterų skaičiumi, Vokietija, Izraelis, Danija, Olandija ir Austrija yra įvardijamos kaip pagrindinės moterų prekybos iš Lietuvos kryptys. Dauguma merginų ir moterų įviliojamos į prostituciją apgaudinėjamos nusikaltėlių pažadais įdarbinti jas tarnaitėmis, šokėjomis ir padavėjomis bei per melagingus vedybų skelbimus. Nukentėjusiųjų šeimos dažnai laiko jas dingusiomis be žinios ar pagrobtomis. 1997-2000 m. apie 80% iš 110 į Lietuvą grąžintų merginų buvo prekyautojų žmonėmis aukos, ketvirtadalis jų tuo metu buvo nepilnametės. URM Informacijos ir kultūros departamento direktoriaus Petro Zapolsko teigimu, vyriausybė yra numatiusi kovos su prekyba žmonėmis ir prostitucija priemones šiemet sausio mėnesį patvirtintoje Prekybos žmonėmis ir prostitucijos kontrolės programoje.

NUOSTOLIS "KLAIPĖDOS NAFTAI"

LGITIC žiniomis, "Klaipėdos nafta" paskelbė bendrovės valdybos dar nepatvirtintą 2001 metų įmonės veiklos rezultatą – nuostolis siekia 9,620,698 litų. 2000 m. ji uždirbo 17.8 mln. grynojo pelno. Dar nėra galutinių duomenų, kiek naftos gaminių perkrauta, manoma, kad bus arti 600,000 tonų. Sausio mėnesį perkrauta 450,500 tonų naftos gaminių.

MEDIKŲ PROTESTAS

Kovo 1 d. Vilniuje rajonų medikai susirinko į demonstraciją pareikšti savo nepatirtimą pradėtoms naujomis sveikatos reformoms, kuriomis 10% mažinamas finansavimas rajonų ligoninėms. LGITIC žiniomis, protestuotojai teigia, kad gydymo įstaigų finansavimo pakeitimai netenkina nei pačių pacientų, nei gydymo įstaigų, ypač antrinio lygmens, ir kad įgyvendinus reformas, kaimo žmonės negaus geros medicininės pagalbos. Buvę paskelbtas Lietuvos savivaldybių dr. jos tarybos siūlymas savivaldybių merams nesusiteikti įgaliojimų rajonų ligoni-

nų vyriausiesiems gydytojams pasirašyti sutartis su ligonių kasomis. Protesto dalyviai didelį pasipiktinimą pareiškė dėl sveikatos apsaugos ministerio teiginio, jog "ligoninėse šiltai pabūti, pavalgyti ar pasitaupyti pensiją atsigula pensininkai...". Priimta dalyvių rezoliucija, kurioje pritariama apgalvoti, planingai sveikatos reformai ir įstaigų pertvarkymui, tačiau valdžiai tęsiant ligoninių žlugdymą žadama surengti viešąją pasipriešinimo akciją.

REMS NEMOKAMĄ DONORYSTĘ

Šiauliuose atrasta, kad tiriant davusiųjų kraują laboratorijoje, du kraujo dėvėjai yra užkrėsti ŽIV (žmogaus imunodeficitu virusu). Lietuvos AIDS centro direktoriaus dr. S. Čapliko teigimu, nėra įrodyta, kad kas nors Lietuvoje, kam buvo perpilamas kitų kraujas, būtų užsikrėtęs ŽIV. Tačiau pavojų sudaro tai, kad ŽVI kraujyje galima aptikti tik praėjus trims savaitėms nuo užsikrėtimo. Kraujo tarnybos susirūpinusios kraujo pardavimu, kuriuo verčiasi nemažai asocialių žmonių, tarp kurių pasitaiko narkomanų ar kitokių būdų ŽIV užsikrėtusių. Asmenys, vartojantys intraveninius narkotikus, sudaro didžiausią užsikrėtusių ŽIV dalį. Jų šiuo metu daugėja Šiauliuose, kuris yra tapęs narkotikų platinimo centru. AIDS centras stengsis puoselėti nemokamą donorystę, kuri sumažintų užkrėsto kraujo perdavimo atvejus, kaip rodo užsienio valstybių patirtis. Yra didesnė tikimybė, kad asmenys duodantys kraują ne dėl pinigų o iš humanitarinių įsitikinimų ir noro pagelbėti ligoniu, nebūna ŽIV nešiotojai. Visi raginami remti nemokamą kraujo donorystę.

PAGERBTI ŪKININKAI

LGITIC žiniomis, vasario 23 d. Lietuvos žemės ūkio universitete buvo pagerbti konkurso "Metų ūkis 2001" nugalėtojai. Pagal 2001 metų gamybinės veiklos rezultatus išaiskintiems geriausiems Lietuvos ūkininkams buvo įteikti diplomai, rėmėjų dovanos. "Metų ūkininku 2001" išrinktas Kretingo rajono Vydmantų kaimo ūkininkas Vytautas Liebus. Jis turi 700 ha žemės, augina javus ir užaugintais grūdais seria daugiau kaip 3000 Lietuvos baltųjų kiaulių. Konkurso nugalėtojų buvo ir kituose rajonuose – Akmenės, Skuodo, Telšių, Molėtų, Joniškio ir Kauno.

"SAPARD" LĖŠOS TAURAGĖJE

Vasario 19 d. buvo pasirašyta pirmoji Tauragės apskrityje sutartis, pagal kurią Šilalės bendrovė "Vingininkai" galės panaudoti daugiau kaip 1.3 mln. litų paramą, teikiama Europos sąjungos SAPARD programoje. Šiomis lėšomis pelningai dirbanti gyvulių ūkininkystės bendrovė galės remontuoti penkis tvartus, įsigyti technologinę įrangą. Bendrovė veisia bei augina kiaules, parduoda jų mėsą. Planuojama plėtoti pažangų ūkį, telti visą dėmesį kokybiškos kiaušienos gamybai ir pardavimui. RŠJ

RE/MAX FOUR SEASONS REALTY LIMITED

Member Broker, 67 First Street
Collingwood, Ontario L9Y 1A2

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamus, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Angelė Šalvaitytė, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovė.
Ji mielai jums patarnaus.

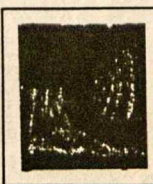
Darbo tel. 705-445-8500
Namų tel. 705-429-6428

Elektroninis paštas: angel@angelshalvaitis.com
Tinklavietė: www.homesgeorgianbay.com

PĖDOS SPECIALISTAS

CHIROPDIST ROBERTAS NEKRAŠAS, M.D., D.C.H.

- KULNO SKAUSMAI
- PĖDOS SKAUSMAI
- PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
- NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
- LAUGĖ NAGAI
- VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
- SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA

- ♦ VAIKU EISENOS NESKLANDUMAI
- ♦ PLOKŠČIAPIEDYSTĖ
- ♦ IR EISENOS SUTRIKIMAI
- ♦ PĖDOS DEFORMACIJŲ TAIŠYMAS ORTOPEDINIAIS INDEKLAI
- ♦ PRIMAME VISUS PLANINIUS DRAUDIMUS
- ♦ STERILŲ ĮRANKIŲ

PRIMAME LIGONIUS TRIJOSE JUMS PATOGIOSE VIETOSE:
X ANCASTER, 352 WILSON ST. E. TEL 648-9176
X HAMILTON, 609 UPPER JAMES ST. TEL 388-3541
X HAMILTON, 255 MAIN ST. W. TEL 523-7944

Rita Vileišytė-Bagdonienė Kauno rotušėje 2002 m. sausio 23 d.

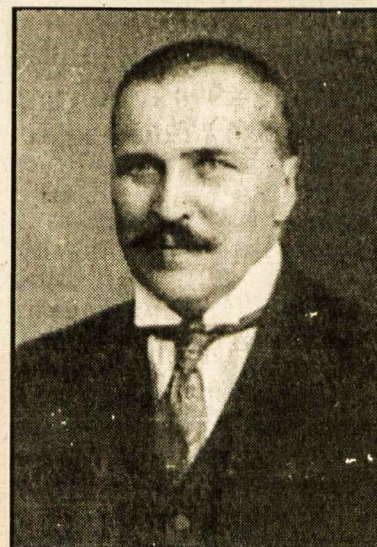
Permaina priklauso nuo mūsų pačių

Lietuvos laisvės šaukliui XIX šimtmetyje Jonui Vileišiui 130. Pasakoja jo dukra

Waterbury, JAV, Vasario 16 minėjime sutikau aukštą, simpatišką moterį – Ritą Vileišytę-Bagdonienę. Ji mielai sutiko pasidalinti išpuščiais apie iškilmes, vykusias Lietuvoje, pageriant jos tėvo Jono Vileišio 130-sias gimimo metines.

Skaitytojams priminsiu, kad Jonas Vileišis – įžymus XIX amžiaus pradžios lietuvių tautinio atgimimo veikėjas. Jis vienas tų vyrų, pasirašiusių Nepriklausomybės aktą. R. Vileišytė pasakoja, kad minėjimai vyko Vilniuje, Kaune, Panevėžyje ir Pasulyje.

Dar būdamas Petrapilio universiteto studentas, 1897 m. J. Vileišis "Varpo" laikraštyje dėstė: "Ar mes visi lauksime susimylėjimo ir permainos maskolių politikos, kas link mūsų? Permaina ši pridera ne nuo geros širdies cėsioriaus ar jo paskirtų naujų įtaisų, o vien tik nuo mūsų pačių, nuo to, kaip mes išreikšime ir suvienysime savo reikalavimus". J. Vileišis energingai dirbo sudarant Lietuvos vyriausybę, keletą metų buvo laikinosios Lietuvos sostinės Kauno burmistras.

JONAS VILEIŠIS (1872-1942)

R. Vileišytė-Bagdonienė pasakoja, kad tėvas neturėjo neapmokant net savo prieštams, žmonės, kurie daug skriaudos jam buvo padarę. "Niekaada negirdėjau, kad jis kam skųstųsi". Mums, lietuviams, gyvenantiems Lietuvoje, už Atlanto ir įvairiose pasaulio šalyse, dera prisiminti Jono Vileišio pasakytus žodžius "Taigi ir mūsų pasiekimas priklauso nuo mūsų pačių".

Sigita Šimkuviene

ALERGIJA II

DR. VYTAUTAS MEŠKA

Dėl organizmo ir jautrumo ypatumų, taip pat dėl organizmo (genetikos ar įgytos) mažiausiai atsparios vietos (locus minoris resistentiae) gali išsivystyti įvairiausios alerginės ligos, arba alerginių reakcijų formos. Tai būtų pvz. bronchinė astma, opinis kolitas, šienligė, atopinis dermatitas, reumatooidinis artritas ir kt. Alergija gali išsivystyti ir nuo vaistų. Tokia alergijos rūšis vadinama idiosinkrazija. Dažnai stipri alerginė reakcija (šokas) gali išsivystyti suleidus antibiotikų. Todėl prieš gydant antibiotikais reikia nustatyti pacientų jautrumą jiems.

Alerginiai antikūniai skiriasi nuo tų, kurie pasigamina organizme persirgus kai kuriomis infekcinėmis ligomis (pvz. tymais, skarlatina, raudpilis). Šie, vadinamieji priešinfekciniai antikūniai, išlieka organizme per visą gyvenimą ir apsaugo organizmą nuo persirgimo infekcinėmis ligomis. Dirbtiniai nusilpninti ligos sukėlėjai – antigenai (skiepai) suleidžiami į organizmą dažniausiai prieš išvykstant į turistines keliones, mokslines ekspedicijas, siaučiant epidemijai. Kaip taisyklė, leidžiamas daugelio antigenų mišinys, kuris sukelia antikūnių pasigaminimą nuo daugelio infekcijų. Šis procesas vadinamas dirbtiniu imunitetu.

Taip pat tenka paminėti ir specialią alerginę būklę – parialergiją, kuri dar galėtų būti vadinama ir kryžmine. Šiuo atveju organizmas, sustikęs su konkrečiu alergenu (pvz. gėlių dulkiomis, kvėpalais), tampa jautrus ne vien tik jam, bet dar ir kuriai nors kitai medžiagai (pvz. penicilinui). Jeigu su šia medžiaga, sukeliančia kryžminę alergiją, asmuo susitinka dažnai, jo padėtis tampa ir sunki, ir komplikuota.

Paraalergija – kryžminė alergija – išsivysto tada, kai vienas ir tas pats alergeninis antigenas sukelia kažkodėl ir kitų antikūnių pasigaminimą. Galimas ir atvirkštinis procesas, kai sulieči organizmą poliantigenai (poli-

vakcijos) sukelia tik vienos rūšies antikūnių pasigaminimą.

Svarbi alergijos forma yra autoalergija (autoagresija). Dar 1904 m. J. Donath ir K. Landsteiner ligoniams, sergantiems paroksizminiu šalčio hemaglobinurija, jų kraujo serumu rado antikūnių, specifiskai nukreiptų prieš savo organizmo eritrocitus. Tai 1966 m. patvirtino ir vengrų mokslininkas E. Rajka, nustatęs, kad šaltis (pvz 4-5°C vanduo), kaip ir karštis (virš 37°C) taip pat sukelia alerginių autoantikūnių gamybą. Daug dėmesio šalčio autoagresijai 1940-1960 m. skyrė žymus Lietuvos mokslininkas Kauno medicinos instituto (dabar Kauno medicinos universiteto) profesorius dr. J. Kupčinskas.

Autoalergija yra svarbi medicinos sritis, dėl jos išsivysto daug ligų. Prof. E. Rajko tvirtina, normalios organizmo ląstelės gali tapti autoantigenais ir visą gyvenimą ji apsaugo organizmą nuo persirgimo infekcinėmis ligomis. Dirbtiniai nusilpninti ligos sukėlėjai – antigenai (skiepai) suleidžiami į organizmą dažniausiai prieš išvykstant į turistines keliones, mokslines ekspedicijas, siaučiant epidemijai. Kaip taisyklė, leidžiamas daugelio antigenų mišinys, kuris sukelia antikūnių pasigaminimą nuo daugelio infekcijų. Šis procesas vadinamas dirbtiniu imunitetu.

Taip pat tenka paminėti ir specialią alerginę būklę – parialergiją, kuri dar galėtų būti vadinama ir kryžmine. Šiuo atveju organizmas, sustikęs su konkrečiu alergenu (pvz. gėlių dulkiomis, kvėpalais), tampa jautrus ne vien tik jam, bet dar ir kuriai nors kitai medžiagai (pvz. penicilinui). Jeigu su šia medžiaga, sukeliančia kryžminę alergiją, asmuo susitinka dažnai, jo padėtis tampa ir sunki, ir komplikuota.

Paraalergija – kryžminė alergija – išsivysto tada, kai vienas ir tas pats alergeninis antigenas sukelia kažkodėl ir kitų antikūnių pasigaminimą. Galimas ir atvirkštinis procesas, kai sulieči organizmą poliantigenai (poli-

Hamilton, Ont.
AUKOS "PAGALBA LIETUVOS VAIKAMS": \$200 – E. J. Bubnias; a.a. seselės Terezinos Grajauskaitės atminimui, užaučiant Nekal-tai Pradėtosios Mergelės Marijos vienuolijos seseris ir gimines aukoję: \$20 – E. K. Gudinskai; \$10 – F. M. Gudinskai; a.a. Danutės Butkutienės atminimui užjaušdami dukrą Aldoną ir visus gimines aukoję: \$30 – E. N. Klevas; \$20 – A. S. Urbonavičiai, E. Grajauskienė.

Nuosirdžiai dėkojame visiems aukojusiems – PLV komitetas

Lietuvos šventė...

(Atkelta 3-čio psl.)

ugrofinių tauta labiau vertina garbę. Tad varžybos įvyks Taline. Jau dabar vokiškoje, angliškoje, lenkiškoje spaudoje minimas Estija, jos sostinė, o paskirose valstybėse renkami atstovai, geriausios grupės. Jas išrenka televizijos žiūrovai, pranešdami telefonu geriausių dainininkus.

Tokios varžybos Vokietijoje įvyko vasario 23 d. Jas laimėjo lengvo žanro akla dainininkė už "I can't live without music" dainą. Televizijoje visą laiką buvo minimas Estijos ir jos sostinės vardas. Dalyviai ir salės žiūrovai (per 2,000) stovėdami sugiedojo vokiškai Estijos himną (himno vokiškas tekstas buvo išdalintas salės žiūrovams), o į varžybas atvykęs buvęs Estijos min. pirm. Mart Laar gera vokiečių kalba supažindino salės ir tele žiūrovus su Estijos praeitimi, nepriklausomybės kovom, laisvės atkūrimu, kviesdamas vokiečius atvykti į gražų Hansos įsteigtą Talino sostinę.

Praeitais metais Lietuvos grupė, sudaryta iš airės dainininkės ir buvusio Vasario 16-sios gimnazijos mokinio (visi jie gyvena Vilniuje) 23-jų valstybių tarpe užėmė garbingą šestą vietą. Deja, Lietuvos spaudoje neradau jokio pranešimo apie pasirošimo darbus.

Varžybų laimėtojai išrenkami iš dalyvaujančių valstybių televizijos žiūrovų telefoninių pranešimų, paskiriant už pirmą vietą 12 tšk., antrą – 11 tšk. ir t.t. Žiūrovai negali balsuoti už savo valstybės atstovus. Pereitais metais daugiausiai taškų Lietuvai paskyrė Izraelis (litvakai?), Rusija, Kroatija, nė vieno taško iš Latvijos.

Vienais metais Vokietijoje atstovavo 1947 m. Klaipėdoje gimusi Anelė Valaitytė (televizijoje įrašoma Lena Valaitis) – užėmė antrą vietą. Pasirodyma meta televizijoje ji kartais dainuoja lietuviškai. Ji mokėsi Vasario 16-sios gimnazijoje, tačiau iš jos pasitraukė, baigusi 10-tą klasę. LE rašoma, kad ji gavo brandos pažymą. Viename vokiškame žurnale ji gimnaziją pavadino "klerikalų" mokslo įstaiga.

London, Ont.

GAVĖNIOS REKOLECIJAS

kovo 1-3 d.d. Šiluvos Marijos šventovėje vedė pranciškonų provincijos kun. Benediktas Jurčys, OFM, visus parapijiečius savo nuosirdžiais pamokslais dvasiškai praturtinęs. Rekolekcijoms baigiantis prie bendrų pusryčių svečias dar kartą priminė apie Lietuvos sunkumus ir rūpesčius dvasinių žmonių atgimimui. Buvo paskaita pinigų kooperatinio ūkio steigimui.

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ

Tė pamintė kovo 10 d. Mišias aukoję ir tai progai pritaikytą pamokslą pasakė klebonas kun. K. Kaknevičius. Jaunimas prie altoriaus nešė – Lietuvos vėliavą, lietuvišką žemę ir šviesą trijos žvakės. Mišių skaitinius atliko Ieva Naujokaitė. Giedojo Toronto pensininkų klubo choras "Daina" vad. muz. Lilijos Turaitaitės.

Po Mišių KLB šios apylinkės pirmininkas A. Švilpa pasveikino. Tylos minute pagerbėme kovotojus, žuvusius už Lietuvos laisvę. Kun. K. Kaknevičius sukalbėjo invokaciją. Pagrindinį pranešimą paruošė ir perskaitė viešnia iš Lietuvos Eglė Sideravičiūtė. Paminėjo svarbesnes tautines istorines datas. Ji pati matė ir išgyveno Sausio 13-sios įvykius Vilniuje. Visi susirinkusieji atidžiai išklausė pranešimą. Beveik pilnutė salė buvo svečių ir iš Delhi apylinkės. Minėjimo metu sugiedoti Kanados ir Lietuvos himnai. Po koncerto ilgai nesiskirstė, vaišinėmės skaniais valgiais ir kavute, maloniai pabendrauome. Londono apyl. valdyba nuosirdžiai dėkoja Toronto pensininkų klubo chorui "Daina" ir vadovei L. Turaitaitei už puikią šventinę programą. Dėkojame visoms ponions-šėmininkėms, kurios bendram vaišių stalui sunėšė skanių valgių.

Aldona V.

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel. 905 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Ilinojaus (Illinois) lietuvių respublikonų lygos metinis susirinkimas įvyko š.m. vasario 3 d. Pasaulio lietuvių centre Lemonte. Jį pradėjo lygos pirm. A. Miliūnas, kartu supažindindamas su susirinkimo svečiais. Pagrindinis svečias buvo buvęs JAV veteranų reikalų sekretorius ir ilgametis kongreso atstovas E. Dervinski. Invokaciją sukalbėjo kun. A. Paliokas. Sveikinimo žodžius tarė Ilinojaus senatorė C. Rodogno, senatorius W. Mahar, Ilinojaus valstybės atstovai P. Bellock ir E. Lyons. Lietuvos prezidento V. Adamkaus sveikinimą perskaitė A. Miliūnas. Paskaitą NATO plėtra ir Amerikos lietuvių skaitė Amerikos lietuvių tarybos pirm. S. Kuprys. Joje jis kvietė JAV lietuvių įsijungti į vajų dėl Lietuvos priėmimo į ŠAS (NATO), įtaigaujant JAV senatorius ir kongreso atstovus. JAV LB tarybos pirm. R. Narušienė sveikino ir kvietė visus lietuvius – respublikonus, demokratų, bendruomenininkus jungtis į bendrą darbą, kad Lietuva taptų ŠAS (NATO) nare. Lygos pirm. A. Miliūnas apžvelgė metinę lygos veiklą, išd. P. Jurkus padarė išd. pranešimą, o revizijos komisijos – V. Jasinevičius. Tos pačios sudėties valdyba buvo perrinkta kitai kadencijai. Po to vyko lygos moterų suruoštos puikios vaišės.

Australija

Melburno lietuvių pensininkų sąjungos valdyba praėjusių metų gruodžio 11 d. Lietuvių klubo patalpose surengė senųjų metų užbairgimo šventę. Joje dalyvavo per 200 asmenų. Iš pakviestų svečių dalyvavo kun. E. Arnašius, Lietuvos konsulas A. Žilinskas, ilgametis Lietuvių klubo pirmininkas V. Bosikis, naujasis klubo pirm. A. Kairaitis, Lietuvių kat. moterų draugijos pirm. H. Statkuvienė, LB Melburno apylinkės valdybos narys Z. Augaitis, buvęs Tėviškės aidų redaktorius E. Šidlauskas, lietuvių radijo valandėlės vedėjas P. Jukabaitis, jaunesnės kartos atstovės B. Kymantienė ir R. Mačiulaitienė, taipgi Melburno miesto savivaldybės atstovės J. Debon ir K. Haley, nuo kurių priklauso pensininkų sąjunga skiriama finansinė parama. Įvadinį žodį, pristatydami ir svečius, tarė pensininkų valdybos pirm. A. Tomkevičius. B. Kymantienė ir R. Mačiulaitienė dueto giesmėmis ir dainomis atliko meninės programos dalį. M. Šidlauskienė paskaitė savo kūrybos. Kun. E. Arnašius, pritardamas gitarą, atliko liaudies dainų ir kalėdinių giesmių, tarpais pritariant ir P. Kviečinskui. Publika prašė vis daugiau ir daugiau. Pagaliau kunigas įtraukė ir visus pobivio dalyvius į dainavimą. Po programos vyko kun. E. Arnašiaus palaimintos vaišės. Melburno lietuvių didžiausios savo pensininkų veikla (Tėviškės aidai 2002 m. 2 nr.).

Estija
Praėjusių metų pabaigoje Estijos lietuviai Taline šventė tradicinę

BPL Import/Export
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
SKAMBINTI
Petras Brasas
(905) 545-8868

Pirmasis lietuvių bankelis Kanadoje, isikūres nuosavyse namuose –

"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 43 MILIJONUS DOLERIU

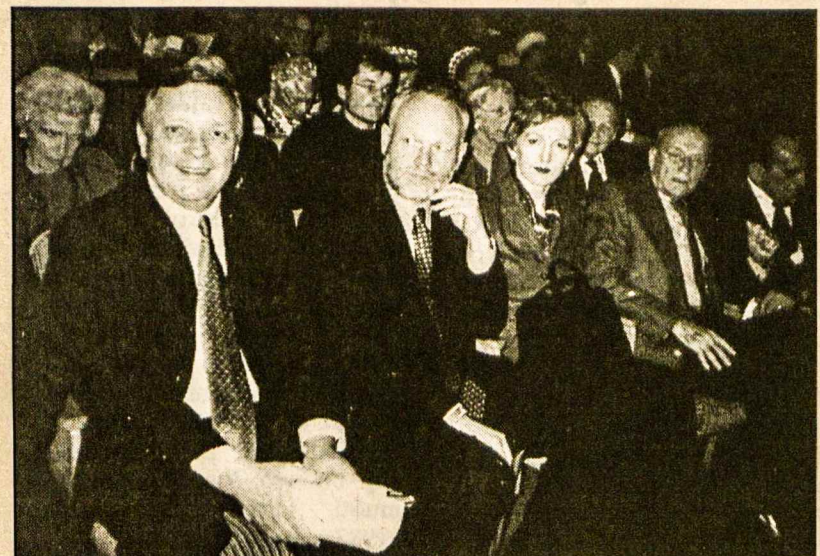
MOKAME UŽ:	PASKOLAS
kasd. pal. čekių sąsk. iki.....	0.75%
santaukas.....	1.00%
kasd. pal. taupymo sąsk.	0.75%
INDĖLIAI:	
90 dienų indėlius.....	1.25%
180 dienų indėlius.....	1.25%
1 m. term. indėlius.....	1.60%
2 m. term. indėlius.....	2.35%
3 m. term. indėlius.....	3.10%
4 m. term. indėlius.....	3.35%
5 m. term. indėlius.....	3.85%
RRSP ir RRIF (Variable).....	1.00%
1 m. ind.	1.60%
2 m. ind.	2.35%
3 m. ind.	3.10%
4 m. ind.	3.35%
5 m. ind.	3.85%

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"
MASTER CARD KREDITO KORTĖLĖ – INTERAC KORTĖLĖ
TINKLALAPIS: www.talka.net

Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjime Cicero mieste. Pirmoje eilėje (iš k.) – Bronius Nainys, Povilas Žumbakis (pagrindinis kalbėtojas), dr. Petras Kisielius

Nuotr. Ed. Šulaičio

Lietuvių kilmės JAV senatorius Richard Durbin ALTOs surengtoje Lietuvos nepriklausomybės šventėje Marijos aukšt. mokyklos salėje vasario 10 d. Jis čia pasakė gana įspūdingą kalbą. Šalia jo – Lietuvos gen. konsulas Čikagoje Giedrius Apuokas su žmona, Petras Buchas ir dr. Jonas Valaitis

Nuotr. Ed. Šulaičio

Vasario mėnuo - nepriklausomai Lietuvai

Vasario 16-tosios minėjimai - šventės Čikagoje ir jos apylinkėse

ALDONA ŠMULKŠTIENĖ

Jau yra tapusi tradicija surengti vieną didelį minėjimą ir visą eilę mažesnių atskirose vietovėse, nors yra balsų, kad būtų rengiamas tik vienas didelis, iškilmingas minėjimas, kuris sutrauktų daug žmonių. Bet, matyt, dėl gyvenimo sąlygų ar įsinešusių tradicijų yra rengiami keliolika mažesnių minėjimų savose apylinkėse. Šiemet jų buvo itin gausu visą vasario mėnesį.

Vasario 16-tosios Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 84-ųjų metinių minėjimų ratas buvo pradėtas didžiuoju minėjimu, surengtu ALTOs vasario 10 d. Marijos mokyklos auditorijoje, kurioje šiemet buvo žymiai daugiau žmonių nei kitais metais. Pagrindinio kalbėtojo Paul Goble (jam negalėjus atvykti) pranešimą perskaitė adv. Saulius Kuprys, ALTOs pirmininkas. Kalbas pasakė ir sen. Richard Durbin bei adv. S. Kuprys. Atsilankė žymi visuomenės veikėja, įvairių organizacijų atstovų, garbės svečiai. Meninę programą atliko Čikagos Lietuvių operos moterų choras, vadovaujamas Gitanos Snapkauskaitės ir Lietuvos vyčių tautinių šokių grupė.

Vasario 10 d. minėjimą surengė ir Cicero LB apylinkė (pirm. Mindaugas Baukus) ir Cicero ALTOs skyrius (pirm. Stasys Dubinskas). Pagrindinis kalbėtojas buvo adv. Povilas Žumbakis. Meninę programą atliko aktorius Andrius Paulavičius, neseniai atvykęs iš Lietuvos.

Vasario 16-tąją, kadangi ji šiemet išpuolė šeštadienį, buvo daugiausia minėjimų Čikagoje ir jos apylinkėse.

Jaunimo centre, Čikagoje, buvo tradicinis minėjimas, įvykstantis tik vasario 16-tą dieną. Pagrindinis kalbėtojas buvo dr. Petras Kisielius. Meninę programą atliko Meno mokyklėlės mokiniai, vadovaujami Ligijos Tautkuvienės. Minėjimą šventę rengė Jaunimo centro vadovybė (v-bos pirm. Milda Šatienė).

Tos pačios dienos priešpiečių Čikagos lituanistinė mokykla (dir. Jūratė Dovilienė) surengė minėjimą. Organizatorės – Onutė Cvilikienė ir Jolanta Bužinauskytė. Kalbėjo mokyklos dir. J. Dovilienė. Pasirodė mokiniai su menine programa, dainavo, šoko tautinius šokius. Į pasirošimą Vasario 16-tajai ir šventę buvo įjungti visi mokiniai, nuo pačių mažiausių iki vyresniųjų savo darbais, kūryba, piešiniais.

Gražiai atšventė Vasario 16-tąją ir Maironio lituanistinė mokykla Lemonte (dir. Audronė Elvikienė). Čia mokinių yra tiek daug, kad jie nebūtų tilpę bendrame minėjime, užtat rengė atskirai.

Vasario 16-tą po lietuviškų šv. Mišių 5 v.p.p. Švč. M. Marijos Gimimo bažn. Marquette Parke ir gražaus namo vikaro kun. Rimvydo Adomavičiaus pamokslas buvo suruošta vakaronė parapijos salėje. Muz. Giedrės Nedveckienės vadovaujami lietuviai mokiniai atliko koncertėlį. Prie programos prisidėjo ir muz. Ričardas Sokas, kun. R. Adomavičius ir Pranas Zapalis. Dalyvavo ir klebonas kun. Jonas Kuzinskas.

Lemonto LB apylinkės valdyba (pirm. Nijolė Nausėdienė) surengė pirmą kartą Vasario 16-tos minėjimų ciklo iškilmingą pokylį su švente pritaikyta programa. Kalbėjo Lietuvos ambasadorė prie NATO Gintė Damušytė. Meninę dalį atliko sol. Lijana Kopūstaitė-Pauletti, akompanuojant Gintei Čepinskaitėi. Dalyvavo ir sveikino sen. R. Durbin, LR gen. kons. Giedrius Apuokas, JAV LB prezidiumo pirm. Regina Narušienė ir kt.

Vasario 17-tą Čikagoje JAV LB Brighton parko v-ba (pirm. Salomėja Daulienė) surengė minėjimą švč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijos salėje. Pagrindinis kalbėtojas – ALTOs pirm. Saulius Kuprys. Meninę programą atliko Čikagos Lietuvių operos moterų choras ir sol. Dalia Eidukaitė-Fanelli. Atsilankė daug svečių, visuomenės veikėjų.

Lemonte, Pasaulio lietuvių centre, tuoj po šv. Mišių buvo Vasario 16-tosios minėjimas, rengtas JAV LB Vidurio Vakarų apygardos (pirm. Birutė Vinčaitienė). Pagrindinė kalbėtoja buvo Stasė Petersonienė, lituanistikos pedagoginio instituto direktorė ir Lietuvių rašytojų dr-jos pirmininkė. Meninę dalį atliko deklamatorė Skaistė Jagelavičiūtė, kanklininkių ansamblis "Gabijs", vad. Genės Razumienės, taut. šokių "Spindulio" ansamblio studentų raitelis, Pal. J. Matulaičio misijos mišrus choras, diriguojamas Egidijaus Kanclerio.

Čikagoje vyko ir tradicinė lietuvių dailininkų Vasario 16-tosios proga paroda, kuri buvo atidaryta vasario 15, Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre.

Visos Vasario 16-tosios šventės, vykusios sekmadienį, buvo pradėtos iškilmingomis pamaldomis katalikų ir ev.-liuteronų šventovėse. Buvo pakeičiamos vėliavos ne tik vietinėse

Tūkstančiai lietuviškai veiklai

Metinis "Talkos" narių susirinkimas

Hamiltono "Talkos" lietuvių kredito kooperatyvo 47-asis metinis narių susirinkimas įvyko 2002 m. kovo 2 d. Jaunimo centro salėje. Į susirinkimą atvyko ir užsiregistravo 83 nariai ir svečiai – "Paramos" lietuvių kredito kooperatyvo pirm. A. Šileika su ponija.

Susirinkimą 4 v.p.p. pradėjo "Talkos" valdybos pirm. J. Stankus, pasveikindamas narius ir perskaitydamas 22 mirusių per 2001 m. narių pavardes. Balsų skaičiavimo komisijon pakvietė J. Asmenavičių, J. Jokubyną, A. Kamaitį, L. Paškų, I. Vasiliauskiene. Pracitų metų narių susirinkimo protokolą perskaitė sekr. M. Gudinskas, kuris buvo priimtas.

Valdybos pirm. J. Stankus savo pranešime pažymėjo, kad 2001 m. buvo baigti su geru pelnu. Tai įgalino papildomai pridėti nuosimčius indėlininkams ir skolintojams. Iš viso nariams išmokėta papildomų palūkanų \$317,539 ir dar duota po vieną "patronage" šerą 25 dol. sumoje \$40,800. Pabrėžė nariams: ar kitos finansinės institucijos duoda tokius aukštus priedus, kai "Talka" ir už paskolas ima žemesnius nuosimčius. Metus užbaigė su 44.2 mln. dol. balansu, kai per metus paaugom 1.4 mln. dol.

Krašto ekonomija 2001 m. smuko žemyn ir visi mažino palūkanas. Tikimasi, kad š.m. antroje pusėje ekonomija pagerės. Jai gerėjant ir palūkanos pradės kilti. "Talkai" pavojus negresia, nes tvirtai stovi. "Talkos" rezervai kas metai didėja ir nariams saugu laikyti savo indėlius "Talkoje". Valdžios draudimas yra 100,000 dol. ir RRSP ir RRIF tokiai pat sumai draudžiama atskirai. Kredito komitetas atsargiai tvirtina naujas paskolas. "Talka" turi leidimą išduoti komercines paskolas ir dabar reikia pakeisti įstatų vieną paragrafą, kad tokias paskolas galėtume išduoti susijungę su kitomis kredito unijomis, kai reikia finansuoti milijonines nuosavybes.

Tas pakeitimas reikalingas, kad galėtume išduoti daugiau paskolų ir gauti daugiau pajamų ir nariams išmokėti daugiau papildomų palūkanų. "Talkos" narių pareiga skatinti savo šeimos narius skolintis "Talkoje", kur paskolos yra geresnėmis sąlygomis duodamos ir esant pelnui gražinama "rebate" pavidalu. "Talka" taip pat apmoka už išrašytus čekius ir "debit" korteles. Šiuos patarnavimus nariai gauna nemokamai, kai tikut už šiuos patarnavimus reikia mokėti.

Izd. St. J. Dalius savo pranešime pažymėjo, kad metai užbaigti pasiekus \$44,203,933 sumą. Metinis paaugimas – \$1,470,315 arba 3.44% daugiau negu 2000 m. Narių skaičius pagal kapitalo augimą nepadidėjo, išliko, kaip ir 2000 m., 1632. Narių indėliai laikomi įvairiose sąskaitose apylinkėse, bet ir miestų aikštėse.

Visi minėjimai praėjo pakilioje dvasioje, dalyvaujant daugeliui žmonių. Keliuose minėjimuose dalyvavo Iliinojus sen. R. Durbin, JAV LB prezidiumo pirm. R. Narušienė, o LR gen. kons. G. Apuokas dalyvavo beveik visuose kiek didesniuose minėjimuose. Dalyvavo visur ir daug kitų garbės svečių.

Vasario 16-tosios minėjimuose dalyvavo nemaža dalis neseniai į šį kraštą atvykusių lietuvių, kurie kai kur sudarė daugumą ir prisidėjo prie programos atlikimo, o kai kur buvo jos vieninteliai atlikėjai.

Baigiant reikia pasidžiaugti visų kartu, visų "bangų" dalyvavimu minėjimuose ir tų minėjimų pakilia dvasia.

Apie šį susirinkimą rašė: "Talkos" narių susirinkimas įvyko 2002 m. kovo 2 d. Jaunimo centro salėje. Į susirinkimą atvyko ir užsiregistravo 83 nariai ir svečiai – "Paramos" lietuvių kredito kooperatyvo pirm. A. Šileika su ponija.

Susirinkimą 4 v.p.p. pradėjo "Talkos" valdybos pirm. J. Stankus, pasveikindamas narius ir perskaitydamas 22 mirusių per 2001 m. narių pavardes. Balsų skaičiavimo komisijon pakvietė J. Asmenavičių, J. Jokubyną, A. Kamaitį, L. Paškų, I. Vasiliauskiene. Pracitų metų narių susirinkimo protokolą perskaitė sekr. M. Gudinskas, kuris buvo priimtas.

Valdybos pirm. J. Stankus savo pranešime pažymėjo, kad 2001 m. buvo baigti su geru pelnu. Tai įgalino papildomai pridėti nuosimčius indėlininkams ir skolintojams. Iš viso nariams išmokėta papildomų palūkanų \$317,539 ir dar duota po vieną "patronage" šerą 25 dol. sumoje \$40,800. Pabrėžė nariams: ar kitos finansinės institucijos duoda tokius aukštus priedus, kai "Talka" ir už paskolas ima žemesnius nuosimčius. Metus užbaigė su 44.2 mln. dol. balansu, kai per metus paaugom 1.4 mln. dol.

Krašto ekonomija 2001 m. smuko žemyn ir visi mažino palūkanas. Tikimasi, kad š.m. antroje pusėje ekonomija pagerės. Jai gerėjant ir palūkanos pradės kilti. "Talkai" pavojus negresia, nes tvirtai stovi. "Talkos" rezervai kas metai didėja ir nariams saugu laikyti savo indėlius "Talkoje". Valdžios draudimas yra 100,000 dol. ir RRSP ir RRIF tokiai pat sumai draudžiama atskirai. Kredito komitetas atsargiai tvirtina naujas paskolas. "Talka" turi leidimą išduoti komercines paskolas ir dabar reikia pakeisti įstatų vieną paragrafą, kad tokias paskolas galėtume išduoti susijungę su kitomis kredito unijomis, kai reikia finansuoti milijonines nuosavybes.

Tas pakeitimas reikalingas, kad galėtume išduoti daugiau paskolų ir gauti daugiau pajamų ir nariams išmokėti daugiau papildomų palūkanų. "Talkos" narių pareiga skatinti savo šeimos narius skolintis "Talkoje", kur paskolos yra geresnėmis sąlygomis duodamos ir esant pelnui gražinama "rebate" pavidalu. "Talka" taip pat apmoka už išrašytus čekius ir "debit" korteles. Šiuos patarnavimus nariai gauna nemokamai, kai tikut už šiuos patarnavimus reikia mokėti.

Izd. St. J. Dalius savo pranešime pažymėjo, kad metai užbaigti pasiekus \$44,203,933 sumą. Metinis paaugimas – \$1,470,315 arba 3.44% daugiau negu 2000 m. Narių skaičius pagal kapitalo augimą nepadidėjo, išliko, kaip ir 2000 m., 1632. Narių indėliai laikomi įvairiose sąskaitose apylinkėse, bet ir miestų aikštėse.

se paaugo iki \$39,922,080, kai pernai buvo \$38,497,332. Metinis padidėjimas – \$1,424,748 arba 3.70% daugiau negu 2000 m. Vieno nario indėlių vidurkis 2001 m. buvo \$24,462.

Nariams išduotos paskolos gerokai padidėjo \$5,970,388 arba 23.98% daugiau išskolinta negu 2000 m. Išduodamos paskolos padidėjo todėl, kad dabar gavome leidimą išduoti komercines paskolas. Narių skolininkų 2001 m. turėjome 426, o jų paskolų vidurkis yra \$72,455. Per praėjusius metus blogų neišieškamų paskolų buvo nurašyta į nuostolius \$52,747.27 arba 0.17% nuo visų išduotų paskolų.

"Talka" turėjo per 2001 m. pajamų \$2,635,033. Pajamų buvo gauta mažiau negu 2000 m. – \$22,936 arba 0.87% mažiau negu pernai. Pajamos sumažėjo dėl investuojamiems pinigams mokamo mažesnio nuosimčio.

Išlaidų padaryta 2001 m. \$2,462,608. Išlaidų susidarė daugiau \$55,610 arba 2.25% daugiau negu 2000 m. Jos padidėjo, nes nariams indėlininkams išmokėti didesni nuosimčiai negu 2000 m., kas sudaro \$1,547,158. Papildomai prie to nariams išmokėta "rebate" \$317,539, tad iš viso nariams išmokėta \$1,864,697 arba 70.76% nuo visų gautų pajamų (pernai buvo išmokėta 69.67%).

Tarnautojams algoms su pensija ir draudimais išmokėta \$228,591 arba 8.67% nuo visų gautų pajamų. Valdybai ir kredito komitetui išmokėta \$23,751 arba 0.90% nuo visų gautų pajamų. Gautas pelnas už 2001 m. yra \$141,571. Tokiu būdu gautos per 2001 m. pajamos pasiskirsto išlaidų atžvilgiu maždaug tokiu santykiu: nariams išmokėta už indėlius 70.76%, administracijos ir namo išlaikymo išlaidos – 13.11%, tarnautojams išmokėta 8.67%, valdybai ir kredito komitetui 0.9%, gautas pel-

Pasaka iš gyvenimo

Neužmirštama šimtametės šventė su gausiais svečiais

Čia, Santa Monikos kaimynijoje, yra moteris šimtametė. Jos vardas Monika. Artimi draugai ją vadina Momyte. – Gera moteris nuo pat pradžių. Anksti ištejęs, nes buvo graži ir maloni, o svarbiausia – padori mergaitė. Ištejęs už gero žmogaus, taigi jų gyvenimas buvo laimingas per jų darbštumą, su manoma.

Tik okupacijos išdangino juos iš tėvynės. Svetur irgi prasi-gyveno, užaugino sūnų; per vargus visi trys išliko sąžiningi, darbštūs ir dosnūs.

Bet laimė tėra trumpalaikė. Jis mirė per anksti – širdimi, nes jautrią širdį turėjo, nes kiekvienam artimui buvo geraširdis.

Monika liko gyventi ir dar išgyveno ilgai, gal net ilgiau, negu su juo kartu. Ji tapo šimtametė. Kadangi ji visą gyvenimą, kaip ir jos vyras Pranas, buvo dosni, vaišinga ir labdaringa, tai ir iki pat gilos senatvės jos vardas buvo visuose labdaros sąrašuose. O kai ji, kad ir ligota, artėjo į šimtą metų, tai jų sūnus sava ranka jau išrašydavo labdarai ir paramai čekius. Dėl to jų abiųjų vardai nebuvo ir nebus užmiršti.

Jie buvo ir tradiciniai vaišintojai... Ir kai buvo Monika jau šimtametė, kai prie jos lovos nuolat budėjo moteris iš Lietuvos, vis tiek jos sūnus pakvietė iš tolimos tėvynės net tris svečius: du iš Vilniaus, vieną – iš Biržų.

O aplinkiniai kaimynai ir nekvietė atėjo prie Momytės lovos jos pagerbti, paguosti. Sūnus, sukvietęs šeimą, dukras su

nas – 6.56%.

Patenkinus narių poreikius "Talkos" valdyba dalį pelno paskyrė lietuviškiems reikalams paremti. Tam tikslui paskirta ir išmokėta \$37,900. Paskirtos ir išmokėtos šios sumos: \$4,000 KLB krašto valdybai; po \$3,500 Vysk. M. Valančiaus mokyklai Hamiltone, sporto klubui "Kovas" Hamiltone; po \$3,000 Tremtinii iš Sibiro grįžimui, Vasario 16 gimnazijai Vokietijoje; po \$2,500 Vilniaus krašto lietuvių mokykloms; po \$2,000 Kanados lietuvių muziejui-archyviui, Tėviškės žiburių savitaisiais, ŠALFAS 50 m. sukakties knygai ir sveikinimui; po \$1,000 "Ažuoliuko" choro gastrolėms, "Pasaulio lietuvių" žurnalui, Kanados lietuvių jaunimo sąjungai, Pasaulio lietuvių bendruomenės fondui, Kanados lietuvių fondui, vyrų chorui "Aras" Toronte; \$900 V. Trumpickaitės kelionei į Dominikos respubliką; po \$500 KLB Hamiltono apylinkės valdybai, Tautinių šokių grupei "Gyvataras", Mažosios Lietuvos fondui, Hamiltono lietuviams skautams, Hamiltono ateitininkams, "Gintariniai aidai" radijo programai, Anapilio vaikų darželiui, Aušros Vartų parapijos chorui, Pagalba Lietuvos vaikams, Vaikų dienos centrui; po \$250 "Lituanus" žurnalui, "Pašvaistės" chorui Londone.

"Talka" šiuo metu turi atsargos kapitalą \$3,639,466 arba 8.23% nuo viso turimo kapitalo. Valdžios reikalaujamas privalomas kredito unijoms šis kapitalas turi būti nemažesnis kaip 5%. Mes tą viršijam ir esame stiprioje finansinėje pozicijoje.

Kredito komiteto pirm. B. Mačys pranešė, kad per 2001 m. buvo leista išduoti asmeninių paskolų \$892,180, riboto kredito \$2,112,900 ir nekilnojamo turto \$9,850,819. Iš viso leista (Nukelta į 6-tą psl.)

šeimomis, uošvius, tuos tris iš Lietuvos, visus labai gražiai ir dosniai vaišino, Motinėle pasodins centre, saugiai, tarp gėlių ir dovanų, dovanėlių.

Ta birzietė Nijolė – tai Monikos sesers dukra; ji yra buvusi čia ir anksčiau, kai tetai reikėjo jau pagelbėti. Ji – širdies žmogus. Nors jai rūpėjo Biržuose palikta sava šeima, bet ji iš visos širdies glaudė tetą Moniką, atlikdavo visus jos pageidavimus... Nijolės šiltos rankos prisilietimas prie šalančios tetos rankos buvo lyg visos giminės šilta globa Nijolei.

Dabar Nijolė – tik aplankyti, tiktai pasveikinti tetos atvyko – su jos 100-tuoju gimtadieniu.

Kiti du svečiai – tai Monikos ir jos sūnaus geri draugai. Tai Vytautas su žmona Irena. Jie apjuosė šimtametės pečius labai gražia lietuviška juosta. Vilniuje išausta garsios juostų menininkės Palmiros Damijonaitienės. Vytautas mokoje ir pakalbėti – pasveikinti iš širdies ir širdį plaukiančiais žodžiais. Irena švelnia rankele užjuosė juostą, papuošė aplinką gėlėmis.

Tai žmonės, kurie moka atrasti geruosius, kurie sugeba puošti draugystę ir padėti, paremti moraliai ir kitaip, jei užplaukia vargai... Tokie svečiai. Tokia buvo graži šimtametės šventė. Nes koks visas gyvenimas, tokia ir jo pabaiga. Po giedros dienos, giedras – spalvingas ir saulėlydis.

O prie gerųjų žmonių būriuojasi ir tokie pat draugai – tai gyvenimo dėsni. Turbūt po gražaus gyvenimo ir mirtis graži.

Epilogas

Šimtametė Monika Lemberdienė (2002.I.23) savo ligoninėje kambarėje (nors ne ligoninėje) turėjo tą dieną nemažai svečių Santa Monikoje – iš Los Angeles apylinkių, iš Bostono, iš Lietuvos...

Kai jos vyras poetas Pranas Lembertas buvo dar gyvas, jie dažnai vaišindavo ne vien giminės, kaimynus, o ir iš toliau įvairias kultūros asmenybes: poetus – Faustą Kiršą, Bernardą Brazdžionį, Antaną Gustaitį, Stasį Santvarą, dr. Juozą Girnį, dr. Jasaitį, kun. M. Vaitkų ir daugelį kitų.

M. Lemberdienė daugelį jų pragyveno. Jos gera širdis reikalinga dar labdarai, aukoms

Klaipėdos krašto senosiose kapinėse

Nuotr. M. Purvino

Kristaus šviesa iškeliaujantiems

Amžinybėn palydėjus a.a. seserį Tereziną Grajauskaitę

Sesuo Marija Terezina Grajauskaitė priklausė Hamiltone gerai žinomai Grajauskų šeimai. Š. m. kovo 4 d. ji, po sunkios, nors trumpos ligos, mirė JAV, Matulaičio slaugos namuose. 51 metus buvo Nekaltai Pradėtosios Marijos vargdienių seserų vienuolijos narė. Mirė sulaukusi 85 metų amžiaus, ji – paskutinioji likusi iš septynių asmenų šeimos: trejų metų laikotarpyje amžinybėn išlydėjo du brolius – Algį ir Bronių Grajauskus, dvi seseris – Antaniną Mikšienę ir Albiną Lietuvninkienę.

Sesuo Terezina gimė Lietuvoje 1916 m. liepos 24 d. Viščiakaimy, Vilkaviškio apskrityje. Pranas ir Petronėlė Grajauskai, sukūrę gražią lietuvišką ir religingą šeimą, užaugimo bei išmokė penkis vaikus nepriklausomos Lietuvos laikais. Drauge su savo broliais ir seserimis Marija mokėsi Vilkaviškyje. 1943 m. įstojo į Marijampolėje esantį Vargdienių seserų vienuolyną. Postulatą atliko Karkliniuose, kur seserys vedė žemės ūkio mokyklą. 1944 m. vasarą, artėjant karo frontui, jaunoms, dar įžadų neatlikusioms seserims, buvo patarta grįžti į savo šeimas, nes nežinia, ką ateitis atneš.

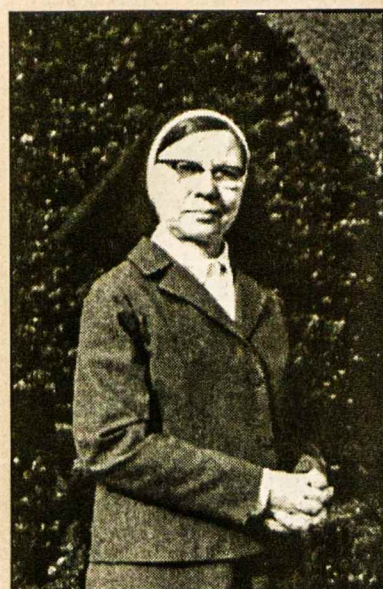
Tų pačių metų rudenį Grajauskų šeima pasitraukė į Vokietiją, apsisisto Bavarijoje, Ingolštado stovykloje ir ilgainiui emigravo į Kanadą. Marija tęsė besišiojo širdyje ryžtą grįžti į vienuolyną ir, sužinojusi, jog tos pačios Vargdienių seserų įsikūrusios JAV, nuyko į Putnamą. Čia vėl iš naujo pradėjo vienuolieninį gyvenimą: 1950 m. atliko pirmuosius vienuolinius įžadus, o 1954 – Marijos metais – amžinuosius.

Seseriai Terezinai teko dirbti Toronte vaikų lopšelyje, vėliau "Immaculata" vaikų namuose, Montrealo vaikų darželyje – Nekaltai Pradėtosios Marijos seserų vedamose skyriuose. Ji taip pat dirbo senelių globos "Villa Marija" namuose ir Matulaičio slaugos namuose Putname. Paskutiniu laiku gyveno centriniame skyriuje Putna-

lietuvybei; už ją tai atlieka sūnus Vitalis.

Jos 100-tojo gimtadienio šventėje vaikaitės – Audra, mokslininkė, išpuosė kambarį gėlėmis, spalvingais balionais; vaikaitė Brigita atvyko iš toli su vyru ir trimis savo vaikais. Visi penki provaikiai stebėjosi promociutės grožiu, jos šventės vaišingumu. Šventės svečiai buvo ir Vitalio uošviai – Ant. ir Emil. Daukantai, jų sūnus dukterėčia... Buvo kompozitorė Giedra Gudauskienė, sukūrusi gražių kūrinų Prano Lemberto žodžiais. Buvo kaimynai, gerbėjai...

Be visų kitų dovanėlių, gėlių, buvo ir gražiausias dovanos iš Lietuvos: Vitalio pusseserės atvežtas Biržuose iškeptas dekoruotas duonos kepalas su

A.A. sesuo Terezina Grajauskaitė

me. Čia 1975 m. buvo šventusi savo vienuolinio gyvenimo sidabrinę sukaktį, o 2000 m. savo aukšnių jubiliejų šventė tyliai savo širdyje be jokių išorinių iškilmių.

Kukli ir neatkreipianti į save kitų dėmesį, sesuo Terezina uoliai ir nuosirdžiai vykdė savo vienuoliškas pareigas. Jau kurį laiką prieš mirtį ją vargino įvairios negalės dėl ligos ir, galop, vasario 21 d. buvo išvežta į ligoninę. Iš ten perkelta į Matulaičio slaugos namus, kuriuose netrukus mirė.

Š. m. kovo 5 d. ses. Terezina buvo pašarvota Putnamo vienuolyno koplyčioje, kur susirinkusios seserys, giminės bei apylinkės ietuviai drauge už jos vėlė sukalbėjo Rožinį ir atgiedojo mišparus už mirusius. Sekantį rytą visi vėl susirinko laidotuvių Mišioms, kurias koncelebravo trys kunigai: prel. A. Bertasius, kun. R. Krasauskas ir kun. Tomas Karanauskas, jaunas kunigas iš Lietuvos, šiuo metu einantis vienuolyno kapeliono pareigas. Savo pamokslu kun. Tomas kalbėjo, jog Kristaus mirtis nušviečia kiekvieno krikščionies mirtį vilties šviesa. Vienuolyno Danguos vartų kapinaitės visi sukalbėjo įprastines maldas ir sugiedojo *Viešpaties angelą*. Šalta kovo diena nušvito besimeldžiančiųjų maldos šiluma. S.O.M.

kryžiaus ir su 100 metų įspaudais.

Iš Vilniaus Lemberčių bičiuliai – Irena ir Vytautas Gaiziūnai atvežė be galo gražią pilkų melsvų spalvų lietuvišką juostą, išaustą Vilniuje ir visoje Lietuvoje žinomos juostų menininkės Palmiros Damijonaitienės, kuri valstybės užsakymu (V. Landsbergio) buvo išaudusi Šventajam Tėviui, Švedijos karalienei ir kitiems kilmingiems svečiams Lietuvoje, tarp jų ir Aleks. ir Juozui Kazickams, jų 60 m. vedybų sukakties proga pernai.

Šiemet panaši juosta, Gaižiūnų dovana, apjuosė trapius šimtmetės Monikos Lemberdienės pečius.

Graži sveikinimų programa. Linkėjimai – laimingos gyvenimo pilnatis šimtametei. A. R.

Pasaulinio lygio muzikos kūrėjas

Johannes'o Brahms'o kūrybos vakaras, atliktas
lietuvių jėgomis

KRISTINA SAUKAITĖ

Išskirtiniu galima pavadinti vasario pradžioje Toronto Prisi-
kėlimo parapijos salėje įvykusį
Johannes'o Brahms'o kūrybos
vakarą, paskutinį iš ciklo "Pro
Musica" koncertą. Kitaip nei
iprasta, jo rengėjai ir organiza-
toriai panoro klausytojus supa-
žindinti su vienu populiariausių
XIX š. vokiečių klasiko-roman-
tiko kūryba. Tai buvo puiki gali-
mybė ne tik pateikti įvairiapusę
šio talentingo kompozitoriaus
kūrybą, bet ir parodyti, kokios
kūrybinės galimybės yra mūsų
bendruomenėje, kai profesiona-
lai ir tie, kuriems muzika bei
menas yra tapę daugiau nei lais-
valaikio pomėgis, suranda bend-
rą tikslą.

Dviejų dalių koncerto pro-
grama kiek ilgoka, bet įvairia-
pusiška, todėl klausytojai tikrai
dėmesingai jos klausėsi, nuosir-
džiais plojimais įvertindami atli-
kėjų trisus. Vakaro organizato-
rių Prisiškėlimo parapijos persi-
kėlimo vajuos komiteto ir jo
veiklos vadovės Rasos Kurie-
nės, rūpesčiu buvo išspausdint-
os išsamios vakaro programos.
Jose klausytojams buvo pateik-
tos atlikėjų – smuikininko A.

Banko, pianisčių I. Damašūtės-
Beresnevičienės kūrybinės bio-
grafijos. Kiekvieną programos
dalį vakaro vedė D. Viskontie-
nė palydėjo trumpa įžanga,
papildydama žiniomis apie šio
kompozitoriaus kūrybą ir gyve-
nimą.

Pirmoje dalyje nuskambėjo
keturių dalių fortepioninė "So-
nata C-major Nr. 1 op. 1", kurią
atliko pianistė Ilona Damašūtė-
Beresnevičienė. Įspūdingai
nuskambėjo ir po to sekusi So-
nata smuikui ir fortepionui Nr.
2 A-major op. 100. Ją atliko
smuikininkas Atis Bankas ir
pianistė Ilona Damašūtė-Be-
resnevičienė. Ši duetą grojant
kartu girdėjome nebe pirmą sy-
kį. Kaskart abu muzikantai pra-
džiugina naujais kūriniais, nau-
jais sumanymais.

Antroje koncerto dalyje
scenoje išvydome kamerinę
"Volungės" moterų grupę, ku-
riai vadovauja Dalia Viskontie-
nė. Šiam vakarui jos paruošė 10
dainų iš vokalio ciklo "Liebes-
lieder-Walzer" op. 52 (Meilės
dainos). Tai vienas populiariau-
sių J. Brahms'o vokalinių ciklų.
Tai pasakojimai apie pačius
žmogiskiausius jausmus – meilę,
viltį, ilgesį, praradimus. Daini-
ninkių grupė, duetas bei so-
listės D. Juozapavičiūtės balsus,
palydėjo fortepioninis duetas,
atliekamas Ilonos Damašūtės-
Beresnevičienės ir Leokadija
Paulauskaitės-Kanovičienės. Šio
vokalio ciklo tekstų vertimus ir
lietuvių kalbą atliko Sigina Kat-
kauskaitė.

Jau minėtos pianistės vaka-
ro pabaigai atliko fortepioninį
duetą "Penkios dainos liaudies
motyvais". Šios dainos buvo pa-
rašytos pamėgtomis Rytų Euro-
pos tautų liaudies motyvų temo-
mis.

Gausiais plojimais klausyto-
jai dėkojo atlikėjams už šią įdo-
mią programą, o rengėjams ir
organizatoriams – už sklandžiai
ir gražiai suorganizuotą muzi-
kos šventę. Tikimės ir ateityje
sulaukti dar daug gražių ir įdo-
mių renginių. Sėkmės!

Po "Akmenuotas patrioto kelias" sutiktuvių Panevėžyje. Sėdi knygos autorė dr. Aldona Vasiliauskienė. Stovi iš kairės: Lionė Lapinskienė, dr. Juozas Banionis, akad. Zigmąs Zinkevičius, vysk. Juozas Preikšas, dr. Sil-
vestras Gaiziūnas, kan. Vytautas Masys, Raimonda Valaitienė, Albina Saladūnaitė ir Alfredas Guščius

"Akmenuotas patrioto kelias"

Istorikė daktarė ALDONA VASILIAUSKIENĖ garsina profesorių PRANĄ DOVYDAITĮ

ALFREDAS GUŠČIUS

2001 m. gruodžio 8 d. Vil-
niuje Lietuvos Nepriklausomy-
bės signatarų namuose visuo-
menei buvo pristatyta dr. Aldo-
nos Vasiliauskienės knyga *Ak-
menuotas patrioto kelias*, kurioje
nušviestas Vasario 16-osios Ak-
to signataro, kultūros veikėjo,
mokslininko, Atcitininkų sam-
būrio įkvėpėjo ir vadovo, pro-
fesorius Prano Dovydaičio
(1886.XII.2 – 1942.XI.4) gyve-
nimas, veikla, tragiška mirtis.
Knygos autorė išipareigojo su-
pažindinti su ja daug Lietuvos
miestų, miestelių žmonių, ka-
dangi taip ją elgtis skatinęs su
veikalo herojus, pasiaukojamai
dirbęs Lietuvai, stengėsis savo
idėjomis apimti visą Tėvynę.

Pirmieji tokie renginiai jau
vyko Kaune ir Višakio Rūdoje.
2001 m. gruodžio 1 d. Tado Iva-
nausko Zoologijos muziejaus
salėje Kaune vyko Lietuvos
krikščionių demokratų, politi-
nių kalinių, partizanų ir tremti-
nių sekcijos steigiamoji konfe-
rencija. Ji pradėta dr. A. Vasi-
liauskienės knygos *Akmenuotas
patrioto kelias* sutiktuviėmis ir pa-
čios istorikės pranešimu, kuria-
me ji kėlė Pr. Dovydaičio politi-
nė veiklą, jo – kataliko – pasau-
ličio apaštalojo asmenybę.

2001 m. gruodžio 2 d. per
115-ąją prof. Pr. Dovydaičio
gimtadienį, jo gimtojoje Višakio
Rūdos parapijoje, Šv. vyskupo
Stanislovo šventovėje klebonas
kun. Zenonas Stepanauskas au-
kojo šv. Mišias. Po jų parapijos
salėje buvo sutiktuviės dr. A.
Vasiliauskienės knygos. Kalbėjo
knygos autorė, Lietuvos Nepri-
klausomybės signatarų namų di-
rektorė Jūratė Černiauskienė,
kun. Ignas Plioraitis, Kazlų Rū-
dos meras Valdas Kazlas, Mari-
jampolės krikščionių demokratų
partijos atstovas. Pagrindinį
pranešimą skaitė dr. Juozas Ba-
nionis (istorikas, Pr. Dovydaičio
kraštiečių, kilęs iš Jūrės).

2002 m. sausio 10 d. knygos
autorė kartu su akademiku
prof. Zigmą Zinkevičiumi, isto-
rijos daktaru Juozu Banioniu,
literatūros kritiku Alfredu Guš-
čiumi atvyko į Panevėžį. Kri-
staus Karaliaus šventovėje (ka-
tedroje) vilniečiai dalyvavo pa-
maldose, skirtose Panevėžio
vyskupijos generalvikaro Kazi-
miero Dulksnio (1910.II.9 –
2001.XII.9) mirties 30-osios die-
nos paminėjimui.

Su knyga buvo supažindina-
ma Gabrielės Petkevičaitės-Bi-
tės bibliotekoje. Atvyko vysk.
Juozas Preikšas, mons. Juozas
Antanavičius, kanauninkai –
Bronius Antanaitis ir Vytautas
Masys, kun. Virgilijus Liuima,
Panevėžio apskrities, savivaldy-
bės ir visuomenės atstovai.

Bibliotekinėje Albina Sa-
ladūnaitė tarė įžanginį žodį.
Suskambo ansamblio "Liepsnė-
lė" kanklės. Panevėžio vyskupas
Juozas Preikšas pasidžiaugė
gausiu renginio dalyvių būriu,
padėkojo dr. Aldonai Vasiliaus-
kienėi už didelį trisus, keliant iš
užmaršties Pr. Dovydaičį, at-
skleidžiant jo nuopelnus Lietu-
vos kultūrai.

Akademikas Zigmąs Zinke-
vičius sakė, jog jam neteko su
Pr. Dovydaičiu susitikti, tačiau
teko bendrauti su jo broliu kra-
totyrintininku Jurgiu, su pastarojo
žmona Marcelė, mokiusia abi
akademiko dukreles pradinėse
klasėse. Pr. Dovydaičis, sakė
akademikas Zinkevičius, šian-
dien mums padeda formuoti
Lietuvos valstybės kultūros ir
švietimo politiką. Padeda jo ro-

dyta taktika, išmintis. Kai Pr.
Dovydaičis pradėjo vadovauti
pirmajai lietuviškai gimnazijai
Kaune, tai stojantieji į ją nela-
bai tesugebėjo lietuviškai para-
šyti pareiškimų, nes Kaune tada
buvo didelis "kalbinis jovalas".
Prabėgo keletas metų, ir šis
miestas tapo lietuviškumo cen-
tru. Pr. Dovydaičis numatė to-
kių įvykių raidą. Patsai Z. Zi-
nevičius, ejęs Lietuvos švietimo
ministerio pareigas (1996.XII.10
– 1998.III.25), ne vienu atveju,
ypač Pietryčių Lietuvos mokyk-
lų reformos, pasinaudojo Pr.
Dovydaičio pavyzdžiu, jo eti-
niais kriterijais.

Istorikas dr. Juozas Banio-
nis (taip pat tyrinėjęs Pr. Dovy-
daičio matematinius raštus, jo
indėlį matematikos mokslui)
pabrėžė dr. Aldonos Vasiliaus-
kienės knygos dokumentinę
vertę, pagal autentiškus tekstus
pakomentavo Pr. Dovydaičio
paskutiniųjų mėnesių Gary la-
geryje ir Sverdlovsko kalėjime
patirtus išgyvenimus, lietuvių
tautai perduotus testamentinius
žodžius.

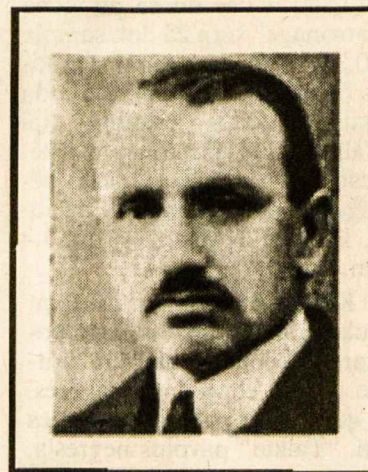
Humanitarinių mokslų dr.,
panevėžietis Silvestras Gaiziū-
nas savo vadovaujamoje Balto-
skandijos akademijoje pastaria-
siais metais taip pat susidomėjo
tarpukario Lietuvos žymiosio-
mis asmenybėmis: Juozu Eretu,
Kaziu Pakštu, Stasiu Šalkauskiu
ir kitais. "Pranas Dovydaičis lig
šių dienų buvo daugiau kontek-
stinė figūra. Perskaitęs dr. A.
Vasiliauskienės knygą apie jį,
suvočiau šios asmenybės didu-
mą, reikšmę Lietuvos kultūrai,
mokslui. Istorikės knyga gražiai
papildė tai, ką išvijoje apie
Praną Dovydaičį parašė filoso-
fas Juozas Girmius".

Panevėžietė mokytoja, aka-
demiko Z. Zinkevičiaus dokto-
rantė Lionė Lapinskienė, rem-
damasi faktais, teigė, kad Pane-
vėžys ir jo apskritys buvo prof.
Pr. Dovydaičio mokslinių idėjų,
katalikiškos dvasios uolus tarp-
ninkas, kad šiame krašte ir da-
bar tebesama daug Pr. Dovydaičio
pasekėjų. Viena iš jų – mo-
kytoja lituanistė Elena Gabulai-
tė, buvusi Pr. Dovydaičio stu-
dentė, kurią jis ne kartą mate-
rialiai rėmė. Ji, deja, nebespėjo
išvysti dr. A. Vasiliauskienės
knygos, kurią rašyti labai skati-
nojo, nes ne tik asmeniškai paži-
nojo, bet ir susirašinėjo laiškais,
sugebėjo juos išsaugoti. 36 lai-
škus buvo perdavusi dr. Aldonai
Vasiliauskienei naudotis, rašant
monografiją...

Renginio metu dr. A. Vasi-
liauskienė prisiminė šią šviesią
mokytoją, o jos laiškus sugrąži-
no Panevėžiui – įteikė saugoji-
mui G. Petkevičaitės-Bitės bib-
liotekai.

"Net mes, biurokratai, len-
kiames Jums, gerbiama moksl-
ninke, ir dėkojame už Jūsų pa-
stangas, nukreiptas istorinės at-
minties gaivinimui, visos mūsų
Tėvynės gražinimui. Tikime,
kad jūsų knygą apie Praną
Dovydaičį paims ir rankas ir jau-
nos rankos", – kalbėjo įteikdami
gėles autoriui Panevėžio miesto
mero patarėjas Vytautas Balu-
kas, apskrities kultūros, sporto
ir turizmo skyriaus vedėja Rai-
monda Valaitienė.

"Bitutė darbščioji, bitutė ra-
tuota, vėl sukvietė mus į dvasin-
gą puotą" – deklamavo savo
eilėraštį, skirtą dr. Aldonai Va-
siliauskienei, literatas Alfredas
Guščius.

Prof. PRANAS DOVYDAITIS

Vasario 14 d. Kauno jėzuitų
gimnazijoje buvo minimas Va-
sario 16 Nepriklausomybės akto
iniciatorius ir signataras prof.
Pr. Dovydaičis, pristatyta dr. A.
Vasiliauskienės knyga. Mono-
grafijos autorė kalbėjo apie Pra-
no godulį mokslui, sunkias mo-
kymosi sąlygas, jo tvirtą valią ir
pasiryžimą nugalėti visus sunku-
mus. Kalbėtoja pasidžiaugė, kad
vasario 14-ąją, kai Lietuvoje vis
plačiau plintanti ne visai tiksliai
suprantama, netgi suvulgarinta,
šv. Valentino diena, neužgožė
valstybinės šventės – Lietuvos
nepriklausomybės dienos.

Vasario 15 d. Lietuvos sei-
me buvo atidaryta Nacionalinių
premių laureatų fotografijos
paroda ir Lietuvos Nepriklaus-
mybės akto signatarui prof. Pr.
Dovydaičiui skirta paroda. Ati-
daryme dr. A. Vasiliauskienė
kalbėjo apie prof. Pr. Dovydaičio
svarbą Vasario 16-osios akto
pasirašymui – Pr. Dovydaičis ir
nulėmė, kad Nepriklausomybės
aktas buvo pasirašytas tą dieną.
Kalbėtoja, supažindinusi su sa-
vo knyga, kalbėjo apie Pr. Dovy-
daičio – pasauliečio apašta-
lautojo asmenybę, apie jo kelią į
Lietuvos kankinių eiles: Pr. Do-
vydaičis yra tarp 114 Lietuvos
kankinių, Popiežiaus paskelbtų
2000 m. gegužės 7 d. Kolizije-
juje, kurie papildė XX amžiaus
martirologiją.

Vasario 24 d. Šakiuose, po
šv. Mišių šv. Jono Krikštytojo
šventovėje, parapijos salėje vy-
ko susitikimas su knygos *Ak-
menuotas patrioto kelias* autore
dr. A. Vasiliauskiene. Renginį
vedė vikaras kun. Žydrūnas
Burnys, dalyvavo klebonas kun.
Deimantas Brogys ir Šakių de-
kanas prel. Antanas Maskūliū-
nas, gausiai susirinkę parapijie-
čiai. Renginio pradžioje po mu-
zikinės įžangos (muzikavo mo-
kyklos moksleiviai ir mokytojai)
buvo perskaitytas knygoje iš-
spausdintas įvadinis vyskupo
Juozo Žemaičio, MIC, žodis.
Knygos autorė supažindino su
Pr. Dovydaičio asmenybe, jo
svarba nūdienos Lietuvai.

Prof. Pr. Dovydaičis – vie-
nas iš didžiulio būrio asmeny-
bių, dr. A. Vasiliauskienės pri-
keltų iš užmaršties ir jos dėka
garsinamų Lietuvai. Jos inicia-
tyva 1996 m., minint prof. Pr.
Dovydaičio 110-ąsias gimimo
metines, net 18-oje Lietuvos
vietovių buvo organizuotos
mokslinės konferencijos "Profe-
soriumi Pranui Dovydaičiui –
110". Po penkerių metų vėl
įsisiūbuoja renginių "maratona-
nas" – tik šį kartą organizatorė
eina ir pėsčiomis, ir važiuoja
autobusais, ir traukiniais jau su
dideliu kračiu – knyga, skirta
prof. Pr. Dovydaičiui.

Veikli lietuvaite - britų aktorė

Buvusi torontietė Živilė Šlekytė pasakoja apie savo
nueitą kelią

Didžiosios Britanijos lietu-
viam leidžiamas dvisavaitinis
laikraštis *Londono žinios* š.m.
vasario 25 d. laidoje paskelbė
Jurgos Galvanuskaitės nuo-
traukomis pailiustruotą pokalbį
su dramose aktorė Živilė Šleky-
te-Stanton-Roche. Kanados lie-
tuvams, ypač torontiečiams, ši
išskili vaidybinio meno reiškėja
artima, sava, tarsi giminaitė.
Ak, Živilė! – šūkteltų gal ne vie-
nas jos bendraklasis ar bendra-
amžis, paskaitęs ar sužinojęs ką
nors apie ją – ir vis gerai, vis ko
puikiausiai – lyg tam, kad galė-
tume kartu džiaugtis ar di-
džiutis.

Pokalbyje Živilė, atsakinė-
dama į klausimus, įdomiai ir
nuotaikingai pasakoja apie savo
gyvenimą ir darbus. Pirmiausia
– pavardės. Kad ji Stanton – aiš-
ku. Ištėkėjusi už tokią pavarde
turinčio aktorius. O apie Ro-
che paaiškina, kad tokį žodį nu-
griebusi nuo odekono buteliu-
ko, kai būtinai ir greitai reikėjo
aktoriškos pavardės.

Vaikystė – Vokietijoje. Tė-
tis – suvalkietis karininkas, ma-
ma aukštaitė mokytoja. "Tėtis
buvo griežtesnis ir dažnai užrik-
davo ant mūsų, vaikų, jog kalbė-
tume lietuviškai" – pasakojo Ži-
vilė, – "Kanadoje mus vadino
Dirty DP (...), važiuokite ten, iš
kur atvažiavote"...

Tėtis, savaite dirbęs fabrike,
savaitgalį "vėl būdavo karinink-
kas Šlekys".

Gyvendama Toronte Živilė
lankė Maironio mokyklą, veikė
jaunimo organizacijose, mokėsi
baletu, svajojo tapti balerina,
bet studijavo tiksluosius moks-
lus, kurie "buvo kiek panašūs į
žaidimą". Įgijo matematikos ba-
kaloūro diplomą ir su drauge
išvyko į kelionę po Europą.
"Slapta, mano tėveliams neži-
nant, nuvykau į Londono Kara-
liškąją dramos akademiją po-
kalbiui", pasakojo Živilė. Susiti-
kimas su šios akademijos atsto-
vais baigėsi tuo, kad ji buvo pa-
kviesta dalyvauti konkurse –
1000 žmonių norėjo patekti į 24
galimas vietas, iš kurių tik aš-
tuonios buvo skirtos moterims.

Po trejų metų studijų tapo
diplomuota dramos aktorė.

"Tai profesija, kurioje svarbu
pačioje pradžioje "užsikabinti",
aktoriaus privalo turėti agentą",
– aiškino Živilė.

Ir jai pavyko, bet "visiems
sakau, jog pradėjau nuo aukštu-
mų ir žengiau vis žemyn, at-
virkščiai nei kiti – iš apačios į
viršų"... Aktorės profesiją api-
būdino vienu žodžiu "sunki".
Nesėkmės atveju reikia save įti-
kinti, kad "jiems reikėjo kitokio
tipo žmogaus"... Niekada ne-
vaidinusi komedijų. Jos sukurtos
moterys stiprios vidumi.
"Esu mažo ūgio", bet tai ne-
trūkdė suvaidinti stiprią moterį.
Šešpyro kūryba esanti aktori-
ams dėkinga – "labai gili poe-
zija, jos nepabosta kartoti". Į
klausimą, kiek vaidmenų atliku-
si, atsakė: "Nežinau... Gal 27?
Sūnus Tomas, gerai kalbant
lietuviškai, labai įvertinęs ma-
mos darbą, pastaroji jo susilau-
kusi, nusprendė niekada sūnau
nepalikti kiemeis auklėti ir
auginti.

"Bandė mane privilioti į Lie-
tuvą", – pasakojo Živilė. Su ak-
toriumi Regimantu Adomaičiu
1991 m. vaidinusi "Pigmaljone".

Didžiosios Britanijos lietu-
vių būdavo kviečiama dekla-
muoti lietuviškų eilėraščių.
"1987 metais įkūrėme Londono
Maironio mokyklą (...) mano
tėtis didžiulioji savo anūkui –
juk mišrios šeimos atžala puik-
iai kalbą lietuviškai", – baigė
pasakoti Živilė. Snk.

Aktorė Živilė Šlekytė-Stanton-Roche, gyvenanti Britanijos Londone

Tūkstančiai lietuviškai veiklai

(Atkelta iš 5-to psl.)

išduoti 138 paskolas už
\$12,855,899. Nepatenkintų at-
temų paskolų buvo 2, prailgin-
tu terminu 15. Didžiausios pa-
skolos buvo išduotos asmeni-
nėm išlaidoms dengti 34 pasko-
los – \$426,591, investavimui 2
paskolos – \$219,190, automobi-
liams pirkti 9 paskolos –
\$90,602, namų pagerinimui; 13
paskolų – \$84,661. Mažiausia
paskola atostogoms – \$1,716.

Auditorius-Chartered Acct.
Galvin angliškai perskaitė savo
pranešimą nieko nepripažindęs.
Revizijos komiteto pirm. G. J.
Skaistys pranešė, kad per metus
turėjo 13 posėdžių atskirai nuo
valdybos. Buvo tikrinamos mė-
nesinės kompiuterių suvestinės,
mėnesiniai finansiniai praneši-
mai. Dukart per metus patikrin-
ta tarnautojų kasos ir vertybinių
popierių skaičiavimas. Komite-
to nuomone, visos "Talkos"
operacijos vykdomos prisilaikant
kredito unijų taisyklių ir įstaty-
mų. Išsiuntinėta nariams finan-
sinis pranešimas 2001 m. gruod-
žio 31 d. rodo tikrą "Talkos"
finansinį stovį ir siūlo narių su-
sirinkimui patvirtinti.

Po pranešimų visos apyskai-
tos buvo susirinkimo priimtos
plojimu ir taipgi patvirtinta au-
ditorių Hoecht Galvin firma
2002 m.

By-Law (įstatų) pakeitimas

Fotomenininkas Algimantas Kezys (dešinėje), surengęs savo darbų parodą
Meksikoje, kalbasi su kitu čekagiečiu fotografu Jonu Tamulaičiu, kurio 11
fotografijų irgi buvo išstatyta Meksikoje. Joje dalyvavo ir keli Lietuvos
fotografai. Paroda buvo surengta prez. Valdo Adamkaus vizito proga
Nuotr. Ed. Sulaičio

Smuikininkas Atis Bankas ir pianistė Ilona Damašūtė-Beresnevičienė

Savaitė Lietuvoje

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Kaip rašo LGTIC, praneši-
me pabrėžiamas žemdirbių
skurdo priežastys – tai mažos jų
pajamos ir ribotos galimybės
pasinaudoti valstybės parama,
kuri nesikiama daugybei nere-
gistruotų ūkių gyventojų. Prezi-
dento teigimu, skurdo mažini-
mo politika bus daug efektyves-
nė tada, kai ji bus grindžiama
verslo ir naujų darbo vietų kūri-
mą skatinančia mokesčių poli-
tika.

Nauja partija

Vilniuje kovo 9 d. vyko Lie-
tuvos liberalų demokratų parti-
jos steigiamasis kongresas. Iš
566 atstovų 563 balsavo už Ro-
landą Pakšą, jį išrinkdami parti-

jos pirmininku, rašo LGTIC.
Naujoji partija nežada atsikasyti
liberalių vertybių, tik labiau jas
priartinti prie žmogaus ir užimti
centro dešinės poziciją tarp Lie-
tuvos politinių partijų. Nemaža
naujosios politinės jėgos steigė-
jų dalis – buvę LLS nariai, paša-
linti iš sąjungos kartu su R. Pak-
su arba pasitraukę iš jos savo
noru. Besiteigianti Liberalų
demokratų partija jau turi savo
atstovus seime – tai opozicinę
Liberalų frakciją palikę parla-
mentarai, susibūrę į Neprikla-
usomą frakciją, kurioje yra 10 na-
rių. Liberalai demokratai taip
pat jau turi savo frakcijas Kau-
no ir Klaipėdos savivaldybių ta-
lybose. RSJ

Toronto "Volungės" kamerinė moterų grupė, vadovaujama muzikės Dalios Viskontienės

Lietuviškoji "Postilė" Vatikane

Kaip Mikalojaus Daukšos leidinys "Postilė" su Lietuvos prezidento Antano Smetonos laišku joje atsidūrė Vatikano bibliotekoje

GENOVAITĖ GUSTAITĖ

Garsioji M. Daukšos *Postilė*, vienas pirmųjų lietuviškų leidinių, išleistų Vilniuje 1599 m., pereito šimtmečio pabaigoje atšventė 400 šimtų metų jubiliejų. Ta proga mūsų spauda nemažai apie ją rašė, o rašant pasitaikė apsimirsimų, klaidų. Pavyzdžiui teigta, kad *Postilė* padovanota Vatikano bibliotekai po konordato sudarymo 1927 m., kad padovanoto ją Lietuvos vyriausybė. Tuo tarpu *Postilė* dovanoti paskatino Pijaus XI kunigystės 50-tis, padovanota ji 1930 m., o dovanotojas – Lietuvos prezidentas Antanas Smetona bei "lietuvių tauta".

Popiežiaus Pijaus XI (Achille Ratti) kunigystės 50-osios metinės suėjo 1929 m. gruodžio 20 d. Kaip kitoms katalikiškoms šalims, Lietuvai sukaktis kėlė ir džiaugsmą, ir kartu nemažą galvosūkį – ką šia proga padovanoti? Mintis dovanoti žymųjį renesanso paminklą veikiausiai atėjo pasiuntiniui prie Šventojo Sosto

(1927-1931) dr. Jurgiui Šauliui.

Turėtąjį *Postilės* egzempliorių 1848 m. Žemaičių katedros klebonas J. Kryžanauskas testamentu užrašė žemaičių kunigų seminarijai. Artėjant *Postilės* 300 metų sukakčiai (1899), E. Volterio prašymu egzempliorius buvo paskolintas Rusijos MA, kuri rengėsi knygos leidimą pakartoti. Bet, sumanymui užtrūkus labai ilgai (iki 1927 m.), seminarija knygos neteko, ji buvo nusavinta.

Artėjant popiežiaus kunigystės sukakčiai imta svarstyti – iš kur gauti *Postilę*? Tuomet J. Šaulys ir pasiūlė pamėginti atgauti Rusijos MA paskolintą egzempliorių.

Kaip J. Šaulio pasiūlymą parėmė mūsų vyriausybė, prezidentas, Žemaičių kunigų seminarija parodo Lietuvos centriname archyve saugomą 1930 m. bylą. Trumputės telegramas konfidencialūs laišakai, telefono skambučiai ne tik nušviečia *Postilės* kelią nuo Peterburgo per Maskvą iki Kauno ir Vatikano, bet ir atskleidžia ano meto ministerijos pareigūnų pastangas.

1929 m. lapkričio 12 d. J. Šaulys laiške iš Romos D. Zauruiui, užsienio reikalų ministeriui parašė: "Esamasis dabar rusų MA Daukšos postilės egzempliorius yra ne jos nuosavybė, o Kauno kunigų seminarijos, kuri MA tą egzempliorių buvo tik paskolinusi. Mano pasiūlymas yra: padaryti skubių žygių per p. Baltrušaitį pas MA Petrapilyje, kad grąžintų paskolintąjį egzempliorių jo savininkui – kunigų seminarijai, kuri, tikėuosi, sutiks tuomet parduoti jį Valstybei, prezidentui, idant šis galėtų apdovanoti juo Šv. Tėvą".

Pritardama J. Šaulio pasiūlymui, ministerija ėmėsi skubių žygių. Seminarija ir prašymą pažūrėjo palankiai, pamatuotą raštą apie savo prarastą nuosavybę parašė nedelsdama. Sulaukus rašto, Maskvoje ėmė veikti J. Baltrušaitis.

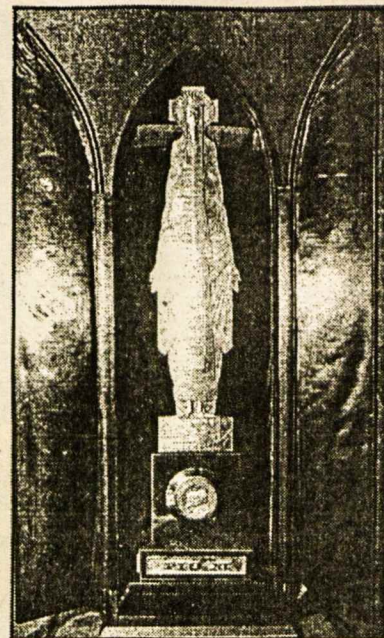
Likus dienai iki sukakties (1929.XII.19), J. Šaulys telegramu D. Zauruiui: "Kaip su Daukšos postile. Būsime turbit vienatienė katalikų valstybė, nepažymėjusi jokia dovana Popiežiaus jubiliejus". (Vėliau Vatikane sveikinimo laiką pratęsė).

Vis dėlto 1929 m. paskutinėmis gruodžio dienomis telegramas tarp Kauno ir Maskvos, Maskvos ir Kauno bei Kauno ir Romos, Romos – Kauno siūte siuvo. Gruodžio 30 d. D. Zaurius J. Baltrušaitiui: "Telegrafuokite, kaip su Daukšos postile". Gruodžio 31 d. J. Baltrušaitis D. Zauruiui: "Spaudžiu, žada greit". Sausio 1 d. J. Baltrušaitis Kauną: "Daukšos postilę gabeina Bagdonas (pasiuptyjęs sekretorius) švakar". Telegrama gauta sausio 2 d., sausio 3 d. pranešama Romai: "Daukšos postilė šiomis dienomis bus Kaune".

Knyga ministeriją pasiekė sausio 8 d. I. Maskvą nukreipė D. Zauriaus padėka: "Skaitau savo priedermę išreikšti tamstai savo padėką už pastangas, kurias tamsta padarė šitam brangiam Lietuvai turitui iš sovietų vyriausybės išgauti. Didžia pagarba".

Romą "brangus Lietuvai turtas" pasiekė sausio 21 d. Tą pačią dieną J. Šaulys praneša: "Šį ryt gavau postilę. Kaip ji nudevėta vargšė! Bet tai bus puiki dovana, ir Šv. Tėvas, retų knygų mėgėjas, esu tikras, nusižiūgš".

Iki *Postilės* įteikimo popiežiui praėjo dar keli mėnesiai; ilgainiai laukta prezidento laiško, atsiųstoje dedikacijoje vietoj Pijaus XI buvo įrašyta Pijus XVI (teko grąžinti taisyti), užtruko iršimo darbai, tvarkomi architektūros institute studijavusio Kudoko, be to, kaligrafikas įrašų perrašymas. Pagaliau gegužės 26 d. J. Šaulys telegramavo: "Šiandien 26.V.1930 dvyliką įteikiau Popiežiui Prezidento dovana". Tą pačią dieną rašytame laiške plačiau: "Viskas reprezentavosi gana gražiai ir vertingai, kaip Prezidento dovanai ir išpuolė. Šv. Tėvas rodėsi labai patenkintas laišku ir dovana, atsidėjęs visa ką apžiūrėjo ir prašė P. Prezidentui gražiai už visa ką padėkoti: dovanai, girdi, būsianti suteikta garbės vėliava Vatikano bibliotekoje".

Taip atrodė viršelis *Postilės*, įteiktos popiežiui Pijui XI. Iš Lietuvos katalikų mokslo akademijos XIX Metrašcio

no bibliotekoje".

Pirmieji prezidento laiško žodžiai, kreipiniai ir Jo Šventenybė Pijų XI, įvardija, kam knyga dovanojama. Po jų einantys – dovanojimo proga, kunigystės sukaktį ir dovanotoją, kuris yra ne tik Respublikos prezidentas, bet (išidėmėtina!) lietuvių tauta. Toliau iškeliama *Postilės* reikšmė tiek knygų leidybai lietuvių kalba, tiek katalikų tikėjimo plėtočiai.

Pabrėžtina, kad *Postilės* pristatymas pradėdamas nuo išleidimo vietos nusakymo: ji viena "pirmųjų knygų Lietuvos sostinėje Vilniuje lietuvių kalba išleista". Išleidimo vietai nurodyti būtų pakakę vietovardžio "Vilniuje". Tačiau šiuo atveju vien juo neapsiribojama, vietovardis derinamas dar su dviem žodžiais – "Lietuvos sostinėje". Tai Apaštalių Sostui turėjo priminti nekintančią valstybės nuostatą, kurios anuomet nuosekliai laikėsi tiek prezidentas, tiek tauta: Vilnius yra Lietuvos sostinė. Tą pačią nuostatą atskleidžia viršelio herbai: Vytis, Meška ir Gedimino stulpai. Datos nurodyme irgi neapsiribojama vien skaitvardžiu: "Pasirašyta Kaune 1930 – Vytauto Didžiojo – metais".

Tarp įrašų, Vatikano bibliotekos antspaudų knygoje yra dar vienas įrašas, dar viena data, kurie tarsi vainikuoja "Postilės kelią" nuo Collegium Vilnensis iki Bibliotheca Apostolica Vaticana. Pačioje knygos pradžioje pieštuku įrašyta: "Rarissimol!" (retenybė). Vienas žodis, bet koks... O knygos pabaigoje taip pat pieštuku įrašyta data: N.2.VI.1930. Matyt, išlankęs apie savaitę (nuo gegužės 26-osios iki birželio 2-osios), popiežius atidavė *Postilę* bibliotekai.

P.S. Dėkoju vysk. Jonui Borutai, parūpėjusiam A. Smetonos laiško kopiją, italų spaudos atspalvimo vertimą, kunigui Petriui Smilgiui, Romoje skaičiavusiam *Postilės* priešlapius, tikrinsiam jų įrašus, taip pat universiteto bibliotekos moterims – rankraštyno vedėjai Nijolei Šulgienai, jo darbuotojai Virginijai Bagdonavičienei, retųjų spaudinių skyriaus vedėjai Almai Brazūnienei už neabejingumą temai, dalykišką pagalbą.

"Dainavos" vyrų vienetas, vadovaujamas Dariaus Polikaicio, atlieks meninę programą š.m. balandžio 6 d. įvyksiančiame Tėviškės žiburio spaudos vakare. Iš k. Vidas Neverauskas, Audrius Polikaitis, Liudas Landsbergis, Darius Polikaitis, Marius Polikaitis, Kastytis Šilūnas

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Atviros Lietuvos fonde š. m. sausio pabaigoje gausiai susirinkusiems teatrų ir koncertinių įstaigų atstovams buvo pristatyti finansų analitikės dr. Margaritos Starkevičiūtės tyrimų duomenys paskaitoje *Lietuvos teatrų ir koncertinių organizacijų išlaidų vertinimas*. Tyrimė nustatyta, kad kultūros paslaugos Lietuvoje sunkiai arba visai neprieinamos vyresnio amžiaus žmonėms, kaimų ir miestelių gyventojams; nors Lietuvoje teatrai gauna dšyk daugiau valstybinės paramos negu Latvijoje ir trečdaliu daugiau negu Estijoje, kultūros poreikiai tenkinami menkliau. Kultūros sistema labai žinybinė, neskatinamas bendravimas; valstybiniai teatrai stato mažiau spektaklių, jų kokybė negerėja, nėra teisinis sąlygų savarankiškai kaupti lėšas. Išlaidų 70-80% sudaro personalo išlaikymas, teatrai turi perdaug pagalbinių tarnybų, patalpos naudoja mos neefektingai.

Pasak M. Starkevičiūtės, kultūros indėlis į Lietuvos bendrą vidaus produktą sudaro 1% – penkis kartus mažiau, negu išsivysčiusiose valstybėse. Ji kritikavo perdidelės valstybinės lėšas bibliotekoms, per mažas kultūriniams programoms. Siūlė valstybines teatrų ir koncertines įstaigas registruoti kaip viešas įstaigas, pavaldžias Kultūros ministerijai, jų finansavimui telti verslo organizacijas. Ragino rengti vadybinius kursus kultūros įstaigų administratoriams, kūrybinių darbuotojų darbą organizuoti autorinėmis sutartimis; valstybės lėšomis steigti fondą, teikiantį paramą laikinai nedirbantiems menininkams, o nusipelnusiems kultūros veikėjams skirti pensijas. Tyrimo medžiagoje buvo pateiktos ir privatus Oskaro Koršunovo teatro išlaidos, liudijancios apie didesnę šio teatro sistemos lankstumą. Paskaitoje buvo paliesta ir Vakarų Europos kultūrinės veiklos finansavimo metodai bei vystymosi kryptys.

Lietuvos bibliotekinių draugijos suvažiavimas įvyko š. m. sausio pabaigoje Vilniuje. Draugija, įsteigta 1989 m., šiuo metu turi per 1,580 narių, suburčių į 64 skyrius. Suvažiavimo dalyviai išklaušė pirmininkės Rimos Gražienės, kitų vadovų, aštuonių darbo grupių ir revizijos komisijos trejų metų darbo ataskaitą; buvo diskutuojama draugijos veikla, jos ateities perspektyvos ir uždaviniai. Garbės nariu suvažiavime buvo paskelbtas Lietuvos valstybinės M. Mažvydo bibliotekos Bibliotekinių kystės centro mokslinių tyrimų vedėjas Vytautas Rimša, kuris 1989-1992 m. buvo pirmasis draugijos pirmininkas.

Kultūriniai mainai tarp Vilniaus Užupio ir Paryžiaus Montmartre rajonų buvo sausio gale aptarti Vilniuje per Vilniaus burmistro Artūro Zuoko susitikimą su Prancūzų kultūros centro vadovais. Prancūzijoje, kaip buvo pabrėžta susirinkime, ypač remiamas tarprajoninis ir tarpmiestinis bendradarbiavimas, susigiminatingų miestų programos. A. Zuokas informavo svečius, kad Vilniuje ketinama steigti viešąją įstaigą, kuri kasmet surengs keturis didžiausius miesto renginius: tarptautinius muzikos, teatro, džiazo ir Sostinės dienų festivalius.

(ELTOS, Lietuvos ryto, BNS, 7 meno dienos, LGTIC informacija)

Klaipėdos universitete buvo suorganizuota *Atvirų durų* diena, kurios metu abiturientai buvo kviečiami susipažinti su įstojimo taisyklėmis bei studijų programomis. 2002 m. universitetas priims per 2,200 studentų į visas studijų pakopas. Kasmet įstojančių studentų, o taip pat ir absolventų skaičiai universitete didėja: 1995 m. įstojo 975, baigė 433; 2001 m. įstojo 2,200, baigė 1,295. Klaipėdos universiteto atstovė spaudai paminėjo atliktos apklausos duomenis – universitetas užima 11-tą vietą iš 15 svarbiausių Lietuvos aukštųjų mokyklų; šiuo metu valstybėje jaučiamas humanitarų, pedagogų, vadybininkų ir menininkų perteklius, ateičiai taip gali atsitikti ir su dabar itin populiariomis teisininkų ir istorikų profesijomis. Tuo tarpu informacinių ir ryšių technologijų bei biotechnologijų specialistų paklausa nuolat didėja.

Emanuelis Zingeris, Tarpautinės komisijos nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti pirmininkas, pasiūlė specialų komitetą žydų Torų klausimais pavadinti Toras sovietinio režimo metu išgelbėjusio žmogaus, buvusio Knygų rūmų steigėjo ir direktoriaus Antano Ulpio (1904-1981) vardu. Pasak E. Zingerio, A. Ulpis ir jam padėję žmonės savo iniciatyva sugrįžtuoje po karo miesteliose ieškojo judaizmo vertybių ir išsaugojo per ištisą sovietų okupacijos laiką tą vertingą rinkinį, kurio dalis buvo neseniai perduota Jeruzalės *Hechal Šlomo* žydų bendrijai. E. Zingeris ta proga primena, kad judaizmo vertybės buvo sumaniai gelbstimos ir nacių okupacijos laikais. Pavyzdžiui, Kauno universiteto bibliotekos direktorius Vaclovas Biržiška kartu su studentais pririnko sunkvežimius bevertės kanceliariinės makulatūros ir nugabeno ją vietoj numatytų sunaikinti judaizmo spausdinių į Petrašiūnų popieriaus fabriką, taip išsaugodamas Semitologijos katedros judaizmo rinkinį.

Izraelyje gyvenantis Judelis Beileas š.m. sausio 25 d. Kardinolo V. Sladkevičiaus muziejuje Kaune pristatė savo atsiminimų knygą *Judkė*. Tai autobiografinė J. Beileso, gimusio 1927 metais Kaune, knyga. 1944 m. nacių deportuotas iš Kauno geto į Dachau koncentracijos stovyklą, jis slapta ant cemento maišų popieriaus pradėjo rašyti dienoraštį *jidiš* kalba, bet lietuviškomis raidėmis. Vėliau, gyvendamas Izraelyje, J. Beileas savo dienoraštį papildė nuotraukomis, dokumentais, įvairia kita medžiaga apie Kauno getą ir paruošė knygos rankraštį hebrajų kalba. Autorius pats užsakė knygos vertimą į lietuvių kalbą, knygą išleido leidykla "Baltos lankos", leidimą parėmė Izraelio ambasada Baltijos valstybėms ir Švietimo kaitos fondas. Siemet Lietuvos prezidentas V. Adamkus Judeliui Beilesei įteikė *Žuvančiųjų gelbėjimo kryžių* už žygdarbį, atliktą nacių okupacijos metais, kuomet jis iš Kauno geto išnešė 22 vaikus, kuriuos vėliau išgelbėjo prelat, kunislovas Jokūbauskis.

(G.K.)

Autorius miręs - darbai gyvi

Pagerbė menotyrininko, universiteto profesoriaus Jono Griniaus atminimą ir darbus

VIDMANTAS VALIUŠAITIS

Kauno miesto rotušėje kovo 5 d. paminėta meno tyrininko ir literatūros kritiko, dramaturgo ir publicisto, mokslininko ir pedagogo, Vytauto Didžiojo universiteto profesoriaus ir senato sekretoriaus dr. Jono Griniaus (1902-1980) 100-ųjų gimimo metinių sukaktis.

Prieš tai aplankę ir pagerbę Jono Griniaus kapą Petrašiūnų kapinėse, gausiai susirinkę minėjimo dalyviai Jėzuitų šventovėje dalyvavo šv. Mišiose, kurias aukėjo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, giedojo – Kauno berniukų ir jaunuolių choras "Varpelis", vadovaujamas Ksaverio Plančiūno.

Iškilmingo minėjimo Kauno rotušėje programą pradėjo operos solistas Kęstutis Marčiulionis, atlikdamas Giovanni Paisiello *Nel cor più non mi sento*, akompanuojant pianistui Rimvydui Kruopiniui.

Vakaro vedėjas Kęstutis Ignatavičius pasveikino gausiai susirinkusius į senąją rotušę ir perskaitė gautus sveikinimus.

Kauno miesto tarybos sekretorius Gediminas Jankus, kaip dramaturgas ir publicistas, pabrėžė, kad Jono Griniaus darbai turi didelės išliekamiosios vertės. Jis prisiminė savo lituanistikos studijas universitete vadinamaisiais "tarybiniais metais", kai apie J. Griniaus knygą *Grozis ir menas* sužinojo iš savo dėstytojų: juos minėjo su pagarba ir dėkingumu. "Tai buvo postūmis domėtis tais darbais, apie kuriuos anais laikais buvo nutylima", – sakė G. Jankus. Jis pažymėjo ir kitą J. Griniaus veiklą O. Milašius poetas, palikęs jam ryškų įspūdį dar studijų metais. Oskaro Milašiaus asmenybė ir jo kūryba, pasak kalbėtojo, čia atskleista to meto Europos kultūros ir filosofinės minties kontekste. "Tai nesenstančios vertės darbas, iš kurio dar ir šiandien galima daug pasimokyti", – sakė G. Jankus.

Prof. V. Kaminskas plačiau prisiminė vokiečių okupacijos metus, kurie buvo gana sunkūs laikotarpis tiek J. Griniui, tiek ir visam universitetui. 1941 m. rudenį J. Grinius buvo išrinktas senato sekretorium. Pagal statutą, universiteto senatą sudarė rektorius, prorektorius, sekretorius ir fakultetų dekanai. Tai buvo vykdomosios valdžios organas, kuris faktiškai tvarkė visus universiteto reikalus.

1943 m. vasarą vokiečiai pradėjo reikalauti, kad į universitetą nebūtų priimami studentai, jeigu jie nėra atidirbę Vokietijoje vienerius metus vadinamojoje darbo tarnyboje. Dėl to kilo konfliktas tarp senato ir okupacinės valdžios, kuri spaudė, kad švietimo tarėjas dr. Germantas pasirašytų tokį įsakymą, kad visi 1921-1924 m. gimę abiturientai negalėtų būti priimti į universitetą, bet pirmiau turi vykti į Vokietiją ir atlikti darbo tarnybą. O tai reiškė, kad po to jie beveik visi pateks į vokiečių kariuomenę ir bus išsiųsti į frontą.

Universiteto senatas tam priešinosi, kol galų gale rugpjūčio 24 d. penki senato nariai, tarp jų ir dr. Jonas Grinius bei Vilniaus universiteto prorektorius, buvo iškviesti į gestapą ir jiems buvo ultimatyviai pareikšta: jeigu toks sprendimas nebus priimtas, bus uždarytos visos Lietuvos aukštosios mokyklos, taip pat 25-50 aktyviausių asmenų iš profesūros ir studentų bus sušaudyti.

Konfliktinė situacija tęsėsi dvi dienas, senatas su tokiais sprendimu negalėjo sutikti. Gana protingai toje situacijoje, pasak V. Kaminsko, elgėsi ir tarėjas švietimo reikalams Germantas, kuris savo atsakymą

ti", – sakė G. Jankus.

VD universiteto rektorius Vytautas Kaminskas kalbėjo apie Joną Grinių kaip universiteto studentą ir vėliau – kaip jo dėstytoją, profesorių, senato sekretorių. J. Grinius buvo vienas pirmųjų Teologijos-filosofijos fakulteto Filosofijos skyriaus absolventų. Universitetą baigė 1926 m. Po to studijas gilino Prancūzijoje, Paryžiaus ir Grenoblio universitetuose, domėjosi meno istorija, prancūzų kalba, literatūra. 1929 m. už darbą *Oskaras Milašius poetas* jam buvo suteiktas daktaro laipsnis. Teologijos-filosofijos fakulteto Filosofijos skyriuje 1927-1940 m., pasak prof. V. Kaminsko, buvo apgintęs 5 daktaro disertacijas. Ir viena iš pirmųjų buvo Jono Griniaus disertacija, beje, vienintelė iš penkių – literatūros srityje (kitos buvo – dvi iš istorijos, viena iš pedagogikos ir viena iš filosofijos).

Apgynęs daktaro disertaciją, J. Grinius dirbo universitete iki pat pirmosios sovietų okupacijos. 1940 m. liepos 16 d. Teologijos-filosofijos fakultetas okupacinės valdžios buvo uždarytas, o dr. J. Grinius atleistas iš pareigų viena diena anksčiau. Truputį vėliau jis atgavo darbą universitete – Statybos fakultete. Kadangi ten buvo rengiami ir architektai, reikėjo meno istorijos, estetikos žinovo.

Prof. V. Kaminskas plačiau prisiminė vokiečių okupacijos metus, kurie buvo gana sunkūs laikotarpis tiek J. Griniui, tiek ir visam universitetui. 1941 m. rudenį J. Grinius buvo išrinktas senato sekretorium. Pagal statutą, universiteto senatą sudarė rektorius, prorektorius, sekretorius ir fakultetų dekanai. Tai buvo vykdomosios valdžios organas, kuris faktiškai tvarkė visus universiteto reikalus.

1943 m. vasarą vokiečiai pradėjo reikalauti, kad į universitetą nebūtų priimami studentai, jeigu jie nėra atidirbę Vokietijoje vienerius metus vadinamojoje darbo tarnyboje. Dėl to kilo konfliktas tarp senato ir okupacinės valdžios, kuri spaudė, kad švietimo tarėjas dr. Germantas pasirašytų tokį įsakymą, kad visi 1921-1924 m. gimę abiturientai negalėtų būti priimti į universitetą, bet pirmiau turi vykti į Vokietiją ir atlikti darbo tarnybą. O tai reiškė, kad po to jie beveik visi pateks į vokiečių kariuomenę ir bus išsiųsti į frontą.

Universiteto senatas tam priešinosi, kol galų gale rugpjūčio 24 d. penki senato nariai, tarp jų ir dr. Jonas Grinius bei Vilniaus universiteto prorektorius, buvo iškviesti į gestapą ir jiems buvo ultimatyviai pareikšta: jeigu toks sprendimas nebus priimtas, bus uždarytos visos Lietuvos aukštosios mokyklos, taip pat 25-50 aktyviausių asmenų iš profesūros ir studentų bus sušaudyti.

Konfliktinė situacija tęsėsi dvi dienas, senatas su tokiais sprendimu negalėjo sutikti. Gana protingai toje situacijoje, pasak V. Kaminsko, elgėsi ir tarėjas švietimo reikalams Germantas, kuris savo atsakymą

pasirašyti tokį įsakymą motyvavo tuo, kad universitetas turi autonomiją ir valdžia negali nurodyti ką jis turi priimti į universitetą ir ką iš jo turi atleisti.

Konfliktas baigėsi tuo, kad rugpjūčio 25 d. visi derybose su gestapu dalyvavusioji senato nariai (išskyrus rektorį prof. Gravrogką ir Teologijos fakulteto dekaną) buvo uždaryti į kalėjimą.

Dėl to sujudo tuometinė Lietuvos inteligentija. Galų gale vokiečių valdžia savotiškai nusileido, kadangi tą nutarimą pasirašė ne tarėjas švietimo reikalams, bet tarėjas darbo reikalams Paukštys. Ir po to universiteto senatui teko spręsti kaip išsisukti iš šios situacijos. Jie priėmė gana protingą sprendimą: priimti ir pirmąjį kursą studentus, kurie yra vyresni, nepatenka į šitą laikotarpį; arba jaunesni; arba tuos, kurie turės pažymėjimus, kad jie dirba labai svarbiose krašto ūkiui įstaigose ar įmonėse. Kai prasidėjo mokslo metai, dauguma studentų tokius pažymėjimus, dažniausiai fiktyvius, turėjo ir mokslų vokiečių toliau. Po to gestapas netgi pareikalavo visų priimtųjų į studijas bylų, jas labai ilgai tyrinėjo, bet galų gale vis tiek suprato, kad jie liko apgauti. Bet formaliai – prisikabinti prie senato sprendimo nebuvo galima.

Štai šitas epizodas irgi parodo, sakė VDU rektorius prof. V. Kaminskas, kad universiteto ir jo vadovų kelias permainų laikais buvo sudėtingas ir pačiam universitetui, ir tiems žmonėms, kurie jame dirbo.

"Mūsų laikai yra savotiško sąmyšio, dvasinio pasimetimo laikai, viskas yra sumišę", – kalbėjo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius. Daugelis jau nežino kas yra sąžinė ir sąžinė laiko savo norus. Daugelis pasimetę tarp visokių ideologijų, religijų, tikėjimų ir netikėjimo. Šitokiam fone ypač išryškėja Jono Griniaus asmenybės mastas, sakė arkivyskupas.

"Jūs tik pažvelkite į priešais stovintį portretą, pažvelkite į J. Griniaus veidą, į jo akis – ten nėra jokio sąmyšio, jokio pasimetimo: aiškus žinojimas, aiški kryptis. Ir ta kryptis buvo aiški jo kūryboje, jo gyvenime, jo visuomeninėje veikloje. Tai aiškūs krikščioniški pagrindai".

S. Tamkevičius pastebėjo, kad šiandien kartais būna grau-du klausyti kalbų apie krikščioniškų pagrindus. Dažnai norima to, ko norėti negalima. Iš Bažnyčios laukiama, kad ji nuveiktų kažką svarbaus, reikšmingo. Antra vertus, laukiama, kad Bažnyčiai atstovaujantieji būtų populiarūs pačia prasciausia prasme – pataikaudami žmonėms, jų norams, siekiams, kurie ne visada būna pakankamos aukštumos.

Jonas Grinius, pasak arkivyskupo, pasižymėjo gilia religine šviesa. Jo gyvenime, jo darbuose krikščionybė buvo suvokta labai giliai ir brandžiai. Ir būtent iš šito suvokimo jis visada grynė tiesą. Ta prasme J. Grinius ne kartą nebuvo popu-

(Nukelta į 9-tą psl.)

Skambėjimas

Skiriu J.T.

Tavo pavasariai alyvomis kvėpėjo,
O, prisirinkęs kvepo lapų,
Tu rudenius klevojei.
Žuvėdrų klyksmui
Savo skausmą patikejai,
Praėjusias dienas,
Kaip pėdas pajūrio smėlyje,
Tu palikai.

Kai vizijos prie žvakės
Rankose virpėjo
Apie slėpinį sodą,
Tu žvelgei į kelią.
Kai mėnesiena
Savo šviesą lieja,
Užmigti ligi šiol neduoda –
Vis dar širdį gelia.

Daug ton širdin sudėta,
Apie tai ošia
Prie jūros medžių tyliai,
O Tu vis šoki
Savo valsą lėta.
Tavo eilėraščiuose
Skamba muzika
Ir niekad nenutyla.

Justina Trilikauskienė

PRISIKĖLIMO

PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

3 Resurrection Rd., Toronto, ON M9A 5G1
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje telefonas: 905 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.30 v.r. iki 12.45 v.p.p. ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 60 milijonų dolerių

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	1.10%
180-364 d. term. ind.	1.10%
1 metų term. indėlius	1.15%
2 metų term. indėlius	1.90%
3 metų term. indėlius	2.60%
4 metų term. indėlius	3.20%
5 metų term. indėlius	3.55%
1 metų GIC-mėn. palūk.	1.25%
1 metų GIC-met. palūk.	1.55%
2 metų GIC-met. palūk.	2.50%
3 metų GIC-met. palūk.	2.95%
4 metų GIC-met. palūk.	3.55%
5 metų GIC-met. palūk.	4.25%
RRSP, RRIF ir OHOSP	
"Variable"	1.00%
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	1.80%
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.	2.75%
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	3.20%
RRSP ir RRIF-4 m. term. ind.	3.80%
RRSP ir RRIF-5 m. term. ind.	4.50%
Taupomąją sąskaitą iki	1.00%
Kasd. pal. taupymo sąsk.	1.00%
Kasd. pal. čekių sąsk. iki	1.00%
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.	1.25%

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgicijus iki 75% įkainoto turto vertės. Paruodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

Kiti patarnavimai "INTERAC-PLUS" kortelė

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

RUBY REAL ESTATE LTD.

REAL ESTATE BROKER

27 John Street, Toronto

Victor Rudinskas, Broker
Tel.: 416 249-7829

ADVOKATAS

VICTOR RUDINSKAS

Tel. 416 240-0594

27 John Street, Toronto,
Ontario M9N 1J4
(arti Lawrence Ave. W.
ir Weston Road)

Galvojat parduoti ar pirkti nuosavybę?

Mielai atsiųsiu į Jūsų namus informacines knygetes bei jokių Jūsų įsipareigojimų

SKAMBINKITE

TEODORUI STANULIUI, B.A.

Associate Broker

RE/MAX WEST REALTY Inc. Tel. 416 769-1616;
namų 416-231-4937

ROCK OF EUROPE INC.

GRANITO PAMINKLAI, BRONZOS LENTOS

AUKŠTOS KOKYBĖS DARBAS
GERIAUSIOS RŪŠIES GRANITAS
PROFESIONALUS PATARNAVIMAS
RAŠTIŠKA GARANTUJA

(416) 232-1250

83 SIX POINT ROAD
(Į PIETUS NUO BLOOR, NETOLI ISLINGTON)
TORONTO, ON M8Z 2X3

Astra Travel & Services Inc.

1600 Bloor St. W., Toronto, (priešais Lietuvių Namus ir vakarus)
Ontario, Canada, M6P 1A7

LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA SIŪLO:

* Keliones į Lietuvą • Keliones į šilto krašto • Draudą • Bilietus atvykstantiems iš Lietuvos (pristatymas į namus per vieną parą) • Dokumentų vertimą • Išskietimų sutvarkymą ir išsiuntimą • Didelės nuolaidas dažnai keliaujantiems • Sąžiningą, rūpestingą patarnavimą ir žemas kainas.

Dėmesio! Organizuojama kelionė į Lietuvą rugpjūčio 26 – rugsėjo 10 d.d.
Tel: 416 538-1748 1-866-566-1366 (nemokamas) FAX: 416 538-4390

MARGUTIS

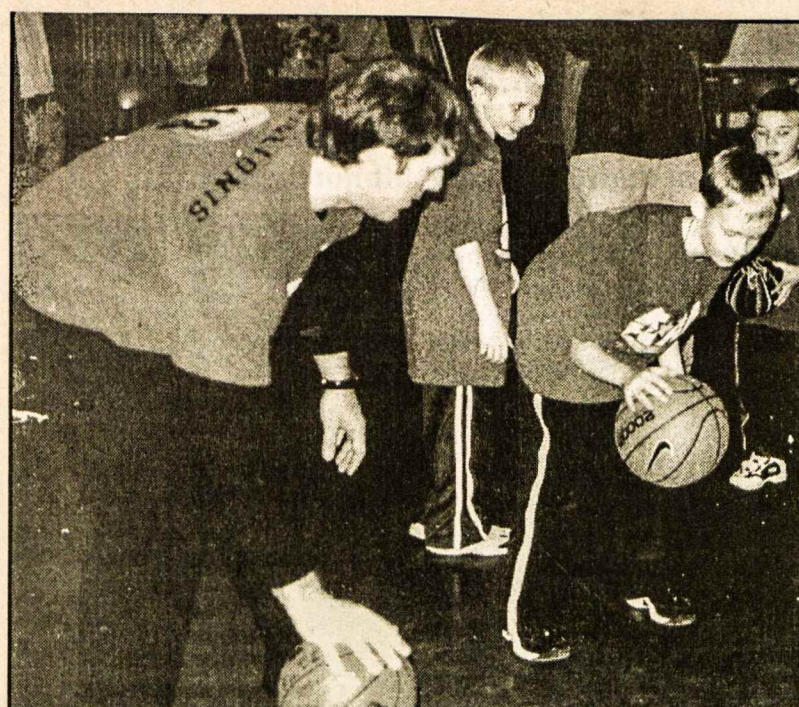
4134 Dundas St. West, Toronto, ON, M8X 1X3
Fax: (416) 233-3042

Reguliarūs dvisavaitiniai maršrutai siuntiniais laivų ir lėktuvų tiesiai į Vilnių

Tel: (416) 233-4601

\$200* off for 1 parcel
* coupon is valid only at "Margutis-Pysanka" head office.

Šarūnas Marčiulionis parodo jaunam "Aro" krepšinio komandos žaidėjui, kaip valdyti kamuolį

Nuotr. R. Gedeikos

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

tone per svarstybas Saugumo tarnybos kovai su terorizmu skyriaus darbuotojas M. Kelly. Šiame krašte gyvenantieji karinagai nusiteikę musulmonai yra malonūs žmonės, bet nežinia, ką jie slaptai daro, todėl niekas negalvoja nuo jų saugotis. Šis kraštas priklauso vakarietiški bendoruon. enei, gana pasiturintis, ir tai skatina karinguosius musulmonus griebtis terorizmu. Apie 1990 metus tie musulmonai pasirinko Kanadą kaip saugų kraštą, kuriame savo tikslams galima rinkti pinigų, savanorius, padirbti dokumentus, nuslėpti keliones ir iš ten pradėti teroristinius žygius. Tai M. Kelly pasakojo imigracijos, užsienio reikalų ir gynybos pareigūnams.

Spėjama, kad atsistatydinęs Ontario premjeras M. Harris atvykęs atsidurs Otavoje. Jis nežada visai pasitraukti iš politinės veiklos, nes pasiliks parlamente ir rinks provincijos konservatorių partijai remti pinigų. M. Harris patarėjai teigia, kad ateinančius federacinio parlamento rinkimus dešiniosios partijos pralaimės, todėl reikės vadovo, kuris išplėstų šių partijų veiklą, įtaką. Teks keisti konservatorių ir jų sąjungininkų vadovybes. Anot M. Harris, liberalų partija neįsivaikinti pareigos ir atsakomybės dėl Kanados gyventojų finansinio saugumo ir geresnio gyvenimo, todėl nevens nurodyti federacinės liberalų partijos klaidingų eįimų.

Aukščiausias Kanados teismas paliko galioti įstatymą, pagal kurį priimant ir valstybines tarnybas, asmenys turintieji pilietinę ir toliau turės pirmenybę prieš pilietybės neturinčius. Sprendimas teisme pasiekta 6 balsais prieš tris, kad ne piliečiai, nepaisant jų sugebėjimo, išsilavinimo ir patirtimo, gali užimti valstybinę tarnybą, jei tai vietai nėra tinkama asmens su pilietyste. Sakoma, kad tik Švedijoje ir N. Zelandijoje asmenims be pilietybės leidžiama užimti valstybines darbo vietas.

Bando naujus nardlaivius, kuriuos įsigijo Kanados jūrinės pajėgos. Vienas iš jų, vardu "HMCS Windsor" su 61 jūreivių, karininkų ir naujokų įgula turės praeiti dviejų savaitių apmokymą, bandymus. Vėliau visi nupirkti nardlaiviai bus pertvarkyti pagal Kanados karinio laivyno reikalavimus. Nardlaiviai

yra su dizelio-elektros varikliais, priklauso "Victoria" klasei, perstatyti Anglijoje. Kanada nupirko keturius šios klasės nardlaivius. Nardlaiviui "HMCS Windsor" grįžiant iš bandomosios kelionės buvo pastebėta, kad baterijų patalpose atsirado beveik iki kelių vandens. Atrodo, kažkas kokį ratelį ar rankeną neatpašuko. Buvo pavojus, kad jūros vandeniu apsemus baterijas gali pasigaminti nuodingos chloro dujos. Jūreiviai su kibirais ir nuo jogurto puodukais turėjo išsemti apie 2000 litrų vandens. Kompiuterių diskai, kuriuose buvo visos žinios apie "Victoria" klasės nardlaivius, rasti galinėje gatvėje. Gynybos departamentas sakė, kad tuose diskuose nebuvę jokių paslapčių.

Rūpinamasi keleivių lėktuvuose saugumu, todėl Kanados lakūnai pageidauja turėti pistoletus "Taser", kurie šaudant trenkia 50,000 voltų smūgiu, laikinai apsvaiginančiu žmogų. Svarstoma apie kitų neseniai išrastų ginklų panaudojimą arba net ir paprastų pistoletų įsigijimą. Oro uostai stengiasi įsigyti bomboms susekti įrangas ir nori, kad būtų patikrinami ten dirbantieji tarnautojai.

Kanada nedelsia patvirtinti 1997 m. Kyoto susitarimą, sako Aplinkos apsaugos ministeris D. Anderson. Atrodo, kad susitarimo pasirašymą trukdo Albertos valdžia. Jis aiškina, kad norint sumažinti ir orą išmetamų dujų kiekį ir tuo apsaugoti klimatą nuo vadinamo "šiltadaržio" vyksmo, reikia daug pinigų įdėti. 1997 m. Kyoto 150 valstybių atstovai aptarė būdus, kaip sumažinti oro teršimą. Pagal Jungtinių tautų susitarimo nurodymus dėl klimato keitimosi nutarė pasirašyti sutartį. Kol kas Kyotos nutarimus patvirtino tik 40 valstybių.

Pagelbės turintiems trapius kaulus zoledroninė rūgštis, kuri suleista kartą per metus, pakeis kasdienines piliules. Tai naujas būdas sustabdyti kaulų išakijimo ligą. Numatoma, kad tai bus didelis palengvinimas vienai tarp keturių moterų ir vienas iš aštuonių vyrų, taip sako dr. R. Josse, St. Michael's ligoninės Kaulų išakijimo (osteoporosis) centro direktorius.

Halifakso teismas paskyrė 150,000 dolerių baudmę filipiniečių laivo "Baltic Confidence" savininkams už alyvuoto vandens išmetimą iš laivo dugno į vandenyną. Paprastai tokio vandens išsiurbimas uoste kainuoja 10,000 dolerių. Tikimasi, kad baudmė atbaids kitus laivus teršti jūrą. Kovojančiai su tarša sako, kad baudmė per maža, ir laivų savininkai ją laikys kaip verslo išlaidas. JAV už tokią taršą baudžiama iki vieno milijono dolerių. Biologai Nova Scotia vandenys surinko apie 150 išmestų į krantą alyvuotų paukščių. Br. St.

HomeLife Realty Plus Ltd.
2261 Bloor St. W.
Toronto, Ont. M6S 1N8

NIJOLĖ B. BATES

Tel. (416) 763-5161

Fax: 416 763-5097

Prašau kreiptis visais namų pirkimo-pardavimo reikalais.

Patarnauju lietuvių visuomenai 15 metų

SU ŠTURMU

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

LĖKTUVU arba LAIVU

905-271-8781

PETRAS ŠTURMAS

Paėmimas iš namų pagal susitarimą iš Toronto, Hamiltono, Niagara Falls, Londono, Wasaga Beach apylinkių

Sporto žinios

Pasiruošimas

Kanados sporto apygardos vyrų "B" klasės krepšinio varžybos vyksta sekmadieniais ir šeštadieniais Prisiškimo, Anapilio, Westdale gimnazijos (Hamiltono) ir Hamber College (Lakeshore) salėse. Rimo Miečiaus iniciatyva ir sporto klubų pritarimu, šios varžybos suteikia Kanados apygardos "B" klasės vyrams retą progą pasirušinti ŠALFAS-gos pirmenybėms, kurios įvyks Čikagoje gegužės 17-19 d.d. Rezultatai po kovo 17-atos žaidimų: Hamiltono "Kovas" 1-4-0; Toronto "Aušra" 3-1; Toronto "Vytis" 3-1; Toronto "Gintaras" 2-2; Mississaugos "Anapilis" 0-4; Hamiltono "Kovas" II 0-4.

Plaukimo pirmenybės

Šiaurės Amerikos lietuvių plaukimo pirmenybės įvyks 2002 m. gegužės 18, šeštadienį, Marmion Academy, 1000 Butterfield Rd., Aurora, IL. Rengia Čikagos ASK "Lituanica". Varžybų pradžia 9 val. ryto. Registracija – 8 val. r. Programoje – visų stilių plaukimas. Šuolių į vandenį ir estafetų nebus. Norintys šiose varžybose dalyvauti prašomi registruotis iki š.m. gegužės 11 d. pas varžybų vadovą šiuo adresu: Algis Norkus, 3 Hardwick Ct., Aurora, IL 60506, USA. Tel. 630-466-4661 namų ir 708-651-1052 darbo; faksas 630-466-7570; e-paštas: norkuskmn@aol.com. Platesnį apie šias varžybas pranešimą gauna sporto klubai bei rengėjams pažįstami pavieniai plaukikai.

ŠALFAS inf.

Tautinė olimpiada

Po ilgesnių svarstymų nutarta III-čiąją Lietuvos tautinę olimpiadą rengti 2002 m. birželio 27-30 d.d. Šiauliuose. Sudaryta olimpiadai rengti darbo grupė, kuriai vadovauja Šiaulių miesto merė Vida Stasiūnaitė. Į grupę pakviesti išievyti sporto vadovai – ŠALFAS-gos pirm. Rimantas Dirvonis ir Australijos lietuvių fizinio auklėjimo s-gos pirm. Rimas Mickus. Manoma, kad olimpiadoje dalyvaus daugiau kaip 2200 sportininkų. Norintys gauti daugiau informacijos prašomi kreiptis į Algirdą Bielskų, 3000 Hadden Rd., Euclid, OH 44117-2122, USA. Tel. 216-486-0889; faksas: 216-481-6064; e-paštas: Vyts@VPAct.com arba Kanadoje į Rimą Kuliavą, 297 Kennedy Ave., Toronto, Ont. M6P 3G4, Canada. Tel. 416-766-2996; faksas: 416-766-5537; e-paštas: rimas@kuliavas.com

ŠALFAS inf.

Žinios iš Lietuvos

KREPŠINIS: Kauno sporto halėje įvyko tradicinė šventė – "Žvaigždžių diena – 2002". Čia susikibo geriausi šalies krepšininkai – jaunesni "Ereliai" ir senesni "Vilkai". Laimėjo "Ereliai" 125:117 ir atsilyginio "Vilkams" už praėjusių metų (120:124) pralaimėjimą. Kauno "Žalgiris" žaidėjas D. Šalanga įdėjo kamuolį į krepšį atsispyręs nuo 4 m. 18 cent. ir buvo pripažintas Lietuvos rekordininku. Vilniaus "Lietuvos rytas" žaidėjas A. Macijauskas triumfo tritaškių metime, o R. Javtokas – naudingiausias rungtynių žaidėjas. Po savaitės Kėdainiuose įvyko LMKL žvaigždžių diena kur "Blondinių" ir "Brunelių" dvikova baigėsi lygiomis 87:87. Šiais metais studijas "Veik Forest" universitete (JAV) baigiantis puolejas D. Songaila išrinktas į JAV studentų krepšinio lygos ACC konferencijos reguliariojo sezono geriausių žaidėjų antrąjį penketą. Taip pat buvo pagerbti šeši "Veik Forest" universiteto krepšininkai, kurie šiemet baigia mokslus. D. Songailai šia proga skambėjo Lietuvos himnas. Galutinė LMKL čempionato reguliariojo sezono varžybų lentelė: 1. "Liet. telekomas"; 2. LKKA-Kaunas; 3. "Arvi"; 4. "Lintel 118"; 5. "Vikanda"; 6. "Snaigė".

LENGVOJI ALETIKA: Lietuvos respublikos prezidento taures varžybose šuoliu į tolį Marijus Gendrenas nuoko 7 m. 72 cm ir 2 centimetrais pagerino nuo 1983 metų gyvavusį Lietuvos jaunimo rekordą. Antras A. Nazarovas – 7 m. 50 cm ir trečias A. Veikns – 7 m. 24 cm. Geriausių šalies sportininkų žiemos įvertinimo lentelėje pirmąją daugiakovininkė – A. Skujytė, surinkusi 101,628 taško. Antras – bėgikas M. Pukštas (68,348 tšk.), trečia – triušolininkė V. Petkevičienė (31,966). V.P.

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

AKTYVAI per 130 milijonų dolerių

MOKAME

1.10% už 30-89 d. term. indėlius	1.10% už 90-179 d. term. indėlius
1.10% už 180-364 d. term. indėlius	1.15% už 1 m. term. indėlius
1.90% už 2 m. term. indėlius	2.60% už 3 m. term. indėlius
3.20% už 4 m. term. indėlius	3.55% už 5 m. term. indėlius
1.25% už 1 m. GIC mėn. palūk.	1.55% už 1 m. GIC invest. pažym.
2.50% už 2 m. GIC invest. pažym.	2.95% už 3 m. GIC invest. pažym.
3.55% už 4 m. GIC invest. pažym.	3.90% už 5 m. GIC invest. pažym.
1.00% už RRSP ind. (var. rate)	1.80% už RRSP 1 m. term. ind.
2.75% už RRSP 2 m. term. ind.	3.20% už RRSP 3 m. term. ind.
3.80% už RRSP 4 m. term. ind.	4.50% už RRSP 5 m. term. ind.
1.00% už OHOSP (variable rate)	1.00% kasd. palūkanų čekių sąsk.
1.25% už JAV dolerių 1 metų GIC	1.00% už JAV dol. kasd. pal. sąsk.

IMAME

už asmenines paskolas nuo.....	4.75%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages) su - nekeičiamu nuosimčiu (fixed rate)	1 metų.....3.35%
2 metų.....4.45%	
3 metų.....4.75%	
4 metų.....5.55%	
5 metų.....5.75%	
- su keičiamu nuosimčiu.....	3.75%

DUODAME

- asmenines paskolas
- mortgicijus iki 95% įkainoto turto
- riboto kredito paskolas (Line of Credit)
- komercinius mortgicijus

Nuosimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje

NEMOKAMI PATARNAVIMAI

BAŠKAITŲ IŠLAIKYMAS • KREDITO IR DEBITO KORTELEŠ ČEKIAI • PINIGINĖS PERLAIDOS (MONEY ORDERS) KELIONĖS ČEKIAI (TRAVELER'S CHEQUES)

PASLAUGOS TEIKIAMOS INTERNETU!

GALITE PATIKRINTI SAVO BALANSĄ AR APMOKETI BAŠKAITAS

Elektroninis paštas: info@parama.ca

KITOS PASLAUGOS

KELIONIŲ APDRAUDA NARIAMS IR SVEČIAMS IŠ KITŲ KRAŠTŲ PERSIUNTIMAS PINIGŲ (WIRE TRANSFERS) Į LIETUVĄ IR KITUR

IEŠKOTE DOVANOS?

PARDUODAME LIETUVOS BANKO PROGINES MONETAS

KASOS VALANDOS: Pirmad., antrd. ir trečiad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p. Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. – 8 v.v. Šeštadieniais nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.

SKYRIAL: 1573 Bloor St.W., Toronto ON M6P 1A6 Telefonas: 416 532-1149 2975 Bloor St.W., Etobicoke ON M8X 1C8 Telefonas: 416 207-9239

APLANKYKITE MŪSŲ TINKLALAPĮ: www.parama.ca

DR. STASYS DUBICKAS

DANTŲ GYDYTOJAS

398 Guelph Line, Burlington
(tarp QEW ir Lakeshore Rd.)

Privati AUTO-AIKŠTĖ ("parking")

(905) 333-5553

TAIP PAT PRIIMA PACIENTUS TORONTE – 2373 BLOOR ST.W.

ROYAL LEPAGE

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informacijų, prašau man paskambinti. Prižadu mieliai ir sąžiningai patarnauti

Lina Kuliavienė

2320 Bloor Street West

Toronto, Ontario M6S 1P2

Tel. 416 762-8255 FAX 416 762-8853

KELIONĖS | VISUS KRAŠTUS VISOMIS ORO LINIJOMIS!

Šiuo metu 2002 m. keliones į Lietuvą dar galite užsisakyti 2001 m. kainomis!

Naudokitės proga, skambinkite man asmeniškai! Turiu bilietų su nemokamai pakeičiama arba su atvira grįžimo data!

Turiu bilietų, galiojančių vienerius metus!

Jei žiemą skrendate atostogų į šiltojus kraštus – pas mane pirkite už geresnę kainą. Jūsų pasirinktoji vietovė turi išparduodamų laisvų vietų – aš jas Jums gausiu! Teiraukitės!

Nuo kovo 19 d. Toronto įstaigoje būsiu antradieniais tarp 11 ir 17 val. Atvažiuoti Jums nėra būtina, tik paskambinti – sutvarkysiu!

Bilietus pristatau X-PRESS paštu.

ALGIS MEDELIS

133 Roncesvalles Ave.
TORONTO, Ont. M6R 2L2

Tel. 416 531-4800

ALGIS ir STEFA MEDELIAI @ MEDELIS CONSULTING 45 Forest Heights Street, WHITBY, Ont. L1R 1T7 Tel. 1-905-666-9086

Visos paslaugos atskviečiant giminės iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą. JAV DOLERIUS LIETUVOJE PRISTATOM Į RANKAS PER 7 DARBO DIENAS. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus trečiadienius.

Atstovaujam telefoninių ryšių firmą RapidTel. Minutė į Lietuvą – 41 c bet kurio laiku. + Planas A: Ontario – 5 c, Kanada – 9 c, US – 10 c, arba + Planas I: Kanada ir US – 7.5 c.

Dėl smulkesnės informacijos kalbėkite su ALGIU MEDELIU

Sporto žvaigždžių savaitgalis

J. GAIŽELYTĖ-LACY

Kai lietuvių šv. Andriejaus šventovėje, esančioje pietinėje Filadelfijos dalyje, buvo pranešta, jog bus rengiamas žvaigždžių savaitgalis, mažai kas atkreipė dėmesį. Tačiau kai buvo paminėti Šarūno Marčiulionio bei Lietuvos ambasadoriaus JAV Vygaudo Ušacko vardai jaunimas sukluso. Rimas Gedeika, Amerikos lietuvių bendruomenės vicepirmininkas sporto reikalams, pranešė, kad Lietuvių Namuose įvyks "Žvaigždžių savaitgalis" ir net dvi valandas viešės žymūs sportininkai. Taip pat pranešė, kad visi norintys galės gauti krepšinio karaliaus autografą, nusifotografuoti ir netgi parungtyniauti, labiausiai sukluso "Aro" jaunųjų sportininkų komanda (treneris – Linas Kučas). Dauguma jų yra gimę Amerikoje, bet mažieji sportininkai yra tikri Lietuvos krepšinio gerbėjai. Žinia pasisklidimo per visą rytinę pakrantę ir vasario 8 d. lietuviai iš daugelio tolimųjų apylinkių, atvažiuavo susitikti su Šarūnu Marčiulioniu.

Renginyi prasidėjo 5 v.p.p., kai Lietuvių Namuose Vytas Bagdonavičius Filadelfijos Lietuvių bendruomenės pirmininkas, Vytas Karalius LN tarybos pirm., ir Juozas Kasinkas LN valdybos pirm. pasitiko svečius.

Šventės pradžioje Rimas Gedeika padėjo ambasadoriui Vygaudui Ušackui už pagalbą rengiant šį susitikimą. Ambasadorius draugiškai pasisveikino su čia gyvenančiais lietuviais, džiaugėsi "All Star tryk prieš tris" žaidynėmis ir priminė, jog NBA pavadino specialų prizą Šarūno Marčiulionio vardu, kuris bus įteiktas geriausiai žaidžiančiam Europos krepšiniui. Po didelio ekrane parodytų žymiausių vaizdų iš krepšinio karjeros R. Gedeika pakvietė kalbėti Š. Marčiulionį, tačiau jis pats pasakoti nenorėjo ir paskatino žiūrovus klausyti dominančių klausimų. Krepšinio gerbėjai sujudo ir klausimai pasibėrė.

– Kurios žaidynės pačios artimiausios Jūsų širdiai?

Į Šarūno Marčiulionio (dešinėje) priėmimą buvo atvažiavęs ir Lietuvos ambasadorius JAV Vygaudas Ušackas (kairėje). Viduryje – Rimas Gedeika – Filadelfijos jaunimo reikalų vedėjas. Nuotr. R. Gedeikos

Autorius miręs - darbai gyvi

(Atkelta iš 7-to psl.)

liarus, nes tas, kuris gina tiesą, dažniausiai populiarus būti negali. Populiarumui dažnai reikia pataikavimo J. Grinius to neturėjo.

Jonas Grinius buvo žmogus, pasak kalbėtojo, turėjęs moralinį, intelektualinį, visuomeninį svorį. "Daug ką mes užmiršime iš praeities, daug ką užmiršime iš šių dienų gyvenimo. Bet tokie žmonės kaip Jonas Grinius yra neužmirštami. Tai yra mūsų tautos šaknis. Tai žmonės, iš kurių galim atsiremti, kuriais galim didžiuotis", – sakė arkiavyskupas S. Tamkevičius.

Žurnalistas, J. Griniaus literatūrinio palikimo tyrinėtojas Vidmantas Valušaitis plačiau pristatė Jono Griniaus asmenybę ir jo kūrybinį palikimą.

"Minties" leidyklos direktorė V. Brastavičienė pristatė naujai išleistą Jono Griniaus veikalą *Grožis ir menas*, primi-

– 1992 m. prieš Rusiją. Politinė situacija, žaidimas prieš savo "kambariokus", kėlė daugiausia įtampas, tačiau išryškėjo lietuvių profesionalumas.

– Ar lietuvių kovą jautėte tuomet, kai keturi lietuviai, žaidžiantys Rusijos komandoje (1988 metais) prieš JAV, laimėjo daugumą taškų?

– Taškų neskaiciavome, žaidėme už komandą. Tikrą lietuvišką kovą pajutome, kai laimėjome bronzos medalius Barcelonoje.

– Ar tiesa, jog Lietuvai ne-naudinga, jei patys geriausi Lietuvos sportininkai išvažiuoja žaisti į JAV?

– Žaidėjai patys pasirenka kur žaisti, o jų sėkmė priklauso nuo jų darbo. Lietuvoje sportininkams sunku, juos mažai remia valdžia bei federacija.

Po šio pokalbio svečiai buvo apdovanoti "Aro" marškinėliais, o Šarūnui skirti marškinėliai buvo pažymėti numeriu "13". Juos dėvėdamas krepšinininkas Lietuvių Namų sporto salėje žaidė prieš jaunuosius "Aro" atletus. Mažieji itin stengėsi taikliai pataikyti į krepšinį, o tėveliai lydėjo kiekvieną metimą dideliais plojimais. Šarūnas pamokė jaunuosius sportininkus kaip geriau "varyti" kamuolį, taip pat pabrėžė, kad nereikia kamuolio "mušti", jį reikia "glostyti".

Sporto salės gale merginos kantriai laukė galimybės nusifotografuoti su krepšinininku. Šarūnas Marčiulionis nesispyrijo, maloniai fotografavosi, šypsojosi ir juokavo.

Šventės pabaigoje visi svečiai vaišinosi užkandžiais, džiaugėsi galimybe "gyvai" pamatyti tikrą žvaigždę ir dėkojo renginio organizatoriams.

Šarūnas Marčiulionis išvažiavo palikęs gerų, šiltų prisiminimų visiems, o pasilikę svečiai, dabar jau labai sportiškai nusiteikę, pasilikę Lietuvių Namuose pamatyti Žiemos olimpiados atidarymo su įžygiuojančiais lietuviais sportininkais!

Lietuvos karininkai Kanados kariuomenės stovykloje Camp Borden. Iš kairės: kpt. S. Mundris, Vilija Pečiulytė, mjr. V. Rėklevičius, mjr. L. Stonkus, Julija Šimonėlytė, plk. lt. V. Vilkelis ir plk. lt. Č. Šlėgaitis. Nuotr. V. Pečiulio

Parodos metu Lietuvos karininkai ir dalyviai Kanados lietuviai su generaliniu garbės konsulu Hariu Lapu (viduryje) Kanados kariuomenės stovykloje Camp Borden, Ont. Nuotr. V. Pečiulio

Lietuvos karininkai Kanadoje

VYTAUTAS PEČIULIS

Ne pirmi metai Lietuvos karininkai atvyksta į Kanadą mokytis anglų kalbos. 1995 metais atvyko du pirmieji karininkai. Su dabartiniu metu atvykusia penkių karininkų grupe jų skaičius padidėjo iki 84. Šiuo metu mokosi: plk. lt. Česlovas Šlėgaitis, plk. lt. Virginijus Vilkelis, mjr. Leonas Stonkus, mjr. Vidmantas Rėklevičius ir kpt. Sigitas Mundris. Mokosi, kad tinkamai pasirodys narystei Šiaurės Atlanto sąjunga.

Pagal valstybės karinių pajėgų apimtį, jeigu Lietuva bus pakviesta nare 2002 m., reikės paskirti į ŠAS štabą apie 60 karininkų, mokančių anglų kalbą. Tam tikslui Kanados valdžia sudaro sąlygas ne tik Lietuvos, bet ir kitų Rytų Europos valstybių karininkams išmokti anglų kalbos.

Dabartinis kursas prasidėjo sausio antrą savaitę ir baigsis gegužės mėnesio antrą savaitę. Kita grupė karininkų atvyks antrame metų pusmetyje. Kiekvienos grupės buvimu metu įvyksta tautybių diena – paroda. Dabartinės grupės paroda įvyko vasario 28, ketvirtadienio popietę. Tai proga pritaikyta paroda su įvairiais rodiniais ir atitinkamu maistu padėjo paruošti Toronto Vlado Pūtvio šaulių kuopą. Kuopos moterys – Anelė Pajaujienė, Irena Paznėkienė, Aldona Stungurienė, Vida Baltušaitienė ir Joana Stungurytė, vadovaujamos Irenos Pečiulienės, talkos būdu pagaminos šimtus dirbtinių grybelių-baravykėlių, kurie su baltai nudažytomis kotais ir rudai nudažytais galvutėmis atrodo kaip tikri baravykai.

Stalo puošnumą didino Irenos Pečiulienės keptas šakotis ir aukštai sukrutas skruzdėlynas. Beržo šaka, paaukota Toronto Lietuvių Namų moterų būrelio iš krepšinio Aldonos Skilandžiūnienės, atkreipė daugelio lankytojų dėmesį, nes tai buvo naujiena parodoje.

Maisto gaminiame, šalia Irenos Pečiulienės, padėjo Irena Paznėkienė, Aldona Stungurienė, Anelė Pajaujienė, Birutė Stanulienė ir Aldona Vaičiūnienė. Lengva suruošti parodą, kai atsiranda žmonių ir ne šaulių,

kurie padeda, pritaria ir net padeda pinigėmis aukomis. Šauliai, būdami Lietuvių bendruomenės dalimi, šį darbą su geru patyrimu atlieka norėdami atstovauti Lietuvos reikalams.

Parodoje dalyvavusios šaulės – Irena Pečiulienė, Anelė Pajaujienė ir Vida Baltušaitienė paruošė maisto ir rodinų stalus.

Malonu buvo matyti susidomėjimą paroda, kai į ją atvyko Lietuvos generalinis garbės konsulas Haris Lapas su žmona Gražina. Atsilankė Kanados Lietuvių Bendruomenės krašto valdybos pirmininkė Rūta Žilinskienė ir buvęs krašto valdybos pirmininkas Algirdas Vaičiūnas. Taip pat dalyvavo Toronto Lietuvių Namų valdybos pirm. Ernestas Steponas su žmona, Anapilio klebonas prel. Jonas Staškevičius, kuris atvyko su turtingu lauknešėliu.

Dalyvavo Toronto Maironio šeštadieninės mokyklos vedėja Aldona Aušrotaitė-Šimonėlienė ir trijų chorų vadovė Lilija Turūtaitė. Atsilankė ir Jonas ir Marija Andrušaičiai. Šaulių kuopai atstovavo Vytautas Pečiulis ir Alfonsas Stunguris. Jaunos lietuvaitės – Vilija Pečiulytė ir Julija Šimonėlytė, pasiūso tautiniais drabužiais, budėjo parodoje. Jos atsakinėjo į lankytojų klausimus apie parodos maistą, jo pagaminimą ir kokius progoms jis

ruošiamas. Daug dėmesio lankytojai skyrė gintaro dirbiniams, vaizdų albumams bei medžio drožiniams. Pagal lankytojų pasisakymus, lietuvių skyriuje buvo labai praktiškai pagamintas maistas, nes kiekvienas galėjo paimt be lėkščių ir įrankių. Atsigaivinimui buvo įvairaus grožio butelių, kurių turiu domėjosi lankytojai. "Žalgiris" ir toliau liks "lietuvišku dinamitu".

Paroda ne tik suartina besimokančius įvairių tautybių karininkus, bet ir duoda progą pamatyti kitų tautų meną bei paragauti jų maisto bei gėrimų. Lanko vieni kitų parodas, pasivašina ir pabendrauja. Daro bendras nuotraukas ir pasivašina.

Parodoje lankosi ir Kanados kariuomenės karininkai, kurie susipažįsta su kiekvienos tautos vaizdumu bei maistu ir gėrimais. Kiekvienos tautos karininkai gali pasikviesti iki dvidešimt savo tautos atstovų. Nėra didelės kontrolės, bet jei atvyktų daugiau nei nurodoma, pritrūktų vietos lankytojams.

Atrodo, kad lietuvių užduotis atlikti gerai. Atstovavimas mūsų bendruomenės atliktas patraukliai. Lietuvių dalyvavimas gerai įvertintas besilankančios visuomenės. Belieka padėkoti visiems, parėmusiems šias pastangas. Tebūna tai Tėvynės labui!

Toronto

Gauta žinia, kad praėjusią antradienį, kovo 12, Vilniuje mirė prieš kelerius metus gyventi į tėvynę grįžęs istorikas Vincas Trumpa. Palaidotas kovo 14 d. Paliepių parapijos kapinėse šalia savo tėvų bei kitų artimųjų. JAV-bėse liko velionies sesuo Elena Kojelienė, sūnaitis Juozas Kojelis ir jų šeima; Lietuvoje – brolių bei seserų vaikai su šeimomis. Velionies artimiesiems užuojautą pareiškė Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus.

Anapilio vaikų darželis nuosirdžiai dėkoja Hamiltono kredito kooperatyvui "Talka" už \$500 auką kompiuteriui nupirkti.

Šv. Jono lietuvių kapinėms \$50 auką J. Enskaitienė (a.a. Prano Enskaitio X mirties metinių proga).

Matininkas
TOMAS A. SENKUS, B.Sc., O.L.S., O.L.P.
ONTARIO LAND SURVEYOR

40 Burrows Avenue, Toronto, Ontario M9B 4W7

TEL: (416) 237-1893

FAX: (416) 237-0426

E-mail: tom.senkus@sympatico.ca

Tėviškės žiburiai • 2002.III.19 • Nr.11 (2714) • psl. 9

JUOZAS (JOSEPH) NORKUS

Re/max West įstaigoje
ilgiausiai dirbantis agentas

♦ 25 metų namų remonto patyrimas ♦ Daugiau kaip 12 metų pardavimo-pirkimo patyrimas ♦ Namų nuomojimų ir nuomininkų reikalų specialistas.

RE/MAX West Realty Inc.

1678 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu įstaigos tel.
416 769-1616, namų – 416 769-3577

Nemokamas namų įvertinimas

Dantų gydytoja

Gintarė Sungailienė, D.S., D.D.S.

115 Lakeshore Rd.E.

Mississauga, Ont. L5G 1E5 (į vakarus nuo Hurontario)

Tel. 905 271-7171

Patogus, nemokamas mašinos pastatymas

Bloor West Village

DENTAL CARE

Dr. J. Birgiolas

Dr. S. Dubickas

2373 Bloor St. West

Tel. (416) 763-5677

ORTODONTAS

(Orthodontist)

DR. R. KARKA, D.D.S. M.s. Dip. Orth.

2326 Bloor Street West, Suite 200

(Prie Jane gatvės)

416 769-2526

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.

PACE, JOHNSON

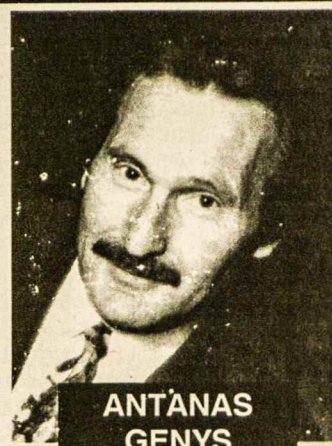
5110 Dundas ST.W.

(tarp Islington ir Kipling gatvių)

Etobicoke, Ont. M9A 1C2

Tel. 416 236-3060

Fax 416 236-1809

ANTANAS GENYS

**PATYRĘS
NUOSAVYBIŲ
PARDAVĖJAS
netoli naujos
PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS**

Prašu skambinti šiandien

tel. 416 236-6000

pirkimo ar pardavimo klausimais

sutton group – assurance realty inc. realtor
5415 Dundas St. West, Suite 300, Etobicoke, Ont. M9B 1B5

SMITH MONUMENT CO. LTD.

(nuo 1919 metų)

- ▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
- ▲ Puošiamo lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
- ▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
- ▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.

Skambinti tel. 416 769-0674

Adresas: 349 Weston Road

(tarp Eglinton ir St. Clair)

Toronto, Ontario M6N 3P7

Kanados Lietuvių
Lithuanian Canadian
1573 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

Remkime lietuvių

veiklą Kanadoje!

Remkime Lietuvą!

REMKIME PER KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

Išrašome pakvitavimus atleidimui nuo pajamų mokesčių.

Fondo nr. 119021236RR0001

Informaciją teikia administratorius L. Baziliauskas tel. 905 279-8226

Dr. Gina J. Ginčauskaitė

optometristė

1551 Bloor Street West,

Toronto, Ont. M6P 1A5

(prie Lietuvių Namų)

Prima pacientus pagal susitarimą

Tel. 416 532-7115

Susitarus prima

pacientus ir vakarais

TORONTONT

Anapilio žinios

– Kovo 14, ketvirtadienį, palaidota a.a. Zita Girmienė, 72 m. amžiaus.

– Tikinčiai Lietuvai aukos priimamos per visą Gavėnios ir Velykų laikotarpį.

– Pirmosios Komunijos pasirušimui pamokos vyksta sekmadieniais klebonijoje po 9.30 v.r. Mišiu.

– Didžiosios savaitės pamaldų tvarka: D. ketvirtadienį – 7 v.v. Švč. Sakramento įsteigimo Mišios; D. penktadienį – 3 v.p.p. Kristaus kančios ir mirties pamaldos; D. šeštadienį – 7 v.v. Kristaus prisikėlimo pamaldos (romėniškoms apeigomis); Velykų dieną – 9 v.r. Atgal į požeminį traukinių stotį atvežtuoju maldininkus autobusėlis parvės po tos dienos pamaldų.

– Anapilio autobusėlis vėš maldininkus nuo Islington požeminių traukinių stoties D. ketvirtadienį – 6.30 v.v.; D. penktadienį – 2.30 v.p.p.; D. šeštadienį – 6.30 v.v.; Velykų dieną – 9 v.r. Atgal į požeminį traukinių stotį atvežtuoju maldininkus autobusėlis parvės po tos dienos pamaldų.

– Jau laikas vietiniam jaunimui registruotis Pasaulio jaunimo dienoms, kurios vyks liepos 22-28 d.d. Toronte. Registruotis gali visi tarp 16 ir 35 m. asmenys. Registracijos lapus galima pasiimti prie visų šventovės durų. Paskutinė registracijos diena – gegužės 8. Užpildytus lapus su čekiais galima perduoti Kristinai Balūnaitėi arba parapijos kunigams.

– Anapilio knygyne gauta: mons. K. Vasiliausko pamokslų knyga *Šviesi vilties žvaigždė* ir ses. Aldonos Kęzys, ACJ, knyga *Esame nenaudingi tamai*. Taipgi knygyne galima įsigyti automobiliams lipinukų su Vyčiu ir velykinių sveikinimų lankstinukų.

– Panevėžio vyskupija prašo paramos vysk. K. Paltaorko vidurinei mokyklai Panevėžyje. Aukos priimamos per mūsų parapiją.

– Mišios kovo 24, sekmadienį: 9.30 v.r. už a.a. Praną Ališauską (IV metinės); 11 v.r. už parapiją; Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje 2 v.p.p. už a.a. Antaną Trinkūną; Delhi Šv. Kazimiero šventovėje kovo 23, šeštadienį, 3 v.p.p. už a.a. Apoloniją ir Bronių Urbas.

Išganytojo parapijos žinios

– Šį šeštadienį, kovo 23, 6 v.v. Išganytojo šventovėje įvyks Moterų draugijos ruošiamas Apmatymo vakaras. Žodį tars viešnia iš Prisikėlimo parapijos Angelė Ambrozaitienė. Giedos parapijos choras. Visi nuoširdžiai kviečiami.

– Vėrubų sekmadienio pamaldos duos įvyks 11.15 v. ryto. Pamaldų metu vyks sekmadienio mokykla vaikams.

– Didžiojo penktadienio pamaldos su Šv. Komunija 11.15 v. ryto ir Velykų ryto pamaldos taip pat su Šv. Komunija 11.15 v.

– Prieš Velykas klebonas su Šv. Komunija aplankys visus ligonius bei visus parapijiečius, kurie nebegali lankyti pamaldų.

Muziejaus-archyvo žinios

– Tešiamas vėjus nupirkti naujoms lentynoms muziejaus bibliotekai. Mūsų bibliotekoje dabar yra daugiau kaip 2,200 kataloguotų knygų apie lietuvių istoriją, folklorą, muziką, meną, literatūrą ir t.t. Biblioteka ypač naudojasi kitataučiai ir lietuviškai nekalbantys, nes jiems muziejus atrodo prieinamesnis negu kiti lietuviški centrai, ir taip pat jie žino, kad čia renkamos knygos ir anglų kalba, kokių kitur nėra. Bibliotekos knygas galima skolintis, mokslinių žurnalų straipsnius galima kopijuoti, vedėja padeda lankytojams atrasti reikiamų žinių.

Lietuvių Namų žinios

– Kovo 17 d. Lietuvių Namų svetainėje pietavo 270 svečių. Pranešimą padarė ir su svečiais supažindino LN moterų būrelio narė J. Rukšienė. Svečių knygoje pasirašė – A. Markus iš Floridos, I. Degutienė ir A. Mylė iš Lietuvos.

– Kovo 17 d. įvyko Lietuvių Namų metinis-visuotinis narių susirinkimas, kuriame dalyvavo 116 LN narių. Susirinkimo pirmininkas A. Šileika pateikęs darbotvarkę pakvietė valdybos narius supažindinti dalyvius su praeitų metų nuveiktais darbais. Po diskusijų įvyko valdybos ir revizijos komisijos rinkimai. Trejų metų laikotarpiui į valdybą išrinkti: E. Pamataitis, V. Valiulienė, dr. M. Valadka. Į revizijos komisiją – D. Šner.

– LN valdybos posėdis – kovo 27 d. 7 v.v.

– Sekmadieniais Lietuvių Namuose galima ne tik skaniai papieauti, bet ir pasiskaityti naujausių žinių iš Lietuvos dienraščių, pasiūlyti Lietuvos televizijos laidų, pasinaudoti interneto svetaine. Tad visus kviečiame pietų į Lietuvių Namus.

Vaikų savaitraščiui Kregždutė \$200 aukojo J. Kairiūnaitė.

Prisikėlimo parapijos žinios

– Kun. Audrius Šarka, OFM, iš Hamiltono, per 10.30 v.r. Mišias pasakė pamokslą ir po Mišiu suteikė visiems dalyviams primicijų palaiminimą. Per Mišias giedojo parapijos choras.

– Šį ketvirtadienį, 7 v.v. su Mišiomis ir pamokslu prasidės parapijos Gavėnios susikaupimas, kurį ves kun. Benediktas Jurčys, OFM, lietuvių pranciškonų provincijolas. Penktadienį Mišios ir pamokslas 10 v.r. ir 7 v.v., šeštadienį 10 v.r. ir 4 v.p.p., o sekmadienį įprasta tvarka.

– Šį sekmadienį, kovo 24, bus daroma pirmoji rinkliava Toronto arkivyskupijos "Sharelife" vajui.

– Didžiosios savaitės pamaldų tvarka: Didijį ketvirtadienį 7 v.v. Mišios su procesija ir švenčiausiojo garbinimu po Mišiu iki 9 v.v. Didijį penktadienį 2.30 v.p.p. parapijos choras, "Volungės" giesmininkai su solistais J. Vašku, A. Radtke ir I. Viskontaitė, akompanuojant muz. J. Govedui, šventovėje atliks T. Dubois muzikinį veikalą *Sepny Kristaus žodžiai*, 3 v.p.p. apeigos su Žodžio liturgija, maldomis, Kryžiaus pagardinimu ir Komunija. Būdejas prie Kristaus karsto po pamaldų iki 5 v.p.p. Didijį šeštadienį būdejas nuo 6 v.v. iki Velykų vigilijos apeigų 7.30 v.v. Velykų dieną Prisikėlimo Mišios 7.30 v.r. Kitos Mišios 9.15 v.r. (anglų kalba), 10.30 v.r. ir 12 v.r., Latvių Mišios – 1 v.p.p.

– Kovo 12 d. palaidotas a.a. Vaclovas Jurevičius, 77 m. Paliko žmoną Dalią, sūnų Edmundą ir dukrą Dainą Baronaitienę su šeima, brolį ir seserį Lietuvoje. Lietuvoje mirė a.a. Ramutė Mašdiliauskienė, A. Adomoničienė, S. Bartusevičienė ir O. Stončienė pussėrė.

– Mišios sekmadienį, kovo 24: 8 v.r. už a.a. Vandą Chockovicių; 9.15 v.r. už a.a. Bronių Molį; 10.30 v.r. už a.a. Vincą Normantą, už a.a. Vandą, Marcelę ir Elzbieta Barauskus ir už a.a. Antaną Smailį bei Manglių šeimos mirusius; 12 v. už gyvus ir mirusius parapijiečius.

Slaugos namų žinios

– Slaugos namų vajuas iškilmingas pokylis – lėšų teikimo vakaras, kuris įvyko š.m. sausio 26 d. sutelkė \$17,522.08 Slaugos namų statybai. Loterija praėjo su dideliu pasisekimu. Loterijai aukojo: P. Kraveckas, R. Mačikūnaitė, V. Balsienė, S. Saplienė, K. Manglics, S. Šileikienė, G. Kobelskienė, dr. R. Karka, "Astra Travel", "Aitvaras", LN Moterų būrelis, Prisikėlimo parapijos kr. kooperatyvas, KLKM dr-jos Lietuvos kankinių parapijos skyrius, kredito kooperatyvas "Parama", lietuvių liuteronų Išganytojo parapijos Moterų draugija. Prie renginio pasisiekimo daug prisidėjo R. Šileikienė, A. Karkienė, L. Balaišis, J. Vingilienė, G. Kobelskienė, D. Sonda, M. Gabrys, J. Kavaliauskienė, "Santakos" klubo nariai, "Paramos" kredito kooperatyvas. Lietuvių Namų valdyba leido nemokamai naudotis sale, o vakarui vadovavo A. Byszkiewicz ir M. Slapšys. Rengėjai visiems yra dėkingi.

I. Pivorūtė, SN komiteto narė

– Slaugos namų statybai aukojo: a.a. S. Mazaveckienės atminimui \$50 Z. Stončienė; a.a. Z. Rimšos atminimui \$500 aukojo J. Rimšaitis; be to, slaugos namams aukojo A. J. Paškevičiai – \$200 (\$400), A. A. Grubiai – \$100, K. Mileris – \$50 (\$650). Slaugos namų komitetas dėkoja visiems aukotojams už nuoširdų dosnumą ir paramą. Slaugos namams aukos priimamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba siųsti tiesiog adresu: Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St. W. Toronto Ont. M6P 1A6.

– "Labdaros" slaugos namus planuojame baigti statyti šių metų gegužės mėnesį. Šiuo metu sudarome aptarnaujančią personalą. Bus reikalingi tarnautojai įvairiems darbams. Tad kviečiame norinčius į šį darbą įsijungti tauteičius parašyti savo darbo apžvalgą bei prašymą ir siųsti į Lietuvių Namus adresu: 1573 Bloor St.W. Toronto, Ont. M6P 1A6 "Labdara Foundation Nursing Home", arba teirautis tel. 416 532-3311.

Vasario 16-sios progą, KLB Toronto apylinkės valdybai sudarius palankias sąlygas, Kanados lietuvių fondo nariai papildė savo įnašus: po \$50 – V. Butkys, H. Stepaits, S. Kėkštās, E. Šlekys, B. Tamulionienė; \$35 – T. Stanulis; \$25 – M. Tamulaitis; \$20 – A. ir M. Radžiūnai, P. Šturmās; \$10 – O. Krikščiūnas, Povilaitis; \$5 – J. Žadeikis. KLF visiems rėmėjams dėkoja už jų dosnumą, o KLB Toronto apylinkės valdybai bei jos pirmininkei D. Garbaliūskienei už leidimą Fondo atstovams turėti savo stalą informacijai.

Anapilio moterų būrelis paaukojo *Tėviškės žiburiams* \$300.

"Tėviškės žiburių" SPAUDOS VAKARAS

2002 m. balandžio 6, šeštadienį, didžiojoje Anapilio salėje

Dalyvaukime visi ir paremkime savo laikraštį!

MENINĘ PROGRAMĄ ATLIKS

"DAINAVOS" vyrų vienetas,

vadovaujamas Dariaus Polikaičio.

Šokiams gros "Major Music" orkestras

DALYVAUSITE dviejose loterijose – didžiojoje ir mažojoje (su įėjimo bilietais).

PASIVAĮŠINSITE skania J. Gurklienės pagaminta vakariene. Baras veiks nuo 6 v.v.

VAKARO PRADŽIA – 6.00 v.v.,

Meninės programos pradžia – 6.30 v.v.

STALUS (po 8 asmenis) bei vietos užsakykite iš anksto šio kiadieniais "TZ" administracijoje telefonu 905 275-4672 arba Anapilio ir Prisikėlimo parapijose po pamaldų sekmadieniais.

BILIETO KAINA – \$30 asmeniui (koncertas ir vakariene su vynu).

Visus dalyvauti kviečia –

"Tėviškės žiburių" leidėjai

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

praneša, kad

39 metinis narių susirinkimas

ir 2001 metų apyskaita

įvyks 2002 m. kovo 24, sekmadienį, 3 v.p.p.

Prisikėlimo parapijos salėje, 1 Resurrection Road, Toronto, Ontario

Dalyvaujančių registracija prasidės 2 v.p.p.

Registracijai prašome atsinešti banko knygelę

VALDYBA

Toronto lietuvių pensininkų klubo velykiniai pietūs su vynu įvyks balandžio 3 d., 12.30 v.p.p. III-čio aukšto menėje. Be kitų valgių, bus tortai, beržo šakos, "babkos" ir kava. Įėjimas asmeniui: \$13. Bilietus platina T. Kobelskienė, 416 760-8003, A. Dobienė, 416 769-7550 ir S. Kuzmickas, 416 769-1351.

Hamletas, Eimunto Nekrošiaus režisuojamas Šekspyro veikalas, vaidinamas Meno teatro grupės Toronto bus balandžio 16-19 d.d. Bilietus užsisakyti internetu www.harboursfront.ca arba skambinant 416 973-4000. Bilietų kasa veikia nuo antradienio iki šeštadienio tarp 1 v.p.p. iki 8 v.v. Kaina \$35 ir \$45. Nuolaida (10%) duodama bilietus perkant 25 asmenų grupėms. Lietuviams užsakant galima prašyti vietų pirmose dviejose teatro eilėse, kur nesimato ekrano, rodančio teksto vertimą į anglų kalbą (*surtitles*).

Kovo 11-sios minėjimą Prisikėlimo parapijos salėje surengė Tėvynės sąjungos Toronto židinys kovo 17, sekmadienį, 4 v.p.p. Susirinko daugiau kaip 200 lietuvių iš Toronto ir iš Hamiltono pasiklausyti kalbėtojos dr. Irenos Degutienės ir kamerinio orkestro "Lyra", vadovaujamo muz. Audronės Šarpytės. Visi buvo itin patenkinti Lietuvos seimo narės turininga kalba ir gražia menine programa. (Plačiau kt. nr.).

Dr. Irena Degutienė,

Lietuvos seimo narė, lydimą Eugenijaus ir dr. Juditos Čuplinskų, kovo 15 d. lankėsi *Tėviškės žiburiuose*, papasakojo apie dabartinę politinę Lietuvos būklę ir ateities perspektyvas. Pasirašiusi svečių knygoje, linkėjo "ir toliau teikti darbus, būti sveikiems ir laimingiems". Tą pačią progą apžiūrėjo Anapilio sodybą.

Dr. Kazio Martinkaus (1953-1984) pomirtinis stipendijos fondas. A. a. biochemijos dr. Kazio Martinkaus (1953-1984) atminimui pagerbti 1985 m. jo tėvai, sesuo ir artimieji draugai įsteigė stipendijos fondą, kuriuo gali pasinaudoti visi lietuvių studentai, bebaigia bakalaurą arba siekiantys magistrų ar daktarato laipsnius iš griežtųjų mokslų (biochemijos, chemijos, biologijos), ypač ryšium su vėžio tyrimais. Norint gauti daugiau informacijos ir prašymų blankus, rašyti šiuo adresu: Kristina Martinkaitė, "Dr. Kazys Martinkaus Memorial Scholarship Fund", 7120 S. Richmond, Chicago, IL 60629-3011, USA. Prašymų blankai turi būti grąžinti iki š.m. gegužės 30 d.

A. a. Zitės Girmienės atminimui pagerbti *Kovai su vėžiu ir džia*va sergantiems vaikams bei tremtiniais aukojo: \$100 – V. Girmius; \$50 – Č. L. Senkevičiai, Tomas Senkevičius; \$40 – G. A. Senkevičiai; \$25 – L. A. Sapliai; \$20 – B. P. Sapliai; Vairko dienos centrams aukojo: dr. O. ir J. Gustainiai \$25. M. P.

Maloniai kviečiame jus dalyvauti Velykiniuose pietuose

2002 m. balandžio 7, sekmadienį, 1 v.p.p.

Toronto Lietuvių Namų

Karaliaus Mindaugo menėje (1573 Bloor St. W., Toronto)

ŠILTAS MAISTAS, VYNAS, TORTAI, KAVA

Įdomi programa ir Velykų senelė su dovanėlėmis

Programoje: vaikų chorą "Gintarėliai", vad. muz. D. Grigutienės ir jaunųjų smuiklininkų ansamblio, vad. muz. A. Šarpytės, koncertmeisterė Edita Morkūnienė

Bilietus galite įsigyti iš anksto LN raštinėje arba sekmadienio popietėse. Įėjimas: suaugusiems – \$25, vaikams 6-12 m. – \$8, vaikams iki 5 m. nemokamai

Toronto Lietuvių Namų moterų būrelis ir Lietuvių Namai

Medžiotojų ir "TAURAS" žūklautojų klubo

BALIUS

Žvėrienos vakarienė su vynu ir loterija. Programoje vyrų chorą "ARAS", muzika V. POVLONIO.

Pakvietimai: J. Šimkus tel. 416 231-9425, LN sekmadienio popietėse, pas narius ir prie įėjimo. Kaina \$25.

2002 m. balandžio 13, šeštadienį, 6 val. vak., Toronto Lietuvių Namuose (1573 Bloor St.W.)

Toronto lietuvių pensininkų klubo narių METINIS SUSIRINKIMAS

šaukiamas 2002 m. balandžio 2, antradienį, 1 v.p.p., "Vilnius Manor" pensininkų namuose, III aukšte, 1700 Bloor St. W., Toronto, Ontario. Registracija nuo 12 val.

DARBOTVARKĖ:

1. Susirinkimo atidarymas
2. Prezidiumo sudarymas:
 - a) susirinkimo pirmininko ir sekretoriaus;
 - b) mandatų, nominacijų ir balsų skaičiavimo komisijos
3. Praeitų metų susirinkimo protokolo skaitymas ir priėmimas
4. Pranešimai: a) valdybos pirmininko, b) iždinko, c) revizijos komisijos, d) revizoriaus (auditor)
5. Diskusijos dėl pranešimų
6. 2001 metų apyskaitų tvirtinimas
7. Revizoriaus (auditor) tvirtinimas 2002 metams
8. Rinkimai: 3 narių į valdybą, 1 nario į revizijos komisiją
9. Einamieji reikalai
10. Susirinkimo uždarymas

Nesurinkus kvorumui nustatytu laiku, susirinkimas prasidės po pusės valandos ir bus teisėtās, nepaisant dalyvaujančių narių skaičiaus.

DĖMESIO! Nominaciniai pareiškimai kandidatuoti į Toronto lietuvių pensininkų klubo valdybą arba revizijos komisiją turi būti pristatyti į raštinę ne vėliau kaip pirmadienį, balandžio 1, 12 val.

VALDYBA

Algis Medelis praneša savo klientams, kad nuo kovo 19 d. Toronto įstaigoje bus antradieniais tarp 11 v.r. ir 5 val. p.p.

A. a. Vaclovui Jurevičiui mirus, užjausdami jo žmoną Danutę, dukrą Dainą (Dinah), sūnų Edį (Eddy) su šeimomis, visus mylimus vaikaičius ir giminaičius *Kovai su vėžiu ir džia*va sergantiems vaikams ir tremtiniais Lietuvoje aukojo: \$100 – Pr. Jakaitis; \$50 – V. Yurka; \$25 – V. L. Pevevičiai; \$20 – T. Gražulienė, J. A. Kizai, A. J. Gudavičiai, L. V. Balaišiai, C. W. Kiškūnai, A. V. Dubickai, V. Lėverienė, V. Birštonas. M. P.

JEI ŽADATE keisti seną automobilį (trade-in), paskambinkit tel. 416 233-1961.

IEŠKOME vidutinio amžiaus pagalbininkę (gali turėti darbą kitur, pilną ar nepilną laiką) vyresnei moteriai nesunkiams darbams. Už tai duodame atskirą kambarį ir prausyklą, o virtuvėje dalintis, Bloor/Keele rajone. Tel. 905 294-9602.

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku tel. 416 503-1687.

MONTREALQUE

Katalikės moterys kovo 10, sekmadienį, seselių namuose surengė susirinkimą kuriame smulčiau aptarė ruošiamą savo veiklos 50 metų sukakties minėjimą, įvyksiantį per Atvelykį Aušros Vartų parapijoje. Buvo pasiskirstyta darbais. Susirinkime išryškėjo mintis, kad būtų labai gražu, jei buvusios Montrealio skyriaus narės, gyvenančios kitur, atvyktų į šį minėjimą.

Lietuvos Karaliaus Mindaugo Neringos šaulių kuopos metinis susirinkimas įvyko kovo 10 d. Aušros Vartų parapijos salėje. Buvo įvertinta praeitų metų veikla ir priimta piniginė apyskaita. Taip pat numatyta šių metų veikla.

Prof. dr. Bronė Narkevičienė ir magistrė Jolita Žagarienė iš Kauno technologijos universiteto kovo 10 d. lankėsi Aušros Vartų parapijoje ir susitiko su lietuviais. Jos visą savaitę praleido Hull universitete pagal universitetų bendradarbiavimo susitarimą, prisidėdamos prie bendro projekto. Netrukus jos sulauks Kaune bene trijų profesorių iš Hull, ruošiančių tą projektą. Vakare abi viešnios buvo nuvežtos į

Dorval skrydžiui į Lietuvą.

Marcelo Daniliauskas iš Brazilijos kovo 10 d. irgi lankėsi Aušros Vartų parapijoje. Jis pagal studentų keitimosi programą šį semestrą studijuja socialinius mokslus Montrealio universitete. Moka anglų, prancūzų, portugalų ir ispanų kalbas, lietuviškai moka kelis žodžius. Grįš namo gegužės ar birželio mėnesį.

Kovo 11 d., prasidėjo filmų serija per televiziją. Pagrindinė veikėja yra 35 metų amžiaus Arija Bareikis, vaidinanti Emmą. "The Gazette" kovo 9 d. savo priedo "TV Times" viršelyje įdėjo didelę spalvotą Arijos nuotrauką, o ketvirtą puslapį paskyrė to filmo ir Arijos Emmos aprašymui. Čia pažymima, kad Arija gimusi Indianoje ir yra lietuvių kilmės.

A. a. Juozas (Joseph) Bernotas, notaras, 69 m. amžiaus, mirė 2002 m. kovo 9 d. Po gedulinių Mišių Šv. Kazimiero šventovėje kovo 11 d. palaidotas Notre Dame des Neiges kapinėse. Liūdi žmona, trys sūnūs, kurių du sukūrė šeimas, ir kiti giminių. Taip pat jo pasigės daug bičiulių ir buvę klientai. B. S.

Po Gavėnios rekolekcijų Montrealio AV parapijoje. Rekolekcijų vedėjas – kun. Benediktas Jurčys, OFM (viduryje), klebonas – kun. Ričardas Birbilas (dešinėje), zakristijonas – Antanas J. Mickus. Nuotr. A.J. Mickaus

KLKM dr-jos Montrealio skyriaus 50-ties metų veiklos sukakties MINĖJIMAS

įvyks 2002 m. balandžio 7 d., per Atvelykį, Aušros Vartų parapijoje

*** 11 val. šv. Mišios draugijos intencija * Po to salėje – oficialioji dalis, meninė programa, pietūs. Auka – \$15, moksleiviams 12 metų ir vyresniems – \$8.**

Kviečiame visus – VALDYBA

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7

TEL: (514) 722-3545 FAX: (514) 722-3546

LITAS Montrealio lietuvių kredito unija

1475, rue De Sève, Montréal (Québec) H4E 2A8

Tel.: 766-5827 FAX: 766-1349

PRINTING

Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus. Prielamos kainos, aukšta kokybė.

TEL. (416) 252-6741

66 Mimico Ave. Toronto Ont. Savininkas Jurgis Kuliešius

Punia Construction Ltd.

NAMŲ REMONTO BENDROVĖ

• ATLIKAME: stalias, dažymo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemų įvedimo (plumbing) darbus. Irenių pirtis (saunas), dengių stogus. Skambinti Algiiui tel. 905 272-8323. Pager 416 715-4783.

• IRENGIAME: rūsius, vonias, virtuves

• STATOME: verandas, tvoras

• DENGIAME stogus.

GARANTUOJAME GERĄ DARBO KOKYBĘ

Skambinti

ALVYDUI GRIGUČIUI

tel. (905) 848-9628

nešiojamas (416) 560-0122